MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
VIEŠOJO SAUGUMO FAKULTETO
POLICIJOS VEIKLOS KATEDRA

AUGUSTINAS KANDRATAVIČIUS
(TEISĖ IR POLICIJOS VEIKLA)

NAUJŲ DARBO ORGANIZAVIMO FORMŲ DIEGIMAS NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ TYRIMO KONTEKSTE

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė –
doc. dr. Žaneta Navickienė

Kaunas 2018

TURINYS

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS 3
DIAGRAMŲ SĄRAŠAS 4
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS 4
ĮVADAS 7
1. DARBO ORGANIZAVIMO FORMŲ SAMPRATA IR REIKŠMĖ 13
1.1. Darbo organizavimo formų samprata 13
1.2. Darbo organizavimo formų samprata, tiriant nusikalstamas veikas 15
2. NAUJAUSIŲ DARBO ORGANIZAVIMO FORMŲ DIEGIMAS POLICIJOS VEIKLOJE 2014–2017 METAIS 19
2.1. Darbo organizavimas registruojant pranešimus apie nusikalstamas veikas 19
2.2. Darbo organizavimas atliekant ikiteisminį tyrimą 23
2.3. Darbo organizavimas atliekant kriminalinę žvalgybą 26
2.4. Darbo organizavimas sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose 31
3. TYRĖJŲ IR PROKURORŲ POŽIŪRIO Į KAUNO AVPK PERTVARKAS NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ TYRIMO IR PREVENCIJOS SRITYSE ĮVERTINIMAS 36
3.1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas 36
3.2. Prokurorų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas 52
IŠVADOS 61
PASIŪLYMAI 64
LITERATŪRA 65
ANOTACIJA 70
ANOTACIJA ANGLŲ KALBA 70
SANTRAUKA 71
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA 72
PRIEDAI 73
PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ 80

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

apskr. – apskritis

IBP sistema, arba IBPS – Integruota baudžiamojo proceso informacinė sistema

Kauno AVPK KP NVRS – Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos Nusikalstamų veikų registravimo skyrius

LR BK – Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas

LR BPK – Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas

MGL – minimalus gyvenimo lygis

NVRS – Nusikalstamų veikų registravimo skyrius

PK – policijos komisariatas

str. – straipsnis

VPK – vyriausiasis policijos komisariatas

DIAGRAMŲ SĄRAŠAS

1 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų statistika.....29
2 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų statistika.....30
3 diagrama. Policijos įstaigose baigtų ikiteisminių tyrimų iki 6 mėn. statistika.....35
4 diagrama. Grąžintų ikiteisminiam tyrimui papildyti nusikalstamų veikų skaičiaus statistika.....51
5 diagrama. Lietuvos teismuose išteisintų fizinių ir juridinių asmenų skaičiaus dinamika 52

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 paveikslas. Tarnybos policijos sistemoje trukmė.....37
2 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jų padalinyje vykdoma kriminalinė žvalgyba.....37
3 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį.....38
4 paveikslas. Tyrėjų darbo krūvio pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį.....38
5 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS 39
6 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS 40
7 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS 40
8 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas, įsteigus IBPS.....41
9 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS.....41
10 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru, įsteigus IBPS.....42
11 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą.....43
12 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą.....43

13 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas buvo efektyvintas kriminalinės policijos darbas 44
14 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija tapo geresnė 44
15 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas pagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas 45
16 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis 46
17 paveikslas. Ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvio pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją 46
18 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose 47
19 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose 47
20 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo 48
21 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei kriminalinės policijos pareigūnams dirbant teritorijoje, palengvėjo nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas 48
22 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika smarkiai pasikeitė 49
23 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei visuomenei matant daugiau pareigūnų gatvėse, pagerėjo nusikalstamų veikų prevencija 50
24 paveikslas. Tarnybos prokuratūroje trukmė 53
25 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį 54
26 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS 54
27 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS 55
28 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS 55
29 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS 56

30 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju.....57
31 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui.....57
32 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritorinių policijos komisariatų darbuotojai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą.....58
33 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis.....59
34 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose.....59
35 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose.....60

ĮVADAS

Darbo aktualumas. Įvairioms šiuolaikinėms technologijoms kasdien labiau skverbiantis į kasdienį žmonių gyvenimą vis dažniau susimąstoma apie savo privatumą ir saugumą, kadangi atsiranda vis daugiau galimybių šių teisių pažeidimui. Tai pastebi ir Lietuvos teisės instituto Baudžiamosios teisės justicijos tyrimų skyriaus mokslo darbuotojas socialinių mokslų (teisės) daktaras Petras Tarasevičius, kuris teigia, jog pastaruoju metu „*atsiranda naujų <...> nusikalstamų veikų padarymo būdų, kai darantys nusikalstamas veikas asmenys naudoja moderniausias technologijas bei rengdami ir darydami nusikalstamas veikas yra neribojami geografinių ribų*“[1]. Ne veltui Abraham Maslow dar 1943 m. savo žymiojoje poreikių piramidėje (angl. *hierarchy of needs*) saugumą išskyrė kaip antrą svarbiausią visų žmonių poreikį, einantį po fiziologinių poreikių[2] ir teigė, jog „*tik juos patenkinus kyla aukštesnės pakopos poreikiai ir taip – iki piramidės viršūnės*“[3]. Manytina, kad žmogui saugumo jausmą sukelia daugybė įvairių aspektų, tokių kaip: turimas būstas, nuolatinis darbas ir pan., tačiau nesuklystume, jei kalbėdami apie žmogaus saugumą paminėtume ir žmogaus, kaip visuomenės individo, poreikį būti saugiam nuo įvairių teisės pažeidimų bei sunkiausių iš jų – nusikalstamų veikų. Taigi, individo ir visuomenės saugumas tampa didžiausia šių dienų aktualija.

Saugumo svarbą pabrėžia ir profesorius Vytautas Šlapkauskas, tvirtindamas, kad „*valstybė yra svarbiausia Tautos egzistencijos forma, kurios paskirtis – kurti Tautos galių plėtros sąlygas ir galimybes. Viena svarbiausių Tautos raidos sąlygų yra visuomenės arba viešasis saugumas <...>, todėl viena pagrindinių valstybės funkcijų yra nuolatinė visuomenės ir jos grupių saugumo būklės prevencija*“[4]. Prof. V. Šlapkauskas taip pat straipsnyje pateikia ir viešojo saugumo sampratos išaiškinimą, teigdamas, jog „*viešasis saugumas suprantamas kaip nacionalinio saugumo dalis, apimanti žmogaus, visuomenės ir valstybės teisėtų interesų apsaugą nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų*“[5]. Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti policijos uždaviniai, o to paties straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas vienas iš policijos uždavinių – visuomenės saugumo užtikrinimas[6]. Policijai atliekant savo darbą –

---

[1] Petras Tarasevičius, „Techninių Priemonių Naudojimo Kriminalinėje žvalgyboje Teisėtumo Problemos“, *Teisė* 105 (2017): 84.

[2] Mark E. Koltko-Rivera, „Rediscovering the Later Version of Maslow’s Hierarchy of Needs: Self-Transcendence and Opportunities for Theory, Research, and Unification”, *Review of General Psychology* 10 (2006): 302-303, http://academic.udayton.edu/jackbauer/Readings%20595/Koltko-Rivera%2006%20trans%20self-act%20copy.pdf.

[3] Maria Fürst, *Psichologija* (Vilnius: LUMEN, 1998), 156.

[4] Vytautas Šlapkauskas, „Bendrosios viešojo saugumo būklės tyrimo metodologijos gairės“, *Visuomenės saugumas ir darni plėtra: Visuomenės saugumo aktualijos ir probleminiai klausimai: kolektyvinė monografija* (Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2017), 10.

[5] *Ibid*., 10-11.

[6] „Lietuvos Respublikos policijos įstatymas“, Valstybės žinios 90-2777 (2000), redakcija nuo 2018-03-01.

įgyvendinant įstatyme įtvirtintus policijai numatytus uždavinius, visuomenės grįžtamasis ryšys į vykdomą policijos veiklą skaičiuojamas pasitikėjimu šia teisėsaugos institucija. E. Visocko teigimu, „*pasitikėjimas teisėsaugos sistema suteikia pagrindą manyti, kad netapsite nusikaltimo auka arba, jeigu visgi ja tapsite, galėsite tikėtis sąžiningo teismo*“[7]. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Pažymoje dėl policijos veiklos skelbiama, jog „*rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ <...> atliktos apklausos duomenimis pasitikėjimas policija <...> yra antras rezultatas iš visų reitinguojamų institucijų*“[8] po ugniagesių. Minėtoje pažymoje taip pat pateikiami „*Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktos visuomenės nuomonės apklausos*“[9] rezultatai, pagal kuriuos 2017 m. pasitikėjimas policija siekė 71 proc. gyventojų, kai tuo tarpu 2011 m. siekė tik 58 proc. (2013 m. – 69 proc., 2014 m. – 70 proc., 2015 m. – 71 proc., 2016 m. – 75 proc.)[10].

Pasitikėjimą policija lemiančiais veiksniais galėtume išskirti: sąžiningumą, pagarbų elgesį su piliečiais, pareigūnų kompetentingumą, pareigūnų greitą reagavimą į pranešimus[11]. Siekiant gerinti policijos teikiamų paslaugų kokybę, taip pat ir visuomenės pasitikėjimą šia teisėsaugos institucija, būtina nuolat efektyvinti policijos veiklą. Šiame darbe kalbama apie policijos veiklos efektyvinimą nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityje 2014–2017 metais Lietuvos policijoje įvykdžius reformą: įsteigiant naujus bei reorganizuojant jau esamus policijos padalinius bei tokių padalinių darbuotojams vykdant nusikalstamų veikų prevenciją ir tiriant jau padarytas nusikalstamas veikas, panaudojant diegiamas naujas darbo organizavimo formas.

Nuolatinis darbo veiklos efektyvumo didinimas yra vadybos mokslo sritis, apie kurią dažnai kalbama įvairiuose mokslo renginiuose, konferencijose, pvz., kasmetinėje „TED“ (angl. *„Technology Entertainment Design“*[12]) organizacijos rengiamoje konferencijoje, kuri vyksta JAV ir Kanadoje. „TED“ yra ne pelno siekianti organizacija, skirta idėjoms platinti pasaulyje, kurios siekis – gilesnis pasaulio supratimas[13]. Ši konferencija vyksta nuo 1984 m. ir jos metu susirenka įvairūs žmonės (kalbėtojai), kurie prieš tai yra atrenkami ir konferencijos metu pristato savo idėjas kitiems konferencijos dalyviams[14]. Vienos iš tokių konferencijų metu žymus kalbėtojas ir rašytojas

[7] Evaldas Visockas, „Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje“, *Teisės problemos* 2, 92 (2016): 90, http://teise.org/wp-content/uploads/2017/02/Visockas-2016-2.pdf.

[8] Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2018 m. sausio 19 d. Pažyma dėl policijos veiklos Nr. 5-IL-545, 16, žiūrėta 2018 kovo 27 d., http://policija.lrv.lt/uploads/policija/documents/files/administracine-informacija/ataskaitos/Policijos%20veikla%202017%20metais.pdf.

[9] *Ibid*.

[10] *Ibid*.

[11] Toma Butavičiūtė ir Laima Ruibytė, „Piliečių pasitikėjimo policija veiksniai ir jų analizė“, *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka* (15): mokslinių straipsnių rinkinys, (2015): 45.

[12] liet. „*Technologijos, pramogos ir dizainas*“.

[13] „TED“ organization, Ideas worth spreading, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.ted.com/about/our-organization.

[14] *Ibid*.

Rory Vaden[15] pristatė savo kalbą „Kaip padauginti savo laiką“ (angl. *„How to multiply your time“*), kurioje R. Vaden siūlė ne tik efektyvinti įvairias technologijas, įrankius ir kitas priemones, kad atsirastų galimybė tam tikrus darbus padaryti greičiau, tačiau taip pat pradėti taikyti erdvinį mąstymą. R. Vaden nuomone, vien tik prioretizuojant ir atliekant darbus eilės tvarka, ne visuomet atsiranda daugiau laiko, nes tokiu būdu vieni darbai atliekami greičiau kitų darbų sąskaita, todėl R. Vaden siūlė naudoti turimą laiką tokiems darbams šiandien, kurie leistų sutaupyti laiko rytoj.[16] Manytina, jog automatizuojant tam tikras funkcijas policijos veikloje bei steigiant ir reorganizuojant policijos padalinius ir tokiu būdu stengiantis efektyvinti policijos darbą, taip pat bandoma sudaryti palankias sąlygas atlikti daugiau darbų arba darbus atlikti greičiau ir mažesnėmis sąnaudomis. Minėtoje Policijos departamento pažymoje nurodoma, jog 2017 m. dirbančių policijos pareigūnų skaičius Lietuvoje buvo 8155 pareigūnai[17] (*žr. 1 priedas. Lietuvos policijoje dirbančių pareigūnų skaičiaus dinamika*). Peržiūrėjus ankstesnių metų dirbančių policijos pareigūnų statistiką, pastebima, kad nuo 2007 m. šis skaičius kasmet vis mažėjo nuo 11 173 pareigūnų, dirbusių 2007 m., išskyrus 2014 m., kada pastebimas nežymus dirbančių pareigūnų skaičiaus padidėjimas. Kasmet mažėjant policijos pareigūnų skaičiui, policijos funkcijos išlieka tokios pačios, todėl yra būtinos reformos, kuriomis siekiama išlaikyti atliekamų paslaugų kokybę ir ją gerinti, todėl yra būtina peržiūrėti funkcijas ir jas sujungti.

Tyrimo problema. Ar 2014–2017 m. Lietuvos policijoje įdiegtos naujos darbo organizavimo formos nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityje atitinka visuomenės, kuriai yra tarnaujama, bei pačių pareigūnų lūkesčius bei ar naujomis formomis organizuojant nusikalstamų veikų tyrimą, yra pasiekiami policijai keliami uždaviniai, ar naujos darbo organizavimo formos netrukdo institucijos atliekamų paslaugų kokybei?

Tiriamos problemos ištyrimo lygis, tyrimo mokslinis naujumas ir darbo originalumas. Pastaruoju metu didėjant pasitikėjimui policija tarp gyventojų, o policijai stengiantis priartėti prie visuomenės ir koncentruotis į nukentėjusį asmenį optimizuojant savo veiklą, beveik kiekvieną dieną žiniasklaidoje galima pastebėti straipsnių apie policijos vykdomą veiklą, apie policijos pareigūnų veiksmus bei tų veiksmų įvertinimą visuomenėje. Tačiau mokslinių darbų apie policijos veiklos efektyvinimą nusikalstamų veikų tyrimo srityje yra nedaug. Apie valstybės tarnybos modernizavimą, valstybės tarnybos reformas ir modelių kaitą rašė A. Raipa, V. Smalskys, V. Giedraitytė ir S. Nefas[18]. Policijos vadybinius aspektus, vadybines

[15] Rory Vaden‘s bio, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.southwesternconsulting.com/roryvaden/bio/.

[16] Rory Vaden, „How to multiply your time”, TEDxDouglasville, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.youtube.com/watch?v=y2X7c9TUQJ8.

[17] *supra* note 8, 1.

[18] Alvydas Raipa ir kt., *Šiuolaikinio viešojo administravimo pagrindai: Vadovėlis* (Vilnius: Registrų centras, 2016).

reformas analizavo A. Raipa ir V. Smalskys[19]. Apie kriminalinės policijos pokyčius 2014–2015 m. (kriminalinės žvalgybos centralizavimą, eksperimentinį reagavimo į pranešimus apie nusikalstamas veikas veiklos modelį) rašė E. Šileris ir Ž. Navickienė[20]. Taip pat naujus policijos veiklos modelius analizuoja Ž. Navickienė, I. Kairienė ir E. Žuravliovas 2017 m. išleistoje kolektyvinėje monografijoje[21]. Minėtina tai, jog ši policijos reforma tęsėsi kelerius metus ir praktiškai baigta tik praeitų metų pabaigoje. Todėl moksliniu lygmeniu nėra išanalizuota sistemiškai ir iki galo. Pavyzdžiui, jau minėti autoriai neanalizavo naujai įdiegtos ir nusikalstamų veikų tyrime naudojamos Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos. Policijos sistemos efektyvinimas ir dėl šios priežasties vykdomos reformos yra ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir kitose Europos ir pasaulio šalyse, pavyzdžiui:

1) Vokietijoje, Bavarijos žemėje 1998 m. buvo palaipsniui pradėtas taikyti naujas policijos veiklos modelis. Viena iš svarbiausių veiklos permainų pagal šį modelį – policijos pareigūnų, dirbančių gatvėse didinimas prevencijos tikslais.[22] Būtent šis veiklos modelis šiandien yra aktualus Lietuvoje, kur jis baigtas diegti tik praėjusiais metais.

2) Slovėnijos policijoje efektyvinant policijos veiklą 2010 m. buvo įsteigtas Nacionalinis tyrimo biuras (angl. *National Bureau of Investigation*), kuris tapo specialiu nusikaltimų tyrimo padaliniu, skirtu ekonominių nusikaltimų, korupcijos ir kitiems sunkiems nusikaltimams nustatyti ir tirti[23].

3) Kanados provincijos Kvebeko (angl. *Quebec*) policijos 2014 m. rudenį baigtas įgyvendinti „Tandemo projektas“ (angl. *Tandem project*), pagal kurį policijos studentai yra grupuojami iš atskirų etninių ir kultūrinių grupių, kad kartu dirbtų tam, kad geriau suprastų vieni kitų poreikius ir mokytųsi rodyti pagarbą kitos etninės ar kultūrinės grupės nariams. Šis projektas buvo įgyvendintas dėl to, kad vien Kvebeko provincijos centre – Monrealio mieste gyvena apie 120 skirtingų kultūrinių grupių žmonių ir policijos pareigūnams, dirbantiems šioje teritorijoje svarbu kuo geriau suprasti šių grupių poreikius.[24] Ši problema nėra itin aktuali Lietuvoje dėl to,

---

[19] Alvydas Raipa ir Vainius Smalskys, „Policijos Personalo Rengimo Vadybiniai Ir Istoriniai Aspektai“, *Viešoji Politika Ir Administravimas* 18 (2006).

[20] Žaneta Navickienė ir Edvardas Šileris, „Overview of the present criminal police reform in Lithuania: from structural changes towards efficiency of activities“, *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka* (15): Mokslinių straipsnių rinkinys, (2015).

[21] Žaneta Navickienė, Ingrida Kairienė ir Edvinas Žuravliovas, „Nauji veiklos modeliai Lietuvos kriminalinės policijos veikloje“, *Visuomenės Saugumas Ir Darni Plėtra: Visuomenės Saugumo Aktualijos Ir Probleminiai Klausimai: Kolektyvinė Monografija.* Kaunas, 2017.

[22] Petra Posiege ir Birgitta Steinschulte-Leidig, *Bürgernahe Polizeiarbeit in Deutschland* (Bundeskriminalamt Wiesbaden, 1999), https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/Publikationsreihen/Forschungsergebnisse/1999BuergernahePolizeiarbeitInDeutschland.pdf?__blob=publicationFile&v=2.

[23] Gorazd Meško ir Branko Lobnikar „Police reforms in Slovenia in the past 25 years“, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 008 (2018): 3, https://academic.oup.com/policing/advance-article/doi/10.1093/police/pay008/4850524?searchresult=1.

[24] Roger MacLean „Tandem project: developing cultural intelligence in police technology students using cultural / ethnic mentors“, *European police science and research bulletin* 11, (2014/15): 17–20.

kad mūsų šalyje nėra tokio didelio etninių ir kultūrinių grupių žmonių skirtumo, tačiau tai parodo, jog įvairių šalių policija susiduria su problemomis ir jas sprendžia efektyvindamos savo veiklą.

Darbo reikšmė. Šiame darbe analizuojamos ir apibendrinamos naujos darbo organizavimo formos, taikomos tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas, remiantis naujausiais teisės aktais ir kita literatūra. Atlikti nauji bei iki šiol neanalizuoti kiekybiniai empiriniai tyrimai apie darbo veiklos efektyvumo didinimą nusikalstamų veikų prevencijos ir tyrimo srityse. Šiame darbe atliktų tyrimų rezultatais galėtų pasinaudoti mokslininkai, atlikdami tolesnius tyrimus (pvz. kitų Lietuvos apskričių policijos pareigūnų ir prokurorų apklausų analizė) bei teisėsaugos institucijų vadovai, siekdami toliau optimizuoti savo veiklą.

Tyrimo objektas. Naujos darbo organizavimo formos nusikalstamų veikų tyrimo kontekste: Nusikalstamų veikų registravimo skyrių darbas, Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos (toliau – IBPS, arba IBP sistema) naudojimas, Kriminalinės policijos žvalgybos valdybų įsteigimas, kriminalinės ir viešosios policijos sujungimo komisariatuose metu įkurtų veiklos skyrių darbas.

Darbo tikslas – išanalizuoti policijos veikloje įdiegtas naujas darbo organizavimo formas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse ir numatyti tolesnes veiklos tobulinimo kryptis.

Uždaviniai:

- Išnagrinėti darbo organizavimo formų sampratą.
- Išnagrinėti 2014–2017 m. policijos veikloje įdiegtas naujas darbo organizavimo formas, nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse.
- Įvertinti policijos pareigūnų ir prokurorų, dirbančių Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose, požiūrį į policijos pertvarkų daromą įtaką nusikalstamų veikų tyrimui.

Tyrimo metodai. Šiame darbe naudojami įvairūs mokslinio tyrimo metodai, remiantis R. J. Tidikiu[25] ir K. Kardeliu[26]:

a) sisteminis analizės metodas taikytas viso darbo metu analizuojant mokslinę literatūrą;

b) sintezės ir apibendrinimo metodai taikyti apibendrinant analizės metu gautus duomenis, formuojant tyrimo išvadas;

c) dedukcijos metodas taikytas siekiant patikrinti darbe iškeltus ginamuosius teiginius, formuojant pasiūlymus;

d) indukcijos metodas naudotas apibendrinant kiekvieną skyrių;

[25] Rimantas Jonas Tidikis, „Socialinių mokslų tyrimų metodologija“ (Vilnius: LTU Leidybos centras, 2003).

[26] Kęstutis Kardelis, „Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai: Edukologija ir kiti socialiniai mokslai“ (Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2016).

e) lyginimo metodas naudotas lyginant prokurorų ir tyrėjų apklausos metu gautus duomenis, lyginant statistinius duomenis su mokslinės literatūros analizės metu gautais duomenimis;

f) anketinis metodas naudotas atliekant anonimines tyrėjams ir prokurorams skirtas apklausas apie naujas darbo organizavimo formas nusikalstamų veikų prevencijos ir tyrimo srityse. Apklausos buvo formuojamos internetiniame tinklapyje www.apklausa.lt, vėliau pateikiant tyrėjams ir prokurorams apklausų atlikimo nuorodas, išsiunčiant jas elektroniniu paštu.

Tyrimo struktūra. Darbą sudaro įvadas, trys skyriai, išvados, pasiūlymai, literatūros sąrašas, anotacija (lietuvių ir anglų kalbomis), santrauka (lietuvių ir anglų kalbomis) ir priedai.

Pirmajame skyriuje „Darbo organizavimo formų samprata ir reikšmė“ yra analizuojama, kas apskritai yra darbo organizavimas, kuo jis yra naudingas, išaiškinamos pagrindinės šiame darbe vartojamos sąvokos, apibendrinama teisėsaugos institucijų, dirbančių nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse, bendra darbo organizavimo tvarka.

Antrajame skyriuje „Naujausių darbo organizavimo formų diegimas policijos veikloje 2014–2017 metais“ yra analizuojamos naujos policijos reformos ta dalimi, kiek jos yra susijusios su nusikalstamų veikų tyrimu ir prevencija. Siekiant nustatyti minėtų policijos reformų privalumus ir trūkumus, analizuojant pateikiama oficiali 5 metų veiklos statistika.

Trečiajame skyriuje „Tyrėjų ir prokurorų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas“ yra nurodoma kaip buvo atliekamos policijos pareigūnų (tyrėjų) ir prokurorų, dirbančių Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose, apklausos, analizuojant pateikiami apklausos rezultatai, lyginamos tyrėjų ir prokurorų nuomonės apie naujas darbo organizavimo formas nusikalstamų veikų kontekste.

Ginamieji teiginiai:

1. Integruota baudžiamojo proceso informacinė sistema palengvino nusikalstamų veikų tyrimo darbą ikiteisminio tyrimo subjektams[27].

2. Nusikalstamų veikų registravimo skyrių įkūrimas apskričių VPK sudėtyje sumažino darbo krūvį policijos padaliniams, tiriantiems nusikalstamas veikas.

3. Kriminalinės žvalgybos centralizavimas pateisino policijos ir visuomenės lūkesčius dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų prevencijos ir tyrimo.

4. Nauja forma organizuojant darbą – įkūrus veiklos skyrius komisariatuose vietoje kriminalinės ir viešosios policijos skyrių, optimizuotas darbas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse (didesnį dėmesį skiriant nukentėjusiajam bei gatvėse patruliuojant didesniam policijos pareigūnų skaičiui).

[27] Šiame tyrime ikiteisminio tyrimo subjektai suprantami, kaip policijos pareigūnai, atliekantys ikiteisminį tyrimą; prokurorai; teisėjai.

1. DARBO ORGANIZAVIMO FORMŲ SAMPRATA IR REIKŠMĖ

1.1. Darbo organizavimo formų samprata

Šiuolaikinėje visuomenėje, kurioje įvairios technologijos tampa nebepakeičiamos kasdieniniame gyvenime, daugybės darbų atlikimas automatizuojamas, kuriami aparatai, kurie tą patį darbą gali atlikti daug greičiau, nei žmogus ir, tokiu būdu, atnešti daugiau naudos. Spartėjant žmonių gyvenimo tempui, automatizuojant daugybę darbų vis tiek daugelyje sričių išlieka žmogiškasis faktorius, o kai kuriose srityse visiškai automatizuoti darbą yra neįmanoma. Viena tokių sričių yra teisėsaugos institucijų darbas. Tobulėjant technologijoms, tobulėja ir nusikalstamos veikos, atsiranda naujų nusikalstamų veikų padarymo būdų bei pačių nusikalstamų veikų. Teisėsaugos institucijos taip pat turi neatsilikti ir savo darbo veikloje išnaudoti ne tik žmones, bet ir technologijas, kurias vis sparčiau diegiant reikėtų nepamiršti ir žmonių. Siekiant palengvinti darbą žmonėms, dirbantiems teisėsaugos institucijose, taip pat pritraukti daugiau jaunų bei motyvuotų darbuotojų, reikia siekti nuolat tobulinti esamas darbo organizavimo formas.

Siekiant visapusiškai išnagrinėti pasirinktą temą, pirmiausia reikėtų išsiaiškinti pagrindines darbe vartojamas sąvokas. Tiksliai apibrėžto ir visuotinai naudojamo sąvokos „darbo organizavimo forma“ apibrėžimo nėra, tačiau Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – LR darbo kodeksas) 52 straipsnyje pastebime, jog „*nuotolinis darbas yra **darbo organizavimo forma** arba **darbo atlikimo būdas**, kai darbuotojas jam priskirtas darbo funkcijas ar jų dalį visą arba dalį darbo laiko su darbdaviu suderinta tvarka reguliariai atlieka nuotoliniu būdu*“[28]. Iš to galime daryti išvadą, jog sąvoka „darbo organizavimo forma“ yra tapati „darbo atlikimo būdo“ sąvokai, t. y. darbo organizavimo forma – būdas, kaip yra atliekamas tam tikras darbas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnis skelbia, jog „*kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą*“[29] ir už jį gauti tinkamą atlygį. Vienas iš sąvokos „darbas“ paaiškinimų, Bendrinės lietuvių kalbos žodyne pateikiamas, kaip „*pareigos įstaigoje ir pan., už kurių atlikimą mokamas atlyginimas*“[30]. Teisėsaugos institucijos, atlikdamos nusikalstamų veikų tyrimą bei nustatydamos nusikalstamas veikas padariusius asmenis, taip pat atlieka savo darbą.

Reikia pastebėti, kad vykstant sparčiai technologijos plėtrai, atsiranda vis daugiau būdų ir priemonių nusikalstamoms veikoms padaryti, todėl ikiteisminio tyrimo įstaigos, organizuodamos darbą ir atlikdamos nusikalstamų veikų tyrimą turi naudoti pažangias technologijas užkirsti kelią šioms nusikalstamoms veikoms arba, jei nusikalstamos veikos jau

[28] „Lietuvos Respublikos darbo kodeksas“, *TAR* 23709 (2016), redakcija nuo 2018-01-01.
[29] „Lietuvos Respublikos Konstitucija“, *Lietuvos aidas* 220-0 (1992), redakcija nuo 2014-01-24.
[30] Bendrinės lietuvių kalbos žodynas, žiūrėta 2018 m. kovo 3 d., http://bkz.lki.lt/?id=5471.

padarytos, nustatyti tokias veikas padariusius asmenis. Policija yra didžiausia statutinė ir daugiausiai darbuotojų turinti organizacija. Sąvoka „organizacija“ tarptautinių žodžių žodyne yra suprantama, kaip „*žmonių kolektyvas, susidaręs arba sudarytas tam tikrai veiklai arba darbui; dažniausiai turi atskirą turtą ir valdymo organus*“[31]. Kiekviena organizacija vykdydama veiklą turi nusistatyti savo tikslus. „*Tikslas – numatomas (planuojamas) realus rezultatas, kurį reikia įgyvendinti, realizuoti*“[32]. Tikslų nustatymas ir vėlesnis jų siekimas padeda organizacijai efektyviai vykdyti savo veiklą, nustatyti veiklos vykdymo sritis, kurias galima tobulinti ir tokiu būdu optimizuoti atliekamą darbą mažinant sąnaudas arba didinant veiklos efektyvumą. „*Kiekviena organizacija, neatsižvelgdama į savo veiklos specifiką ar dydį, stengiasi efektyviai dirbti ir siekti užsibrėžtų tikslų*“[33]. Policija, kaip organizacija, taip pat turi jai keliamus tikslus. „Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2017–2019 metų strateginiame veiklos plane“, patvirtintame Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu yra numatyta, jog Policijos departamentui, kaip centrinei įstaigai, organizuojančiai visos Lietuvos policijos veiklą, yra keliamas vienintelis strateginis tikslas – gerinti policijos teikiamų paslaugų kokybę, kuris įgyvendinamas vertinant šiuos kriterijus:

a) didinant visuomenės pasitikėjimą policija;

b) didinant ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalį nuo užregistruotų[34].

Valstybė, siekdama kontroliuoti valstybinių organizacijų veiklą, kuria planus, kuriuose organizacijoms numato siektinus tikslus, pagal kurių įgyvendinimą yra vertinama, kaip dirba organizacija. Pastarosios, savo valdymo procesą įgyvendina priimamais sprendimais ir atliekamomis funkcijomis: planavimu, organizavimu, vadovavimu ir kontrole. Organizacijos užsibrėžtų tikslų įgyvendinimo sėkmė labiausiai priklauso nuo svarbiausios organizacijos valdymo funkcijos – planavimo. Planavimas suprantamas, kaip organizacijos „*tikslų nustatymas ir priemonių tiems tikslams pasiekti parinkimas*“[35], kuris yra ne vienkartinis veiksmas, o nuolat atliekama funkcija, kurios pradžia ir pabaiga nėra aiškios[36]. Kaip teigia prof. hab. dr. Rūta Adamonienė, „*planai yra būtinas organizacijos elementas, be jo negali būti užtikrintas efektingas žmonių veiklos organizavimas ir išteklių tvarkymas*“[37]. Policijos departamentas, kaip centrinis policijos organizacijos padalinys, siekdamas įgyvendinti keliamą tikslą, savo ir kitų policijos

[31] *Tarptautinių žodžių žodynas* (Vilnius: Alma Littera, 2004), 533-534.

[32] Arvydas Bakanauskas ir Povilas Zakarevičius, *Organizacijų Vadyba: Vadovėlis* (Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas, 2011), 88.

[33] Rūta Adamonienė, *Statutinių tarnybų vadyba: mokomoji knyga* (Vilnius: Registrų Centras, 2015), 9.

[34] „Policijos Departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2017 – 2019 metų strateginis veiklos planas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 1V-318, žiūrėta 2018 kovo 10 d., http://policija.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai.

[35] James Arthur Finch Stoner, R. Edward Freeman ir Daniel R. Gilbert, *Vadyba* (Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2006), 261.

[36] A. Bakanauskas ir P. Zakarevičius, op. cit., 32: 191.

[37] Rūta Adamonienė, op. cit., 33: 25.

įstaigų darbą organizuoja taip, kad jos pasiektų kuo didesnius darbo rezultatus, vykdydamos iškeltus uždavinius. Kiekvienais metais, siekiant didinti darbo rezultatus, neatsilikti nuo technologijos plėtros bei nusikalstamo pasaulio veikėjų naudojamų priemonių ir būdų nusikalstamoms veikoms padaryti, policija taip pat tobulina savo veikloje naudojamas priemones ir metodus, taip pat reorganizuoja organizacijos viduje esančius padalinius, jų atliekamas funkcijas, rengia mokymus policijos pareigūnams.

Taip pat reikėtų paminėti, kad vienas iš organizacijos atliekamos veiklos vertinimo kriterijų, apskaičiavimo matų – darbo našumas. XIX a. buvo pastebėta, jog didesnį darbo našumą galima pasiekti organizuojant darbą taip, kad darbuotojai būtų ne baudžiami, o skatinami. Policijoje taip pat yra naudojamas šis metodas, t. y. kuriant įvairius planus ir programas, siekiant nuolat, kiek įmanoma labiau, optimizuoti darbą, pagerinti jo sąlygas ir kokybę – sukurti „produktą“, kad būtų patenkinti „klientų“, „vartotojų“ poreikiai. Būtent dėl minėtų priežasčių buvo pradėti steigti nauji skyriai, centralizuojant kriminalinę žvalgybą bei operatyvinės grupės darbą, o vėliau – sujungta kriminalinė ir viešoji policijos teritorinių policijos komisariatų lygmenyje.

1.2. Darbo organizavimo formų samprata, tiriant nusikalstamas veikas

Išsiaiškinus, kaip „darbo organizavimo formos“ yra suprantamos darbo teisėje, šiame darbe toliau aiškinamasi, kokios darbo organizavimo formos arba, kaip yra atliekamas (organizuojamas) darbas, tiriant nusikalstamas veikas.

Verta paminėti, kad nusikalstamų veikų tyrimas plačiąja prasme, neapsiriboja vien tik jau padarytų nusikalstamų veikų ištyrimu (ikiteisminiu tyrimu), tačiau apima ir kriminalinę žvalgybą, t. y. Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo (toliau – LR kriminalinės žvalgybos įstatymas) 4 straipsnyje numatytų uždavinių įgyvendinimą: nusikalstamų veikų prevenciją; rengiančių, darančių ar padariusių nusikalstamas veikas asmenų nustatymą; asmenų apsaugą nuo nusikalstamo poveikio; asmenų, kurie slapstosi nuo ikiteisminio tyrimo ar teismo, nuteistų, taip pat dingusių be žinios asmenų paiešką; daiktų, pinigų, vertybinių popierių, kito turto, susijusio su nusikalstamų veikų padarymu, paiešką[38]. Taip pat galima teigti, jog nusikalstamos veikos tam tikra prasme yra tiriamos ir teisme, nes teismas, teisiamojo posėdžio metu taip pat gali išsireikalauti įrodymus, kurie nebuvo surinkti ikiteisminio tyrimo metu[39].

[38] „Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymas“, *Valstybės žinios* 122-6093 (2012), redakcija nuo 2017-01-01.

[39] Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 270 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „Baigdamas parengiamąją teisiamojo posėdžio dalį, teisiamojo posėdžio pirmininkas paklausia nagrinėjimo teisme dalyvių, ar šie turi prašymų šaukti naujus liudytojus, ekspertus ar išreikalauti kitus įrodymus“.

Svarbu pažymėti ir tai, kad „g*reta administracinės teisės pažeidimų, drausminių nusižengimų, nusikalstamos veikos priklauso teisės pažeidimų, kuriuos padaręs asmuo yra baudžiamas, kategorijai*“[40], tai reiškia, kad už nusikalstamų veikų, kurios yra draudžiamos baudžiamajame įstatyme, padarymą asmuo gali būti nubaustas. „*Šiuolaikinėje Lietuvos teisės doktrinoje pripažįstama, kad baudžiamoji atsakomybė yra kraštutinė priemonė (ultima ratio) ginant visuomenę nuo įvairių teisinės tvarkos pažeidimų*“[41]. Nusikalstamos veikos iš kitų teisės pažeidimų išsiskiria savo didžiausiu pavojingumu. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – LR BK) 10 straipsnyje numatyta nusikalstamų veikų klasifikacija, t. y. „*nusikalstamos veikos skirstomos į nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus*“[42]. Nusikaltimai – tai pavojinga, priešinga teisei veika, už kurios padarymą, kaip viena iš bausmės rūšių, yra numatytas laisvės atėmimas, o baudžiamasis nusižengimas – pavojinga, priešinga teisei veika, už kurios padarymą tarp sankcijoje numatytų bausmės rūšių nėra laisvės atėmimo bausmės. Pažymėtina tai, kad nusikalstamos veikos gali būti padaromos tiek veikimu, t. y. atliekant aktyvų veiksmą, tiek ir neveikimu, t. y. neatliekant jokio aktyvaus veiksmo, tačiau tokiu savo priešingu teisei elgesiu, atitinkančiu LR BK specialiojoje dalyje įtvirtintų nusikalstamų veikų sudėtį, t. y. keliant grėsmę baudžiamojo įstatymo saugomoms vertybėms.

Siekiant užtikrinti visuomenės saugumą, žmonių teises ir laisves, valstybė steigia teisėsaugos institucijas, saugančias piliečius nuo pavojingo kėsinimosi prieš baudžiamojo įstatymo saugomas vertybes, pvz. žmogaus gyvybė, sveikata, laisvė, turtas ir kt. Tyrimą dėl jau padarytų nusikalstamų veikų atlieka ikiteisminio tyrimo įstaigos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – LR BPK) 165 straipsnyje. Pagrindinė iš jų yra policija. „*Ikiteisminio tyrimo įstaigomis taip pat yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Karo policija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Lietuvos Respublikos muitinė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, kai tiriamos nusikalstamos veikos, išaiškėjusios šioms institucijoms atliekant tiesiogines funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose*“[43]. To paties straipsnio 2 dalyje taip pat numatyta, kad ikiteisminį tyrimą gali atlikti ir „*esančių tolimajame plaukiojime jūros laivų kapitonai – dėl laivo įgulos narių ir keleivių nusikalstamų veikų, padarytų tolimojo plaukiojimo metu, Kalėjimų departamento pareigūnai, areštinių, kardomojo kalinimo ir pataisos įstaigų direktoriai arba jų įgalioti pareigūnai – dėl šiose įstaigose padarytų nusikalstamų veikų*“[44].

[40] Vytautas Piesliakas, *Lietuvos Baudžiamoji Teisė* (Vilnius: Justitia, 2009), 13.

[41] Oleg Fedosiuk, „Baudžiamoji Atsakomybė Kaip Kraštutinė Priemonė (ultima ratio)“, Jurisprudencija: Mokslo Darbai, (2012): 715.

[42] „Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas“, *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), redakcija nuo 2017-11-29.

[43] „Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas“, *Valstybės žinios* 37-1341 (2002), redakcija nuo 2018-01-01.

[44] *Ibid.*

Įgyvendinant LR BPK 1 straipsnio 1 dalyje numatytą baudžiamojo proceso paskirtį, t. y. „*ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas*“[45] bei siekiant, kad nustačius nusikalstamą veiką padariusį asmenį, nukentėjusiajam asmeniui būtų kiek įmanoma atstatyta iki nusikalstamos veikos padarymo buvusi padėtis, yra atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl padarytų nusikalstamų veikų, numatytų LR BK specialiojoje dalyje. „*Nusikalstamų veikų tyrimas – sudėtingas, daugiapakopis procesas, kuris neįmanomas be visų ikiteisminio tyrimo subjektų veiksmų suderinamumo*“[46]. Siekiant derinti ikiteisminio tyrimo subjektų veiksmus, o be kita ko, ir įgyvendinti LR BPK 176 straipsnyje numatytą prievolę ikiteisminio tyrimo subjektams, t. y. atlikti ikiteisminį tyrimą per kuo trumpiausius terminus, policijos darbo organizavimo veikla grindžiama vadybos mokslu.

LR BPK 164 straipsnyje numatyta, kad ikiteisminį tyrimą atlieka ikiteisminio tyrimo pareigūnai, o jam vadovauja prokuroras, kuris gali nuspręsti ir pats atlikti visą ikiteisminį tyrimą arba atskirus veiksmus[47]. Iš to galima suprasti, kad pagrindiniai ikiteisminio tyrimo subjektai yra ikiteisminio tyrimo pareigūnas ir prokuroras, kurie bendrais veiksmais renka įrodymus, reikalingus ikiteisminiame tyrime nustatyti objektyvią tiesą, t. y. renka ir tokius įrodymus, kurie įrodo nusikalstamą veiką galimai padariusio asmens kaltę, tiek ir tokius įrodymus, kurie įrodo galimai nusikalstamą veiką padariusio asmens nekaltumą. Tačiau abu šie ikiteisminio tyrimo subjektai nėra lygiaverčiai. Ikiteisminio tyrimo pareigūno pareiga yra vykdyti visus prokuroro nurodymus bei atlikti ikiteisminį tyrimą, kurio metu ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali atlikti visus ikiteisminio tyrimo veiksmus, išskyrus tuos, kurie išimtinai yra priskiriami tik prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo kompetencijai. Prokuroro pareigos yra numatytos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 118 straipsnyje, t. y. organizuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui, palaikyti valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose, ginti asmens, visuomenės ir valstybės teises bei teisėtus interesus[48]. Nusikalstamų veikų tyrime epizodiškai, tačiau dalyvauja ir ikiteisminio tyrimo teisėjas, kurio įgaliojimai yra numatyti LR BPK 173 straipsnyje, t. y. ikiteisminio tyrimo teisėjas sankcionuoja procesinių prievartos priemonių taikymą, prisaikdina ir apklausia liudytojus ir nukentėjusiuosius, apklausia įtariamuosius, priima sprendimus dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo (tyrimo metu paaiškėjus, kad veika neturi nusikalstamos veikos požymių arba nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę), tvirtina prokuroro nutarimus

[45] *supra* note, 43.

[46] Žaneta Navickienė, „Ikiteisminio tyrimo organizavimo modelis kriminalistikos taktikoje“ (daktaro disertacija, Mykolo Romerio universitetas, Vilnius, 2011), 5.

[47] *supra* note, 43.

[48] *supra* note, 29.

nutraukti ikiteisminį tyrimą, tvirtina prokuroro nutarimus atnaujinti prokuroro nutrauktą ikiteisminį tyrimą, nagrinėja proceso dalyvių skundus dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokuroro veiksmų ir kitus veiksmus[49].

Nusikalstamos veikos tyrimas pradedamas, kai pradedamas ikiteisminis tyrimas, gavus pakankamai duomenų apie galimai padarytą nusikalstamą veiką. LR BPK 166 straipsnyje numatyta, kad yra 2 būdai, kada „*ikiteisminis tyrimas pradedamas:*

1) gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;

2) *prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui patiems nustačius nusikalstamos veikos požymius*“[50].

Pradėjus ikiteisminį tyrimą ir prokurorui nusprendus atlikti ikiteisminį tyrimą pačiam arba pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą ikiteisminio tyrimo įstaigai, pradedamas nusikalstamos veikos tyrimas. Tais atvejais, kada prokuroras nusprendžia pavesti atlikti ikiteisminį tyrimą ikiteisminio tyrimo įstaigai, šios įstaigos viršininko sprendimu ikiteisminio tyrimo atlikimas pavedamas atlikti konkrečiam ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar pareigūnų grupei.

Kaip jau anksčiau minėta šiame darbe, policija yra pagrindinė ikiteisminio tyrimo įstaiga, atliekanti didžiausią dalį (apie 95 %) Lietuvos Respublikoje registruotų ikiteisminių tyrimų, todėl šiame darbe bus nagrinėjamos naujos darbo organizavimo formos, susijusios su policija, kaip organizacija, tiriant nusikalstamas veikas.

[49] *supra* note, 43.
[50] *Ibid*.

2. NAUJAUSIŲ DARBO ORGANIZAVIMO FORMŲ DIEGIMAS POLICIJOS VEIKLOJE 2014–2017 METAIS

2.1. Darbo organizavimas registruojant pranešimus apie nusikalstamas veikas

Aptarus reikšmingas sąvokas, vartojamas šiame darbe, vertėtų toliau kalbėti apie patį nusikalstamų veikų tyrimą ir kaip jis yra organizuojamas. Kaip jau minėta šiame darbe (žr. *1.2. Darbo organizavimo formų samprata, tiriant nusikalstamas veikas*), didžiausią dalį ikiteisminių tyrimų dėl jau padarytų nusikalstamų veikų atlieka policija, kuri yra ikiteisminio tyrimo įstaiga. Kalbant apie policijos atliekamus ikiteisminius tyrimus, pirmiausiai reikėtų paminėti, kokie policijos padaliniai dalyvauja atliekant ikiteisminį tyrimą.

Nuo 2015 m. sausio mėnesio Kaune, o vėliau ir kituose Lietuvos miestuose nusikalstamoms veikoms registruoti ir atlikti pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus, buvo įsteigtas naujas policijos padalinys – Nusikalstamų veikų registravimo skyrius (toliau – NVRS), veikiantis apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų sudėtyje. NVRS veikla organizuojama 24 valandas per parą reaguojant į pranešimus apie rengiamas, daromas ir jau padarytas nusikalstamas veikas Kauno mieste ir Kauno rajone, taip pat reaguojant į pranešimus apie rezonansinius nusikaltimus visoje Kauno apskrityje (t. y. įskaitant ir Jonavą, Kaišiadoris, Kėdainius), priimant iš asmenų pareiškimus, tikslinant šią informaciją ir nustačius, kad veika turi nusikalstamos veikos požymių, sprendžiant dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, atliekant pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus[51]. Vėliau ikiteisminių tyrimų medžiagos perduodamos pagal teritorinį priklausomumą teritoriniams policijos komisariatams arba pagal kompetenciją – specializuotiems apskričių policijos komisariatų padaliniams[52]: ekonominių nusikaltimų, organizuoto nusikalstamumo, nusikaltimų nuosavybei, sunkių nusikaltimų tyrimo valdyboms. Taip pat dalį ikiteisminių tyrimų, atitinkančių visas sąlygas, kad ikiteisminis tyrimas galėtų būti pabaigtas pagreitinto proceso tvarka, atlieka paties NVRS tyrėjai.

Ikiteisminio tyrimo medžiagas su atliktais pirminiais ikiteisminio tyrimo veiksmais gavę teritorinių policijos komisariatų ar specializuotų policijos įstaigų vadovai, susipažinę su ikiteisminio tyrimo medžiaga, ant jos užrašo vizą, pavesdami atlikti tyrimą kuriam nors iš jam pavaldžių ikiteisminio tyrimo pareigūnų ar tokių pareigūnų grupei. Pradėjus ikiteisminį tyrimą, apie ikiteisminio tyrimo pradėjimą, paraleliai pagal kompetenciją, pranešama ir apylinkės ar apygardos prokuratūrai, kur ikiteisminiam tyrimui vadovauti ir kontroliuoti paskiriamas

[51] „Kauno policijoje – naujas padalinys“, *lrytas.lt*, sausio 5, 2015, atnaujinta sausio 17, 2018, https://lietuvosdiena.lrytas.lt/kriminalai/2015/01/05/news/kauno-policijoje-naujas-padalinys-4276164/.

[52] Ne teritoriniu principu apskričių vyriausiuose policijos komisariatuose veikiantys policijos padaliniai, vykdantys jiems pagal kompetenciją pavestas funkcijas.

prokuroras. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ir prokuroras, tarpusavyje derindami nusikalstamos veikos tyrimo veiksmus siekia surinkti įrodymus, kad tyrimo metu būtų nustatyta objektyvi tiesa.

Svarbu pažymėti, kad iki 2015 m. sausio 5 d., kada Kaune buvo įsteigtas ir iš pradžių, kaip eksperimentinis, pradėjo veikti naujasis NVRS, į pranešimus apie rengiamas, daromas ir jau padarytas nusikalstamas veikas, savo aptarnaujamoje teritorijoje reaguodavo teritorinio policijos komisariato operatyvinės grupės, kurias sudarydavo teritorinio policijos komisariato pareigūnai[53].

Įsteigus NVRS padalinį apskrities vyriausiojo policijos komisariato sudėtyje, reagavimas į pranešimus apie rengiamas, daromas ir jau padarytas nusikalstamas veikas tapo centralizuotas, o tuo buvo siekiama, kad į pranešimus būtų reaguojama operatyviau, kad darbo krūvis taptų tolygiai paskirstytas tarp visų į pranešimus reaguojančių darbuotojų, taip pat tam, kad būtų racionaliau naudojami policijos ištekliai, sumažėtų ikiteisminio tyrimo trukmė. Naujos darbo formos atsiradimo įteisinimas grindžiamas keliais aspektais: kriminogeninės situacijos tam tikroje teritorijoje nustatymu (ir nustačius padidėjusią kriminogeninę situaciją į ją atitinkamai reaguoti), racionaliu žmogiškųjų išteklių panaudojimu ir ikiteisminio tyrimo atlikimo optimizavimu[54]. Atrankos į Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos Nusikalstamų veikų registravimo skyriaus tyrėjo pareigas pareigybės aprašymo 3 punkte nurodyta, jog tyrėjo, einančio šias pareigas, paskirtis yra „*vykdyti įvykio vietų apžiūrą, atlikti kitus neatidėliotinus ikiteisminio tyrimo veiksmus vykdant operatyvinės grupės funkcijas Kauno apskr. VPK prižiūrimoje teritorijoje, užtikrinti policijos uždavinių įgyvendinimą, kitų padalinio kompetencijai priskirtų funkcijų vykdymą*“[55]. Iš pareigybės aprašymo matoma, kad NVRS tyrėjams nėra numatyta pareigos patiems atlikti ikiteisminius tyrimus, o tik pareiga atlikti pirminius ir kitus neatidėliotinus ikiteisminio tyrimo veiksmus. Šioje vietoje galima pamanyti, jog tokiu būdu tarsi yra sukuriama terpė NVRS tyrėjui galimai piktnaudžiauti atmestinai atliekant pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus, nes vėliau, dažniausiai, pats tyrėjas to ikiteisminio tyrimo neatliks, o greičiausiai perduos tirti pagal teritorinį priklausomumą arba pagal privalomąją kompetenciją kitiems padaliniams[56]. Iš kriminalistikos taktikos mokslo matoma, kad vienas iš pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų – įvykio vietos apžiūra „*tirti pradedama nuo akivaizdžių pėdsakų, o vėliau pereinama prie neakivaizdžių, iš pradžių tiriami pėdsakų požymiai, o vėliau juos palikusių*

[53] Lietuvos policijos generalinio komisaro 2010 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 5-V-553 patvirtinta „Policijos įstaigų operatyvaus valdymo padalinių darbo organizavimo instrukcija“, žiūrėta 2018 m. balandžio 14 d., http://www.infolex.lt/ta/137150.

[54] Žaneta Navickienė ir Edvardas Šileris, *supra* note, 20: 108–109.

[55] „Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos nusikalstamų veikų registravimo skyriaus tyrėjo pareigybės charakteristika“, žiūrėta 2018 kovo 17 d., https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/Kauno%20AVPK%2020160226.pdf

[56] Lietuvos policijos generalinio komisaro 2014 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 5-V-890 patvirtintas „Policijos įstaigų padalinių kompetencijų atlikti ikiteisminius tyrimus aprašas“, žiūrėta 2018 m. balandžio 17 d., http://www.infolex.lt/ta/350957.

objektų savybės, nuo atskirų nustatytų faktų pereinama prie jų ryšių, nuo pavienių faktų prie skirtingo lygio faktų sistemų“[57]. Iš to galima spręsti, jog įvykio vietos apžiūros metu „*surinkta ir tinkamai užfiksuota informacija lemia tyrimo sėkmę*“[58]. Tai, kad kokybiškas pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimas neretai vėliau nulemia „*tiriamo įvykio eigą, neretai ir galutinę bylos sėkmę*“[59], teigia ir dar kartą patvirtina ir doc. dr. Ž. Navickienė straipsnyje „Įvykio vietos apžiūra Lietuvoje: Problematika ir efektyvaus veiklos modelio diegimo paieškos“. Todėl manytina, kad laiku neužfiksuoti duomenys ar pirminės įvykio vietos apžiūros metu nepaimti nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti reikšmingi objektai su laiku gali pakisti dėl klimato reiškinių ir žmonių poveikio. Tačiau taip pat galima teigti, jog NVRS pareigūnai, kurių specializacija – atlikti pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus, šias funkcijas gali atlikti kur kas geriau[60], nei iki tol pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus atlikdavę kriminalinės policijos pareigūnai, kurie šias funkcijas atlikdavo tik pagal sudarytą grafiką, t. y. ne nuolat.

Neatmestina galimybė, kad kai kuriais atvejais tai, kad pats NVRS pareigūnai neatliks viso ikiteisminio tyrimo, gali būti ir ne trūkumas, o priešingai – privalumas. Manytina, jog NVRS pareigūnas, atvykęs į įvykio vietą nebandys atkalbėti pranešėjo, kad šis nerašytų pareiškimo, nes pats pareigūnas nebus dėl to suinteresuotas, kadangi vėliau pradėtą ikiteisminį tyrimą perduos tirti kitam policijos padaliniui.

Siekiant išsiaiškinti, ar NVRS veiklos modelis iki jo įsteigimo Lietuvos policijoje, dar buvo taikomas kitų valstybių policijos sistemose, buvo bendrauta su vienu iš NVRS iniciatorių – Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininku Dariumi Žukausku, kuris nurodė, jog šis veiklos modelis nebuvo nukopijuotas iš kurios nors šalies policijos, o buvo įsteigtas įvertinus iki tol į pranešimus apie rengiamas, daromas ir jau padarytas nusikalstamas veikas reagavusių operatyvinių grupių darbą bei nustačius galimas veiklos efektyvinimo kryptis.

Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos NVRS (toliau – Kauno AVPK KP NVRS) padalinio metinių ataskaitų duomenimis per 2015 m. Kauno apskrityje Kauno AVPK KP NVRS pradėjo 9002 ikiteisminius tyrimus bei priėmė 4855 nutarimus atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Taip pat iš minėtų pradėtų ikiteisminių tyrimų Kauno AVPK KP NVRS perdavė 1232 (13,68 %) ikiteisminius tyrimus procesiniam sprendimui priimti formalizuota tvarka

[57] Ryšardas Burda ir kt., *Kriminalistikos taktika ir metodika: mokomasis leidinys nuotolinėms studijoms; Lietuvos Teisės Universitetas* (Vilnius: Lietuvos Teisės Universiteto Leidybos Centras, 2004), 37.

[58] Rita Stundienė, „Prokuratūros kolegijos posėdyje aptarta ikiteisminių tyrimų mirties priežasčiai nustatyti praktika“, Lietuvos Respublikos prokuratūra, 2007 gruodžio 21 d., http://prokuraturos.lt/lt/naujienos/ikiteisminiai-tyrimai-ir-viesojo-intereso-gynimas/prokuraturos-kolegijos-posedyje-aptarta-ikiteisminiu-tyrimu-mirties-priezasciai-nustatyti-praktika/741.

[59] Žaneta Navickienė, ir Edvinas Žuravliovas, „Įvykio vietos apžiūra Lietuvoje: Problematika ir efektyvaus veiklos modelio diegimo paieškos“, *Visuomenės Saugumas Ir Viešoji Tvarka (18): Mokslinių Straipsnių Rinkinys*, 18 (2017): 140.

[60] Žaneta Navickienė ir Edvardas Šileris, *supra* note, 20: 108–109.

bei perdavė teismui iš viso 93 (1,03 %) ikiteisminius tyrimus pagreitinto proceso tvarka, iš kurių 60 ikiteisminių tyrimų buvo pabaigti per 24 valandas, o likę 33 – per 48 valandas.

2016 m. Kauno AVPK KP NVRS pradėjo 7692 ikiteisminius tyrimus bei priėmė 2278 nutarimus atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Taip pat iš minėtų pradėtų ikiteisminių tyrimų, Kauno AVPK KP NVRS perdavė 1087 (14,13 %) ikiteisminius tyrimus procesiniam sprendimui priimti formalizuota tvarka bei perdavė teismui iš viso 243 (3,15 %) ikiteisminius tyrimus su 252 nusikalstamomis veikomis, iš kurių 225 perduoti pagreitinto proceso tvarka (152 ikiteisminiai tyrimai per 24 valandas, 73 ikiteisminiai tyrimai – per 48 valandas), o likusių 18 tyrimų pabaigti pagreitinto proceso tvarka nepavyko dėl objektyvių priežasčių (ekspertizės ir kt.).

2017 m. Kauno AVPK KP NVRS pradėjo 7882 ikiteisminius tyrimus, priėmė 736 nutarimus atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ir perdavė 4757 patikslinimo medžiagas pagal teritorinį priklausomumą patikslinti aplinkybėms ir priimti procesinį sprendimą. Tokia praktika dėl patikslinimo medžiagų, perduodamų policijos komisariatams priimti procesinį sprendimą susiklostė dėl to, jog prokuratūros nuomone, ne visais atvejais pakanka Kauno AVPK KP NVRS pareigūnų surinktų duomenų procesiniam sprendimui priimti, o NVRS padalinių pagrindinė funkcija yra reaguoti į pranešimus apie rengiamas, daromas ir padarytas nusikalstamas veikas, todėl padalinys negali sau leisti atlikti ir aplinkybių patikslinimų. Taip pat iš minėtų pradėtų ikiteisminių tyrimų 2017 m. Kauno AVPK KP NVRS perdavė 437 (9,18 %) ikiteisminius tyrimus procesiniam sprendimui priimti formalizuota tvarka bei perdavė teismui iš viso 303 (6,36 %) ikiteisminius tyrimus, iš kurių (93 ikiteisminiai tyrimai per 24 valandas, 198 ikiteisminiai tyrimai – per 48 valandas), o likusių 12 tyrimų pabaigti pagreitinto proceso tvarka nepavyko dėl objektyvių priežasčių (ekspertizės ir kt.).

1 lentelė. Kauno AVPK KP NVRS 2015–2017 m. veiklos rezultatai

Kauno AVPK KP NVRS veiklos rezultatai 2015–2017 m.	Pradėta IT	Nutarimai atsisakyti pradėti IT (patikslinimai)	Formalizuoti tyrimai	Perduota teismui iš viso (pagreitinto proceso tvarka per 24 val. / per 48 val.)
2015 m.	9002	4855	1232	93 (60 / 33)
2016 m.	7692	2278	1087	243 (225 / 73)
2017 m.	7882	736 (4757)	437	303 (93 / 198)

(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal Kauno AVPK KP NVRS pateiktus duomenis*)

Apibendrinant galima teigti, jog įsteigus NVRS padalinį buvo suefektyvintas policijos darbas, į pranešimus pradėta reaguoti greičiau. Be to, sumažėjo kitų policijos padalinių veiklos

krūvis dėl NVRS atliekamų ikiteisminių tyrimų, kurie perduodami teismui pagreitinto proceso tvarka bei procesiniam sprendimui priimti formalizuota tvarka ir NVRS pareigūnų priimtų nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą: 2015 m. Kauno AVPK KP NVRS padalinio pareigūnai iš 9002 pradėtų ikiteisminių tyrimų patys atliko tyrimą ir perdavė 14,71 % ikiteisminių tyrimų procesinio sprendimo priėmimui, 2016 m. – 17,28 % tame pačiame skyriuje pradėtų ikiteisminių tyrimų ir 2017 m. atitinkamai – 15,54 % ikiteisminių tyrimų. Tačiau taip pat įsteigus šį skyrių padidėjo grėsmė, jog pirminiai ikiteisminio tyrimo veiksmai gali būti atlikti nekokybiškai.

2.2. Darbo organizavimas atliekant ikiteisminį tyrimą

XXI amžiuje daugelį kasdienių darbų žmonėms padeda padaryti įvairios technologijos, mašinos, kompiuteriai. Jie ne tik palengvina darbą, tačiau ir padeda padidinti atliekamo darbo našumą (*angl. Labour productivity*)[61]. „*Darbo našumas (produktyvumas) – konkretaus darbo produktyvumas. Darbo našumas matuojamas ekonominių gėrybių, sukurtų per laiko vienetą, kiekiu arba darbo laiku produkto vienetui pagaminti*“[62]. Teisėsaugos institucijos, o tarp jų ir ikiteisminio tyrimo įstaiga – policija savo kasdienėje veikloje diegia įvairias technologijas, padedančias atskleisti nusikalstamas veikas.

Apie tai, kad policija nuolat diegia naujas darbo organizavimo formas, panaudoja įvairias technologijas ir būdus tiriant nusikalstamas veikas, galima pastebėti istorijoje. „*Apie 1883 m. Paryžiaus policijoje, o po kelerių metų ir visoje šalyje, buvo įdiegta nauja nusikaltėlių kriminalistinės įskaitos ir identifikavimo sistema, žinoma, kaip bertiljonažas (pranc. bertillonnage)*“[63], kadangi iki tol nusikaltėliai būdavo tik registruojami ir neretai pasitaikydavo, kad tie patys asmenys būdavo užregistruojami skirtingais vardais[64], todėl „*Alfonsas Bertiljonas <...> sukūrė naują kriminalistinę identifikavimo sistemą. Ši sistema rėmėsi žmonių identifikavimu pagal atskirus individualius antropologinius požymius, kurių bendra visuma leisdavo nustatyti konkretų asmenį*“[65]. Taip pat dar „*XIX a. pabaigoje anglų policijoje buvo įvesta nauja žmonių identifikavimo sistema, dabartiniu metu žinoma kaip daktiloskopija, t. y. identifikacija pagal žmogaus pirštų atspaudus*“[66]. Viljamas Geršelis ir Henris Foldsas pasiūlė pagal tai identifikuoti nusikaltėlius, o daktiloskopijai išpopuliarėjus, šis būdas pradėtas taikyti ne tik Anglijoje, bet ir

[61] Verslo žinios žodynas, žiūrėta 2018 m. kovo 17 d., http://zodynas.vz.lt/Darbo-nasumas.
[62] *Ekonomikos terminai ir sąvokos: mokomasis žodynas* (Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas, 1999): 32, http://www.biblioteka.vpu.lt/elvpu/15260.pdf.
[63] Vytautas Usačiovas, *Policijos institucijų sistema pasaulyje* (Kaunas: MILEDA, 2009), 43.
[64] *Ibid.*
[65] *Ibid.*, 43-44.
[66] *Ibid.*, 30.

kitose pasaulio šalyse[67], nustatant nusikalstamas veikas padariusius asmenis ir pradėtas naudoti, kaip įrodymas. Nusikalstamų veikų tyrime pradėta naudoti daktiloskopija pakeitė „*iki tol vyravusią bertiljonažo identifikavimo sistemą pagal žmogaus išorės požymius*“[68]. Nuolat tobulėjant technologijoms, šiuolaikinio ikiteisminio tyrimo pareigūno darbas neįsivaizduojamas be kompiuterių ir įvairių kompiuterinių sistemų pagalbos.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro, Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro, Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 1V-702/I-294/6P-101-(1.1) buvo patvirtinti Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos nuostatai, kurių 6 punkte nurodytas IBP sistemos tikslas: „*sukurti duomenų apsikeitimo mechanizmą, siekiant automatizuoti ir kompiuterizuoti baudžiamojo proceso veiksmų ir procedūrų duomenų tvarkymą*“[69]. Tų pačių nuostatų 8 punkte numatytas IBPS laukiamas rezultatas: „*optimizuotas baudžiamasis procesas: kompiuterizuoti baudžiamojo proceso veiksmai ir procedūros bei automatiniu būdu tvarkomi baudžiamojo proceso veiksmų ir procedūrų duomenys*“[70]. IBPS – sistema, kurioje registruojami skundai, pareiškimai, pranešimai apie nusikalstamas veikas, kurių pagrindu sistemoje yra sukuriama ikiteisminio tyrimo medžiaga, kuriai suteikiamas numeris ir vėliau, teisės aktų nustatyta tvarka, medžiagoje priimamas vienas iš dviejų procesinių sprendimų:

1) pradedamas ikiteisminis tyrimas (LR BPK 166 str.);

2) priimamas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (LR BPK 168 str.).

Iš to galima teigti, jog IBP sistema yra elektroninė ikiteisminio tyrimo byla. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1V-67/I-31 patvirtintų Baudžiamosios bylos duomenų tvarkymo elektronine forma ikiteisminio tyrimo metu tvarkos aprašo 7 punkte numatyta, jog „s*udarant elektroninę bylą, kartu turi būti sudaroma ir ne elektroninės (popierinės) formos byla (ikiteisminį tyrimą atliekančiam pareigūnui išspausdinant ir įsegant elektroninių procesinių dokumentų popierinius nuorašus)*“[71], išskyrus tame pačiame apraše numatytus atvejus, kai tokie nuorašai į popierinę medžiagą nėra spausdinami. Šios sistemos (IBPS) įsteigimas, pradėjus ją naudoti po to, kai jos naudotojai buvo apmokyti dirbti su minėta sistema bei buvo atlikti IBPS testavimo darbai, nuo 2016 m. sausio mėnesio buvo pradėta taikyti tiriant nusikalstamas veikas. Manytina, kad IBPS palengvino darbą tiek ikiteisminio tyrimo pareigūnams, tiek ir prokurorams bei teismams. IBP

[67] Vytautas Usačiovas, *supra* note, 66.

[68] *Ibid*.

[69] „Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos nuostatai“, *Valstybės žinios*, 115-5846 (2012), redakcija nuo 2016-01-01.

[70] *Ibid*.

[71] „Baudžiamosios bylos duomenų tvarkymo elektronine forma ikiteisminio tyrimo metu tvarkos aprašas“, *TAR*, 1954 (2016), redakcija nuo 2018-03-14.

sistemos pagalba konkretaus ikiteisminio tyrimo informacija tapo greičiau perduodama tarp ikiteisminio tyrimo subjektų, nes atsirado galimybė tuos pačius ikiteisminio tyrimo bylos dokumentus vienu metu skaityti visiems ikiteisminio tyrimo subjektams, turintiems to ikiteisminio tyrimo peržiūros teises.

Svarbu paminėti ir tai, kad IBP sistemos pagalba buvo optimizuotas ir LR BPK XII skyriuje numatytų Kitų procesinių prievartos priemonių, kurių atlikimui būtinas prokuroro nutarimas ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis, sankcionavimas, nes atsirado galimybė sankcionuoti veiksmus neperduodant popierinės ikiteisminio tyrimo bylos prokurorui ar teismui, o tik įkeliant į IBP sistemą sankcionavimui reikalingų dokumentų kopijas. Tokiu būdu ne tik supaprastinta sankcionavimo tvarka, taupomi ikiteisminio tyrimo subjektų resursai, bet ir visas sankcionavimo procesas atliekamas kur kas greičiau.

Nereikia pamiršti ir to, kad IBP sistemos pagalba prokurorai gali vykdyti savo konstitucinę pareigą vadovauti ikiteisminiam tyrimui kur kas paprasčiau, kadangi prokurorui nereikia ikiteisminio tyrimo pareigūno prašyti pateikti jam ikiteisminio tyrimo medžiagą, o ją gali peržiūrėti prisijungęs prie IBPS. Tokiu būdu prokurorams vykdyti ikiteisminių tyrimų kontrolę tapo kur kas paprasčiau.

Manytina, kad IBPS pagalba taip pat pagerėjo komunikavimas tarp policijos komisariatų, nes iki tol, kol buvo pradėta naudoti ši sistema, pasitaikydavo atvejų, jog dėl tos pačios nusikalstamos veikos, t. y. dėl analogiškų įvykio aplinkybių būdavo atliekami ikiteisminiai tyrimai skirtinguose policijos komisariatuose, o įsteigus IBPS, atsirado galimybė kur kas lengviau šiuos duomenis sisteminti bei lengviau nustatyti ar galimai nusikalstamą veiką padariusio asmens atžvilgiu yra atliekamų kitų tyrimų.

Taip pat manytina, kad IBP sistema sutrumpina atliekamų ir sistemoje įforminamų ikiteisminio tyrimo veiksmų laiką, nes tam tikros funkcijos, tokios kaip, pavyzdžiui, skyriaus pavadinimas; veiksmą atliekančio pareigūno pareigos, vardas, pavardė; ikiteisminio tyrimo numeris ir kt. yra automatiškai užpildomi sistemoje generuojamame veiksmo atlikimo protokole. Taip pat yra ir kitų automatizuotų funkcijų, kurios padeda sutaupyti laiko, kaip, pavyzdžiui, automatinis ikiteisminio tyrimo medžiagos aprašo formavimas, priminimai apie artėjančio termino pabaigą (pvz.: laikino sulaikymo, ikiteisminio tyrimo trukmės). Ne mažiau svarbus dalykas ir tai, kad IBPS padėjo tikslesnės statistikos formavimui, kadangi ikiteisminiuose tyrimuose sistemoje prašoma išsiųsti statistines korteles, o tai padeda ir ikiteisminio tyrimo įstaigų padalinių vadovams rinkti ir apibendrinti statistiką (ikiteisminių tyrimų trukmę, tyrėjų darbo krūvį ir pan.).

Galima teigti, kad įsteigus IBPS palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms dėl ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimo darymas, nes nereikia siųsti popierinės pavedimo formos ir laukti atsakymo, o viską galima atlikti pačioje IBP sistemoje ir tokiu būdu galima sumažinti

ikiteisminių tyrimų trukmę. Pažymėtina ir tai, kad įsteigus IBPS, galimai pagerėjo asmens duomenų apsauga, kadangi mažesniam kiekiui pašalinių asmenų yra suteikiama galimybė prieiti prie ikiteisminio tyrimo medžiagos (pvz., raštinė).

Apibendrinant galima teigti, jog IBPS įsteigimas gerokai palengvino dabartinių ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų darbą, optimizavo ir sumažino laiko sąnaudas atliekamoms funkcijoms, tačiau iki tol naudotos popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagas formos nebuvo atsisakyta. Taip pat reikia paminėti ir tai, kad esant interneto ryšio ar kitiems ryšio sutrikimams, sistema neveikia ir tokiais atvejais darbas organizuojamas iki tol buvusia tvarka, vėliau ikiteisminio tyrimo veiksmų protokolus skaitmeninant, t. y. skenuojant[72] ir įkeliant į sistemą. Be to, įdiegus ir pradėjus naudoti IBP sistemą, tapo apsunkintas netyčinių klaidų taisymas, nes išsaugojus tyrimo veiksmo protokolą, jo taisyti nėra galimybės, pvz. ikiteisminio tyrimo pareigūnui apklausus asmenį ir surašius apklausos protokolą bei jį išsaugojus, apklausiamam asmeniui norint nurodyti papildomas aplinkybes, reikia pildyti naują papildomos apklausos protokolą.

Tačiau įvertinus įsteigtos naujos darbo organizavimo formos, tiriant nusikalstamas veikas, privalumus ir trūkumus, galime teigti, jog IBP sistema turi daugybę privalumų, palengvinančių nusikalstamų veikų tyrimą, o nustatyti trūkumai yra mažareikšmiai ir retai pasitaikantys kasdienėje ikiteisminio tyrimo subjektų darbo praktikoje.

2.3. Darbo organizavimas atliekant kriminalinę žvalgybą

Kalbant apie nusikalstamų veikų tyrimą daugelis pirmiausia pagalvoja apie ikiteisminį tyrimą, tačiau negalima pamiršti ir kriminalinės žvalgybos, kurios sąvoka apibrėžta LR kriminalinės žvalgybos įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje, kuri skelbia, jog kriminalinė žvalgyba yra „*kriminalinės žvalgybos subjektų veikla renkant, fiksuojant, vertinant ir panaudojant turimą informaciją apie kriminalinės žvalgybos objektus*“[73]. To paties įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje teigiama, jog „*kriminalinės žvalgybos objektai – galimai rengiamos, daromos ar padarytos nusikalstamos veikos, jas rengiantys, darantys ar padarę asmenys, šių asmenų aktyvūs veiksmai neutralizuojant kriminalinę žvalgybą, kiti su valstybės nacionaliniu saugumu susiję įvykiai ir asmenys*“[74]. Iš to galima suprasti, jog kriminalinės žvalgybos veikla yra susijusi ne tik su nusikalstamų veikų tyrimu, tačiau ir su informacija apie galimai rengiamas, daromas ir padarytas nusikalstamas veikas bei tokias veikas darančius asmenis. Kriminalinę žvalgybą atlikti galintys

[72] Skenavimas – nuskaitymas, dvimačio vaizdo perkėlimas į kompiuterį skaitytuvu. (*Tarptautinių žodžių žodynas* (Vilnius: Alma Littera, 2004), 686).

[73] *supra* note, 38.

[74] *Ibid*.

kriminalinės žvalgybos subjektai yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalioti vykdyti padaliniai.

Iki 2014–2015 m. kriminalinės policijos pertvarkos kriminalinę žvalgybą be kitų subjektų galėjo atlikti visi policijos komisariatai. „*2014–2015 m. vykdant kriminalinės policijos pertvarką, apskričių vyriausiuose policijos komisariatuose įkurti specializuoti kriminalinės policijos padaliniai, kuriuose sutelkti pagrindiniai teritorinių policijos įstaigų ištekliai ir aukščiausios kompetencijos*“[75]. Tai reiškia, kad vykdant kriminalinės policijos pertvarką 2014–2015 m. teritoriniams policijos komisariatams buvo panaikinti įgaliojimai vykdyti kriminalinę žvalgybą, kurią toliau atlikti buvo įgalioti tik apskričių vyriausieji policijos komisariatai bei naujai įsteigti policijos padaliniai – Kriminalinės policijos žvalgybos valdybos, esančios apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų sudėtyje, kurių veiklos nuostatai yra nevieši, todėl toliau darbe bus kalbama tik tiek, kiek su šių padalinių veikla susijusi informacija yra viešai prieinama. Svarbu paminėti, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 19 punktą, „*detalūs duomenys apie kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių, įslaptintų žvalgybos pareigūnų ir žvalgybos slaptųjų bendradarbių vykdomos kriminalinės žvalgybos ir žvalgybos, kontržvalgybos organizavimą, eigą ir rezultatus, priemonių ir metodų naudojimą, jų finansavimą, materialinį ir techninį aprūpinimą, kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių, įslaptintų žvalgybos pareigūnų ir žvalgybos slaptųjų bendradarbių kriminalinės žvalgybos ir žvalgybos, kontržvalgybos metu gauta informacija ir jos pagrindu parengta analitinė informacija*“[76] yra laikoma valstybės paslaptį sudarančia informacija, taip pat ir „*informacija, galinti atskleisti kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių, įslaptintų žvalgybos pareigūnų ir žvalgybos slaptųjų bendradarbių asmens tapatybę*“[77], numatyta to paties straipsnio 16 punkte. Taip pat šios pertvarkos metu teritoriniams policijos komisariatams buvo panaikinta pareiga atlikti ikiteisminius tyrimus dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų. Tokiu būdu buvo centralizuota kriminalinė žvalgyba Lietuvos policijoje.

Manytina, jog teigiamas šios pertvarkos bruožas yra tas, kad centralizavus kriminalinę žvalgybą, šių naujai įsteigtų padalinių darbuotojai tapo specializuoti informacijos gavimo ir apibendrinimo srityje, todėl savo darbą gali atlikti kur kas geriau. Be to, centralizavus kriminalinę žvalgybą buvo suvienodinta tyrimų praktika apskrityse, išlyginti kriminalinės policijos pareigūnų darbo krūviai[78]. Kaip apie kriminalinės žvalgybos centralizavimą teigė tuometinis Lietuvos kriminalinės policijos biuro viršininko pavaduotojas Edvardas Šileris, ši pertvarka buvo būtina dėl

[75] „Kriminalinės policijos istorija“, Lietuvos policija, žiūrėta 2018 kovo 18 d., https://policija.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nusikalstamu-veiklu-atskleidimas-ir-tyrimas/kriminalines-policijos-istorija.

[76] „Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymas“, *Valstybės žinios* 105-3019 (1999), redakcija nuo 2018-03-01.

[77] *Ibid*.

[78] Žaneta Navickienė ir Edvardas Šileris, *supra* note, 20: 104.

to, jog iki tol „*kriminalinės žvalgybos pareigūnai būdavo užversti ikiteisminiais tyrimais*“[79], todėl kriminalinės žvalgybos tyrimų atlikimas likdavo antraeiliu. Iš to sekdavo tai, kad daugiausia būdavo tiriamos nusikalstamos veikos, o ne siekiama jas užkardyti dar iki nusikalstamos veikos padarymo. Prie to nemaža dalimi taip pat prisidėjo ir materialinis kriminalinės žvalgybos subjektų aprūpinimas. Pasak E. Šilerio, Lietuvos policija buvo nepajėgi nupirkti kiekvienam policijos komisariatui reikiamų techninių priemonių, kad būtų galimybė tinkamai atlikti kriminalinę žvalgybą, pvz., po vieną slaptą kamerą, už kurią reikia sumokėti 100 tūkstančių eurų, todėl koncentravus kriminalinę žvalgybą apskričių vyriausiuose policijos komisariatuose atsirado galimybė šiuos padalinius aprūpinti visa reikalinga technika ir tokiu būdu pasiekti geresnių rezultatų[80].

Išanalizavus Informatikos ir ryšių departamento duomenis apie 5 metų labai sunkių ir sunkių nusikaltimų statistiką Lietuvoje, nustatyta, kad 2013 m. užregistruoti 4466 sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai, o ištirti 3095[81] ir tai sudaro 69,3 %. 2014 m. užregistruota 4141, ištirti 3157 nusikaltimai[82] (76,2 %), 2015 m. užregistruota 3836, ištirta 2650 nusikaltimų[83] (69,1 %), 2016 m. užregistruoti 2899, ištirti 2219[84] (76,5 %), 2017 m. užregistruoti 2846, ištirti 2264[85] (79,6 %) (žr. *1 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų statistika*).

[79] „Policija daugiau jėgų skirs žvalgybai, bus sudarytas pavojingiausių gaujų sąrašas“, *15 min*, vasario 10, 2015, žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nusikaltimaiirnelaimes/policija-daugiau-jegu-skirs-zvalgybai-bus-sudarytas-pavojingiausiu-gauju-sarasas-59-479573.

[80] „Policijos reformos grimasos: kriminalistai nesustabdė Lietuvą pašiurpinusių pusbrolių Bieliauskų gaujos, nes patruliavo gatvėse“, 15 min, kovo 14, 2018, žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/policijos-reformos-grimasos-kriminalistai-nesustabde-lietuva-pasiurpinusiu-pusbroliu-bieliausku-gaujos-nes-patruliavo-gatvese-56-937828.

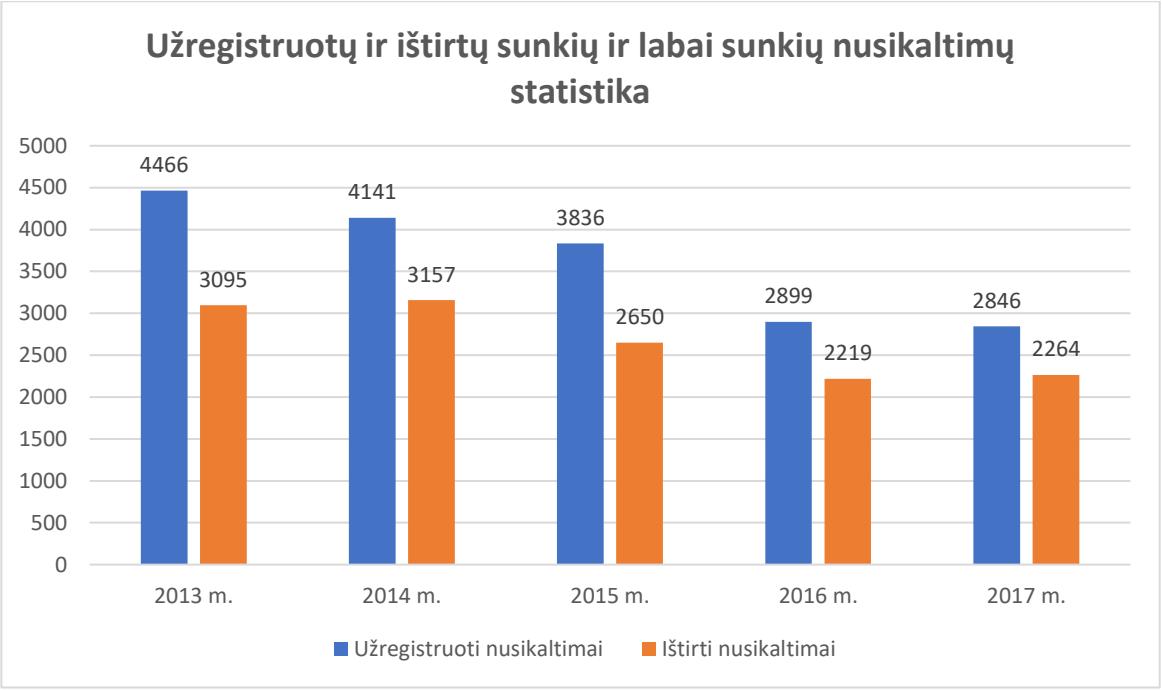
[81] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2013 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2117&datasource=5765&page=1.

[82] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2014 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2683&datasource=6887&page=1.

[83] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2015 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1479&datasource=4515&page=1.

[84] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2016 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1550&datasource=4657&page=1.

[85] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2017 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=7019&datasource=20349.

1 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų statistika

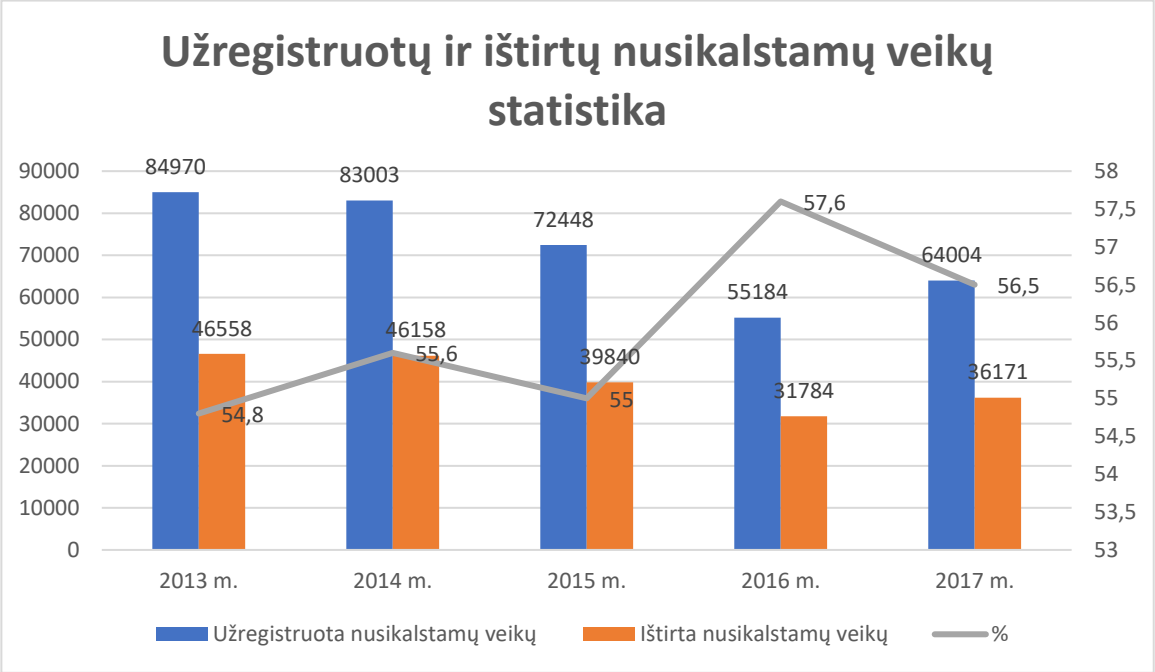
(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal Informatikos ir ryšių departamento duomenis*)

Iš analizės matyti, kad nuo 2013 m. iki 2017 m., sunkių ir labai sunkių nusikaltimų ištyrimas padidėjo 10,3 %, o tam įtakos galėjo turėti kriminalinės žvalgybos centralizavimas. Taip pat iš atliktos analizės matome, kad užregistruotų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų kiekvienais metais nuo 2013 m. registruojama kryptingai mažiau. Tam įtakos galėjo turėti daugybė veiksnių, pvz. emigracija, teisės aktų pasikeitimai, žmonių sąmoningumas ir kt. Tačiau taip pat neatmetama galimybė, jog nemažą įtaką tam galėjo turėti ir centralizuota kriminalinė žvalgyba, kurios vienas iš LR kriminalinės žvalgybos įstatymo 4 straipsnyje numatytų uždavinių yra nusikalstamų veikų prevencija[86].

Centralizavus kriminalinę žvalgybą ir teritoriniams policijos komisariatams netekus įgaliojimų jos atlikti, gali pasirodyti, jog šios pertvarkos metu teritoriniai policijos komisariatai tapo „silpnesni“, kadangi neteko vienos iš priemonių nusikalstamų veikų tyrime. Tačiau nereikia pamiršti, jog šios pertvarkos metu teritoriniai policijos komisariatai taip pat prarado pareigą tirti ir sunkius bei labai sunkius nusikaltimus bei atlikti kriminalinės žvalgybos tyrimus, todėl galėjo susitelkti ties atliekamais ikiteisminiais tyrimais. Išanalizavus Informatikos ir ryšių departamento duomenis apie 5 metų užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų statistiką Lietuvoje, nustatyta, kad visų Lietuvos Respublikoje užregistruotų nusikalstamų veikų ištyrimas laikotarpiu nuo 2013 m. iki 2017 m., t. y. tuo metu, kai buvo centralizuota kriminalinė žvalgyba, nesumažėjo, o netgi

[86] *supra* note, 38.

priešingai – nežymiai padidėjo, nuo 54,8 % iki 56,5 %[87] (žr. *2 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų statistika*). Tikėtina, jog tam daug įtakos galėjo turėti nusikalstamų veikų kriminalizavimas (pvz. *vairavimas būnant apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje daugiau negu 1,5 promilės alkoholio*) ir dekriminalizavimas (pvz. *minimalių gyvenimo lygių (MGL) padidinimas atsakomybei už slaptą vagystę kilti*).

2 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų statistika

(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal Informatikos ir ryšių departamento duomenis*)

Palyginimui su Lietuvos Respublikoje užregistruotomis ir ištirtomis nusikalstamomis veikomis, Kauno apskrityje 2013 m. užregistruotos 12 626 nusikalstamos veikos, o ištirtos – 6138 ir tai sudaro 48,6 %, 2017 m. užregistruota – 12 997, ištirta – 6428 (49,5 %)[88]. Kauno apskrityje taip pat, kaip ir visoje Lietuvoje, didžiausias ištyrimas buvo 2016 m., kuris sudarė 54,8 %, taip pat nuo 2013 m. iki 2017 m. nežymiai padidėjo nusikalstamų veikų ištyrimas.

Taip pat neatmetama galimybė, kad kriminalinės žvalgybos centralizavimo metu galimai buvo prarasta dalis asmenų, slaptai bendradarbiaujančių su kriminalinę žvalgybą atliekančiais pareigūnais, kadangi ne visi policijos komisariatuose iki pertvarkos vykdę kriminalinę žvalgybą pareigūnai savo darbą tęsė naujai įsteigtame Kriminalinės policijos žvalgybos valdybos

[87] *supra* note, 81–85.

[88] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2013–2017 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

padalinyje, taip pat nemaža dalis turinčių kriminalinės žvalgybos patirtį pareigūnų išėjo iš policijos sistemos[89].

Apibendrinant galima teigti, jog laikotarpiu, kai buvo centralizuota kriminalinė žvalgyba, išaiškintų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius padidėjo 10,3 %. Vertinant tai, kad sunkiais ir labai sunkiais nusikaltimais yra laikomos tokios nusikalstamos veikos, kai jas padarę asmenys pažeidžia pačias didžiausias baudžiamaisiais įstatymais saugomas vertybes, manytina, jog valstybė turi prioretizuoti šių nusikaltimų išaiškinimą. Atsižvelgiant į tokių nusikaltimų ištyrimo duomenis, galima teigti, jog įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas ir centralizavus kriminalinę žvalgybą, buvo optimizuotas kriminalinės policijos darbas. Taip pat teritoriniams policijos komisariatams netekus vienos iš veiklų – kriminalinės žvalgybos veiksmų, jiems buvo panaikinta ir pareiga atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą, tačiau buvo nustatyta, jog „*tikrieji kriminalinės žvalgybos metodai iš esmės yra naudojami tik apskričių vyriausiųjų policijos padalinių pareigūnų <...>, o policijos komisariatuose atliekami veiksmai gali būti atlikti ir ikiteisminio tyrimo metu*“[90].

2.4. Darbo organizavimas sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose

Kaip jau minėta šiame darbe, kiekviena siekianti tobulėti organizacija turėtų nuolat ieškoti naujų būdų ir priemonių, kaip galėtų mažinti sąnaudas ir efektyvinti savo veiklą, didinti produktyvumą. Ne išimtis yra ir policijos padaliniai, atliekantys nusikalstamų veikų tyrimą. Didžiausia šių ikiteisminių tyrimų dalis tenka teritoriniams policijos komisariatams.

Iki 2016 m. ikiteisminius tyrimus teritoriniuose policijos komisariatuose atlikdavo kriminalinės policijos skyrių pareigūnai, o nuo 2016 m. palaipsniui visoje Lietuvos Respublikoje vykdant „Policijos reformą 2015–2020 m.“ kriminalinės policijos skyriai pradėti sujungti su viešosios policijos skyriais, o naujai sudaryti teritorinių policijos komisariatų padaliniai pavadinti veiklos skyriais. Manytina, jog viena iš tokios reformos pradėjimo priežasčių buvo 2012 m. gruodžio 20 d. Valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-40-8-17 „Ar sudarytos prielaidos efektyviai organizuoti ikiteisminio tyrimo procesą?“, kurioje pateiktos rekomendacijos Lietuvos policijos generaliniam komisarui, kuriomis siekiama, kad efektyviau būtų atliekami ikiteisminiai tyrimai,

[89] „Reforma retina pareigūnų gretas“, *lzinios*, birželio 20, 2014, žiūrėta 2018 kovo 20 d., http://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/47923/reforma-retina-pareigunu-gretas.

[90] Policijos sistemos valdymo tobulinimo komisijos posėdžio 2014 m. sausio 31 d. protokolas Nr. 5-IL-140 (Cituota iš: Žaneta Navickienė, Ingrida Kairienė ir Edvinas Žuravliovas, „Nauji veiklos modeliai Lietuvos kriminalinės policijos veikloje“, *Visuomenės Saugumas Ir Darni Plėtra: Visuomenės Saugumo Aktualijos Ir Probleminiai Klausimai: Kolektyvinė Monografija.* Kaunas, 2017, p. 57).

todėl rekomendavo priimti sprendimus dėl: „*tolygaus tyrėjų darbo krūvio užtikrinimo*“[91], „*tyrėjų kvalifikacijos kėlimo organizavimo gerinimo*“[92]. Taip pat viena iš reformos pradėjimo priežasčių buvo 2015 m. policijos veiklos apžvalgoje numatyti Lietuvos policijos 2016 m. prioritetai bei Lietuvos policijos veiklos 2015–2020 metais gairės, kuriose nurodyta, jog siektina „*stiprinti policijos sistemos darbuotojų motyvaciją, diegti naujas technologijas, didinti valdymo efektyvumą, racionaliau naudoti žmogiškuosius, finansinius ir techninius išteklius, tobulinant darbo procesus, eliminuojant funkcijų ir procedūrų dubliavimą, supaprastinant procedūras, taikant racionalesnį darbo organizavimo modelį*“[93].

Siekiant gerinti atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybę, mažinti jų trukmę, suvienodinti tyrėjų darbo krūvius, dvigubai padidinti gatvėse patruliuojančių policijos pareigūnų kiekį ir tokiu būdu priartėti prie visuomenės bei didinti pasitikėjimą policija, sumažinti reagavimo į gyventojų pranešimus laiką, padidinti policijos pareigūnų gaunamą atlyginimą[94], 2016–2017 m. buvo pradėta vykdyti policijos reforma, kurios metu buvo sujungta kriminalinė ir viešoji policija bei jų vietoje įsteigti veiklos skyriai. Sujungus buvusius kriminalinės policijos pareigūnus su buvusiais apylinkės inspektoriais bei nepilnamečių reikalų policijos pareigūnais, dalis naujai sukurtų universalių veiklos skyriaus pareigūnų paskirti reaguoti į pranešimus, užtikrinti viešąją tvarką, tirti administracinius nusižengimus ir kt., o likę – atlikti ikiteisminius tyrimus. Manytina, jog ikiteisminio tyrimo pareigūnų, kuriems nustatyta pagrindinė pareiga – atlikti ikiteisminius tyrimus, darbo pobūdis mažai pakito pradėjus policijos pertvarką, tačiau buvusiems kriminalinės policijos pareigūnams tapus universaliais pareigūnais darbo pobūdis itin pasikeitė, nes jų pareiga ne tik užkardyti, atskleisti ir tirti nusikalstamas veikas, tačiau ir tirti administracinius nusižengimus, reaguoti į pranešimus, užtikrinti viešąją tvarką ir kt.[95], todėl šių pareigūnų veiklai vykdyti turi būti ugdomos įvairios kompetencijos, rengiami mokymai. Pažymėtina, jog veiklos skyriuose sprendimus priima vyriausiasis tyrėjas, o vyresnieji tyrėjai ir tyrėjai vykdo vyriausiojo tyrėjo jiems formuojamas užduotis bei laisvu nuo užduočių vykdymo laiku reaguoja į gyventojų pranešimus, užtikrina viešąją tvarką.

[91] Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Valstybinio audito 2012 m. gruodžio 20 d. ataskaita Nr. VA-P-40-8-17, „Ar sudarytos prielaidos efektyviai organizuoti ikiteisminio tyrimo procesą?“ 5, žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=2796.

[92] *Ibid.*

[93] 2015 m. Lietuvos policijos veiklos apžvalga, žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://policija.lrv.lt/uploads/policija/documents/files/administracine-informacija/ataskaitos/2015%20policijos%20veikla.pdf.

[94] Lietuvos policijos vystymosi gairės 2016–2020 m., žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://www.youtube.com/watch?time_continue=733&v=Ao8lkYYkP4E.

[95] „Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato 2-ojo veiklos skyriaus vyresniojo tyrėjo pareigybės aprašymas“, žiūrėta 2018 kovo 21 d., https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/Vilniaus%20AVPK%2020170913.pdf.

Policijos įstaigų 2017 metų veiklos planuose, patvirtintuose Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 5-V-633, apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų vadovams yra numatytos metinės užduotys, pagal kurias yra vertinamas vadovo darbas. Viena iš vadovų užduočių yra organizuoti darbą taip, kad „*90 proc. pareigūnų, vykdančių pavedimų funkciją, darbo laikas teritorijoje (mobiliose darbo vietose) sudarytų ne mažiau kaip*"[96] 50–70 procentų viso darbo laiko. Iš to galima spręsti, jog dalis buvusių kriminalinės policijos skyriaus pareigūnų bei buvę nepilnamečių reikalų policijos pareigūnai su buvusiais apylinkės inspektoriais pagal naują veiklos modelį privalo didžiąją savo darbo laiko dalį praleisti teritorijoje patruliuodami, o likusį laiką – kabinete, atliekant ikiteisminius tyrimus, tvarkant medžiagas.

Pavedus ikiteisminių tyrimų, kuriuose nenustatytas galimai nusikalstamą veiką padaręs asmuo, tyrimą pareigūnams, kurie didžiąją dalį laiko praleidžia patruliuodami, galima įžvelgti tam tikras prielaidas, jog šių pareigūnų atliekami tyrimai bus nekokybiški. Tai suponuoja nuomonė, kad šie universalūs pareigūnai, kurie be nusikalstamą veiką galimai padariusių asmenų nustatymo dar privalo vykdyti daugybę kitų funkcijų, iki reformos vykdytų atskirų specializuotų šioms funkcijoms atlikti pareigūnų, negali kokybiškai atlikti visų jiems pavestų funkcijų, t. y. pareigūnui padaugėjo atliekamų funkcijų, bet darbuotojas motyvuojamas didesniu atlygiu už darbą. Tačiau pažvelgus į Lietuvos policijos statistiką, nagrinėtą praeitame skyriuje, nepastebima, kad bendras visų nusikalstamų veikų ištyrimas būtų sumažėjęs. Vertinant nusikalstamas veikas pagal atskirus LR BK straipsnius, pastebimas gerokai padidėjęs nusikalstamų veikų, susijusių su smurtu artimoje aplinkoje skaičiaus padidėjimas: 2015 m. užregistruotos 7559 nusikalstamos veikos, susijusios su smurtu artimoje aplinkoje, iš jų ištirta – 7249 nusikalstamos veikos, sudarančios 95,9 %, 2016 m. užregistruota 10 890 tokių nusikalstamų veikų, ištirta – 9740 (89,4 %), o 2017 m. užregistruotos 10 966 tokios nusikalstamos veikos, ištirta – 8927 (81,4 %)[97]. Priešingai, nei nusikalstamos veikos, susijusios su smurtu artimoje aplinkoje, vagysčių skaičius kasmet vis mažėja (nuo užregistruotų 31278 vagysčių 2013 m.[98] iki 19638 vagysčių – 2017 m.[99]). Sumažėjusį vagysčių, kaip nusikalstamų veikų, skaičių neabejotinai lėmė nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojęs LR BK 190 straipsnio nuostatų pasikeitimas, t. y. pasikeitus „nedidelei turto vertei" iš 1 MGL į 3–5 MGL.

[96] Vilniaus AVPK, Kauno AVPK, Klaipėdos AVPK, Šiaulių AVPK, Panevėžio AVPK, Alytaus AVPK, Marijampolės AVPK, Utenos AVPK, Telšių AVPK, Tauragės AVPK 2017 metų veiklos planai, patvirtinti Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 5-V-633.

[97] *supra* note 8.

[98] Informatikos ir ryšių departamento duomenys apie užregistruotas ir ištirtas nusikalstamas veikas įstaigose, atliekančiose ikiteisminius tyrimus, 2013–2014 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2709&datasource=6938&page=7.

[99] Informatikos ir ryšių departamento duomenys apie užregistruotas ir ištirtas nusikalstamas veikas įstaigose, atliekančiose ikiteisminius tyrimus, 2016–2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6803&datasource=19384.

Tačiau neatsižvelgiant į tai, jog vagysčių nusikalstamų veikų skaičius kur kas sumažėjo, taip pat sumažėjo ir tokių nusikalstamų veikų ištyrimas. Informatikos ir ryšių departamento statistikos duomenimis vagysčių ištyrimas Lietuvoje 2013 m. sudarė 25,7 % užregistruotų vagysčių[100], 2014 m. – 26,4 %[101], 2015 m. – 22,7 %[102], 2016 m. – 18,7 %[103], o 2017 m. – 19,9 %[104] užregistruotų vagysčių. Palyginimui vagysčių ištyrimas Kauno apskrityje nuo 21,5 % ištirtų vagysčių 2013 m. sumažėjo iki 15,3 % ištirtų vagysčių 2017 m.[105] Šios nusikalstamos veikos statistinį pablogėjimą galėjo lemti tai, kad sujungus viešąją ir kriminalinę policiją teritoriniuose policijos komisariatuose ir daliai pareigūnų tapus universaliais bei pradėjus patruliuoti gatvėse bei vykdyti kitas jiems naujai paskirtas funkcijas, laiko atlikti nusikalstamų veikų tyrimą liko daug mažiau.

Vertinant kitus pasikeitimus, įvykusius sujungus kriminalinės ir viešosios policijos skyrius, manytina, jog daliai pareigūnų patruliuojant gatvėse, o likusiems atliekant ikiteisminius tyrimus, turėtų padidėti darbo krūvis ir atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė. Išanalizavus Informatikos ir ryšių departamento duomenis apie 5 metų ikiteisminių tyrimų, atliekamų ikiteisminio tyrimo įstaigose trukmės statistiką Lietuvoje, nustatyta, kad policijos įstaigose 2016 m. baigtų ikiteisminių tyrimų, kurių trukmė iki 6 mėn. buvo mažiausia per pastarąjį penkmetį[106], o 2017 m. – didžiausia[107], nors ir nežymiai skyrėsi nuo 2013–2015 m. (žr. *3 diagrama. Policijos įstaigose baigtų ikiteisminių tyrimų iki 6 mėn. statistika*). Tačiau žymiai mažesnį ikiteisminių tyrimų, kurių trukmė iki 6 mėn., skaičių 2016 m. galėjo lemti tai, kad 2016 m. buvo užregistruota apie 17 tūkst. mažiau nusikalstamų veikų, negu 2015 m. ir beveik 9 tūkst. mažiau nei 2017 m. (žr. *2 diagrama. Užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų statistika*). Palyginus ikiteisminio tyrimo įstaigų Lietuvoje su Kauno apskrityje atliekamų ikiteisminių tyrimų trukme, nustatyta, kad Kauno

[100] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2013 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2143&datasource=5816&page=7.

[101] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2014 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2709&datasource=6938&page=7.

[102] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2015 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1504&datasource=4565&page=7.

[103] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2016 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1565&datasource=4687&page=7.

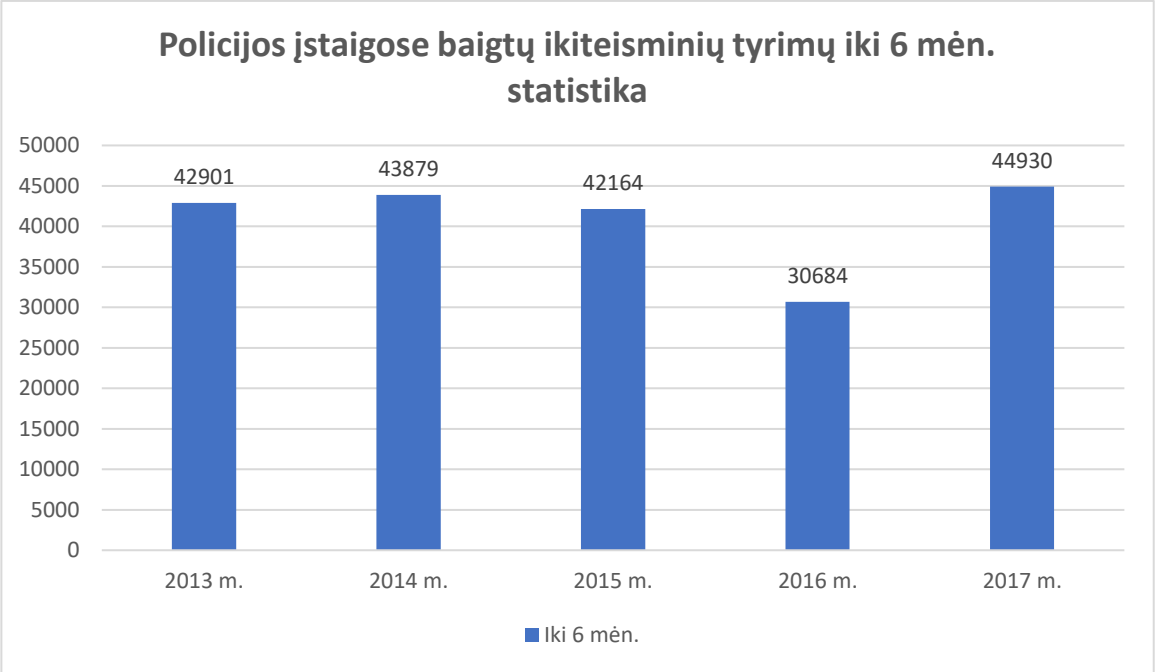
[104] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6803&datasource=19384.

[105] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

[106] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę 2016 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1564&datasource=4685&page=5.

[107] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę 2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6770&datasource=18926.

apskrityje iki 6 mėn. baigtų ikiteisminių tyrimų skaičius 2016 m. taip pat buvo mažiausias per pastarąjį penkmetį (5228), o 2017 m. – didžiausias (9795 ikiteisminiai tyrimai)[108].

3 diagrama. Policijos įstaigose baigtų ikiteisminių tyrimų iki 6 mėn. statistika

(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal Informatikos ir ryšių departamento duomenis*)

Apibendrinant, remiantis teisės aktų analize, galima teigti, jog minėtos policijos reformos metu pareigūnams, kurių pagrindinė pareiga yra atlikti ikiteisminį tyrimą, veiklos specifika pasikeitė nežymiai. Taip pat nepastebima, jog vykdomos policijos reformos metu būtų sumažėjęs nusikalstamų veikų ištyrimas. Tačiau tai galėjo lemti policijos reformos įgyvendinimo metu žymiai didesnis nusikalstamų veikų, susijusių su smurtu artimoje aplinkoje skaičius, kurių ištyrimas siekia apie 80–90 % ir tokiu būdu pagerinamas bendras visų nusikalstamų veikų ištyrimas, nors tokių nusikalstamų veikų, kaip vagystės, ištyrimas reformos įgyvendinimo metu sumažėjo. Be to, baigtų ikiteisminių tyrimų, kurių trukmė iki 6 mėnesių, policijos įstaigose, analizuojamos policijos reformos metu taip pat nesumažėjo, išskyrus 2016 m., tačiau tais pačiais metais buvo ženkliai (apie 17 tūkst.) mažesnis užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius. Taip pat pažymėtina, kad dalies pareigūnų veiklos specifika pasikeitė, jų pareigybei atsirado naujų atliekamų funkcijų, pvz. administracinių nusižengimų tyrimas, viešosios tvarkos užtikrinimas, reagavimas į pranešimus ir kt.

[108] „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę, https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

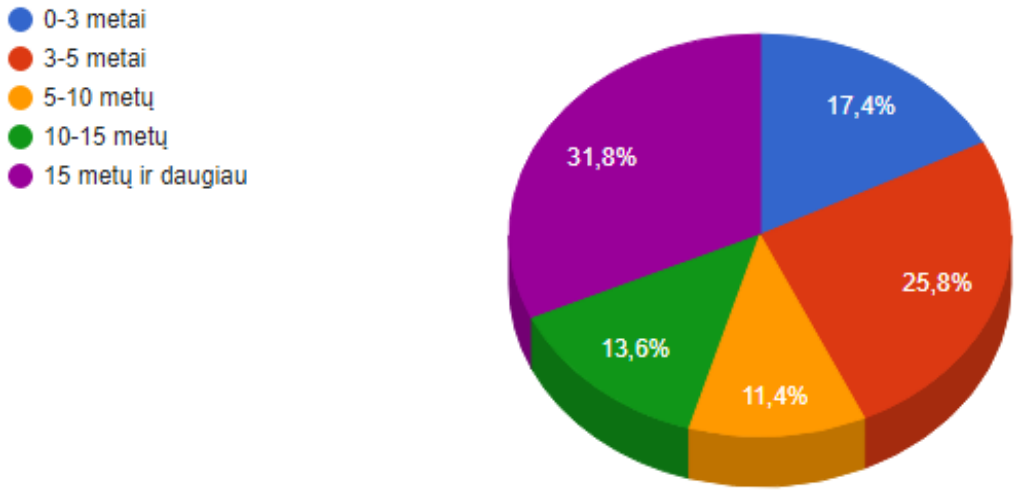
3. TYRĖJŲ IR PROKURORŲ POŽIŪRIO Į KAUNO AVPK PERTVARKAS NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ TYRIMO IR PREVENCIJOS SRITYSE ĮVERTINIMAS

3.1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas

Siekiant išsiaiškinti Kauno apskrityje dirbančių policijos pareigūnų, kurių funkcijos yra susijusios su ikiteisminių tyrimų atlikimu, nuomonę apie pastaruoju metu Lietuvos policijoje vykdomas reformas nusikalstamų veikų tyrimo srityje, 2018 m. kovo mėnesį buvo sudaryta apklausa. Ją sudaro 23 klausimai, patalpinti internetinėje apklausų svetainėje www.apklausa.lt, apklausos atlikimas buvo neviešas, t. y apklausos anketos negalėjo pasiekti apklausų svetainės www.apklausa.lt lankytojai, išskyrus tuos asmenis, kuriems buvo atsiųsta apklausos atlikimo nuoroda. Anoniminės apklausos atlikimo nuoroda policijos pareigūnams buvo išsiųsta elektroniniu paštu: Kauno miesto ir Kauno rajono teritorinių policijos komisariatų pareigūnams, taip pat specializuotų Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato kriminalinės policijos padalinių pareigūnams (išskyrus Kauno AVPK KP SUV ir Kauno AVPK KP NVRS). Apklausos atlikimo nuoroda nebuvo siunčiama Jonavos, Kaišiadorių ir Kėdainių policijos komisariatų pareigūnams, nes jų aptarnaujamoje teritorijoje yra įsteigti reagavimo skyriai (anksčiau buvusios operatyvinės grupės) ir jų veiklos teritorijoje NVRS neatlieka pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų, išskyrus rezonansinius nusikaltimus. Apklausos atlikimo nuoroda taip pat nebuvo siunčiama ir Kauno AVPK KP SUV, nes šis padalinys neatlieka ikiteisminių tyrimų bei Kauno AVPK KP NVRS, nes jų padalinio veiklos kokybė yra vertinama apklausos metu, t. y. nebuvos siunčiama apklausos atlikimo nuoroda, siekiant objektyvaus atliekamo tyrimo. Apklausa buvo atliekama 2018 m. kovo–balandžio mėnesiais.

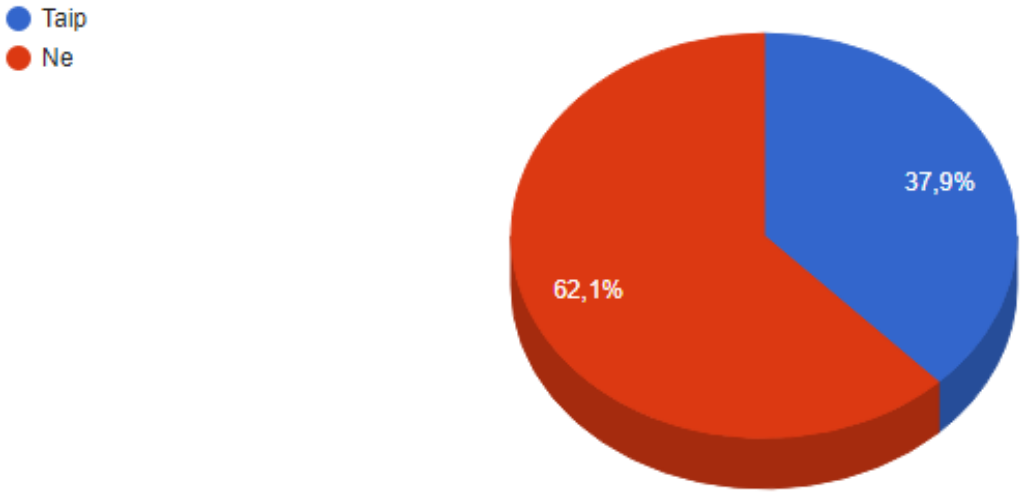
Siekiant nustatyti tyrėjų, atliekančių ikiteisminius tyrimus Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose, skaičių buvo bendrauta su Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Valdymo organizavimo skyriaus vyriausiąja specialiste Inga Kviliūniene, kuri nurodė, kad šiuo metu minėtose teritorijose dirba 479 tyrėjai.

Apklausos atlikimo metu buvo gauti 132 respondentų atsakymai. Beveik trečdalis (31,8 %) respondentų nurodė, jog policijos sistemoje dirba jau daugiau nei 15 metų, 13,6 % apklaustųjų nurodė, jog dirba policijos sistemoje nuo 10 iki 15 metų, 11,4 % respondentų nurodė, jog policijos sistemoje dirba nuo 5 iki 10 metų, 25,8 % apklaustųjų nurodė, jog policijos sistemoje dirba nuo 3 iki 5 metų ir 17,4 % nurodė, jog dirba nuo 0 iki 3 metų (žr. *1 paveikslas „Tarnybos policijos sistemoje trukmė“*).

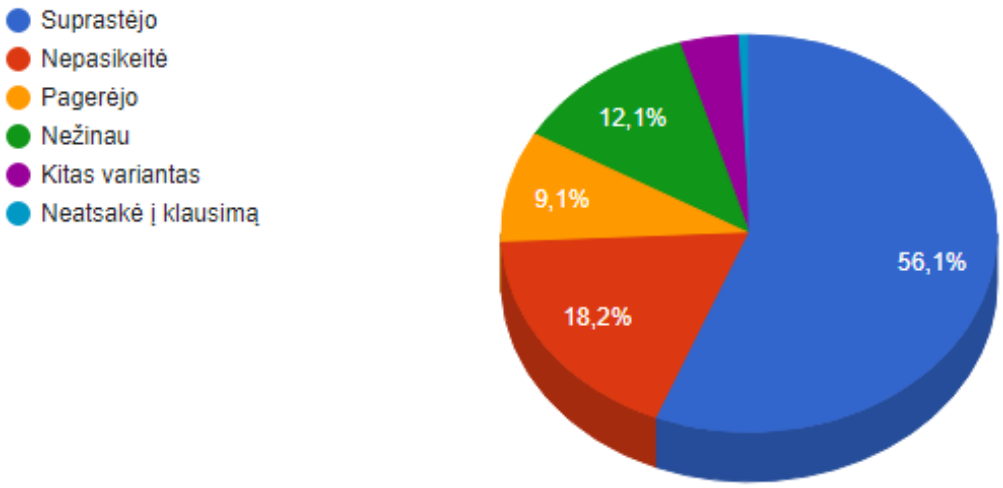
1 paveikslas. Tarnybos policijos sistemoje trukmė

Paklausti, ar jų padalinyje vykdoma kriminalinė žvalgyba (žr. *2 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jų padalinyje vykdoma kriminalinė žvalgyba*), 62,1 % respondentų atsakė, kad kriminalinė žvalgyba jų padalinyje nevykdoma ir 37,9 % nurodė, jog jų padalinyje kriminalinė žvalgyba yra vykdoma.

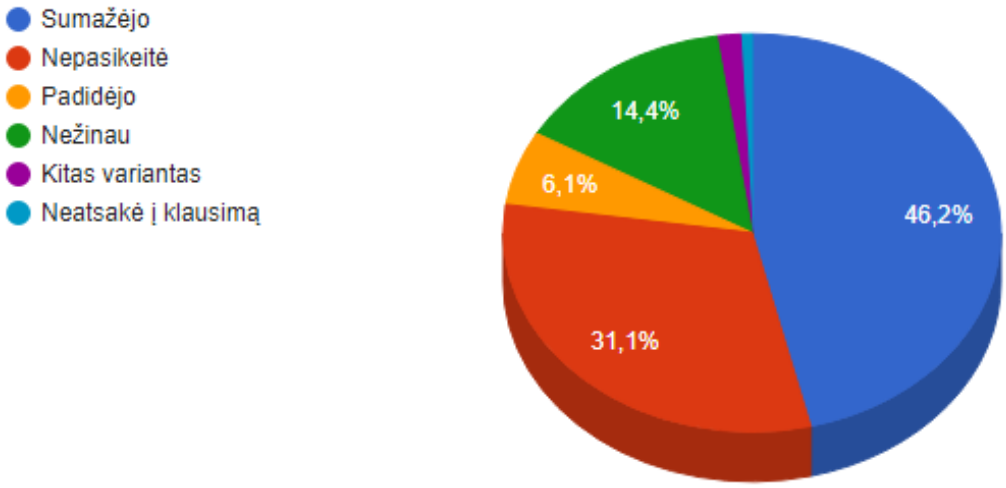
2 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jų padalinyje vykdoma kriminalinė žvalgyba

Apklaustų policijos pareigūnų dauguma (56,1 %) pasisakė, jog jų nuomone, įsteigus NVRS padalinį surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybė suprastėjo (*žr. 3 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį*). 18,2 % respondentų atsakė, kad kokybė nepasikeitė, 9,1 % nurodė, kad atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė pagerėjo, 12,1 % respondentų nurodė nežinantys ar pasikeitė kokybė, 3,8 % respondentų nurodė, kad vienais atvejais kokybė pagerėjo, kitais – pablogėjo, tai priklauso nuo pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančio pareigūno, o 0,8 % respondentų neatsakė į šį klausimą.

3 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį

Įsteigus naują padalinį, skirtą reaguoti į pranešimus apie rengiamas, daromas ir jau padarytas nusikalstamas veikas, atlikti pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus – NVRS, šis padalinys taip pat dalį nusikalstamų veikų perduoda į teismą, taip pat dėl dalies skundų, prašymų, pareiškimų priima nutarimus atsisakyti pradėti ikiteisminius tyrimus. Paklausti, ar pasikeitė jų darbo krūvis, įsteigus NVRS padalinį (žr. *4 paveikslas. Tyrėjų darbo krūvio pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį*), beveik pusė (46,2 %) apklaustųjų nurodė, jog darbo krūvis sumažėjo, 31,1 % nurodė, jog darbo krūvis nepasikeitė, 6,1 % atsakė, jog darbo krūvis padidėjo, 14,4 % nurodė, jog nežino ar krūvis pasikeitė, 1,5 % apklaustųjų nurodė, jog krūvis nepakito, nes padaliniuose buvo sumažinta tyrėjų po NVRS įsteigimo, o 0,8 % apklaustųjų į šį klausimą neatsakė.

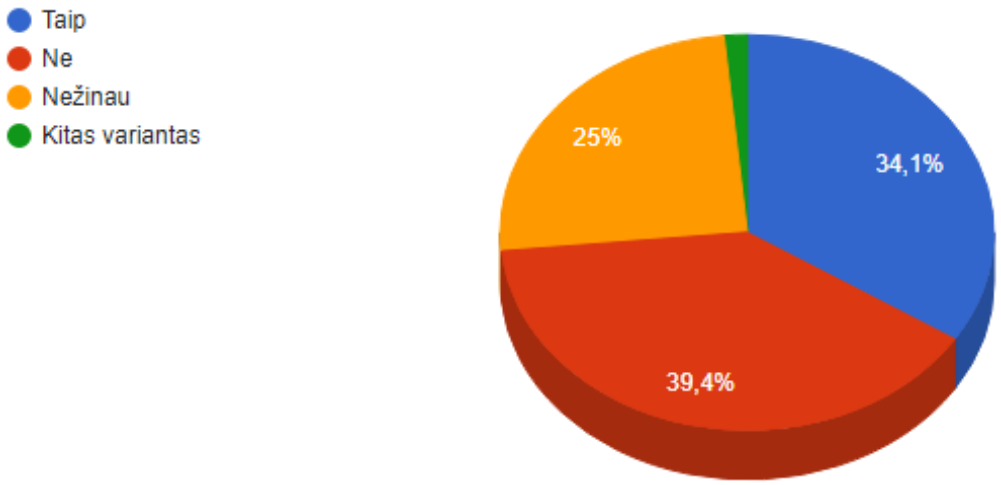

4 paveikslas. Tyrėjų darbo krūvio pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį

Manytina, jog įsteigus naują padalinį – NVRS, atliekantį pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus, o vėliau didžiąją dalį ikiteisminių tyrimų perduodant tirti pagal teritorinį priklausomumą arba specializuotoms policijos įstaigoms, dėl to galėjo suprastėti atliekamų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė, nes toliau ikiteisminį tyrimą atlieka nebe tas pats padalinys. Tačiau

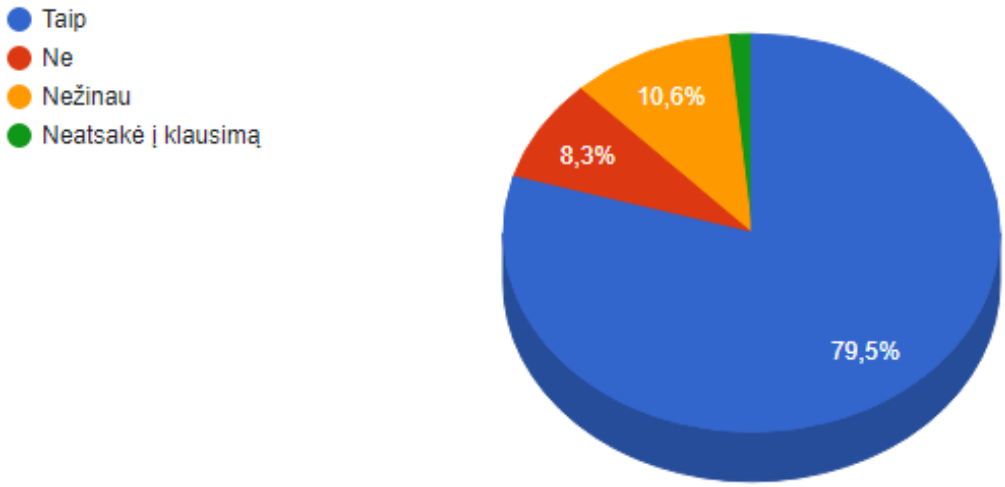
pažymėtina, kad įsteigus NVRS, daugumos respondentų nuomone, sumažėjo darbo krūvis dėl naujai įsteigto padalinio pareigūnų priimamų nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, tyrimų perduodamų teismui pagreitinto proceso tvarka, ar perduodamų prokurorui procesiniam sprendimui priimti formalizuota tvarka.

Paklausus policijos pareigūnų nuomonės, ar įsteigus IBPS sutrumpėjo atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė (žr. *5 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS*), 34,1 % atsakiusiųjų nurodė, jog ikiteisminių tyrimų trukmė sutrumpėjo, tačiau (39,4 %) nurodė, kad įsteigus IBPS ikiteisminių tyrimų trukmė nesutrumpėjo. Taip pat 25 % respondentų nurodė, jog nežino ar pasikeitė ikiteisminių tyrimų trukmė įsteigus IBPS, o 1,5 % respondentų nurodė, jog IBPS neturi įtakos ikiteisminio tyrimo trukmei.

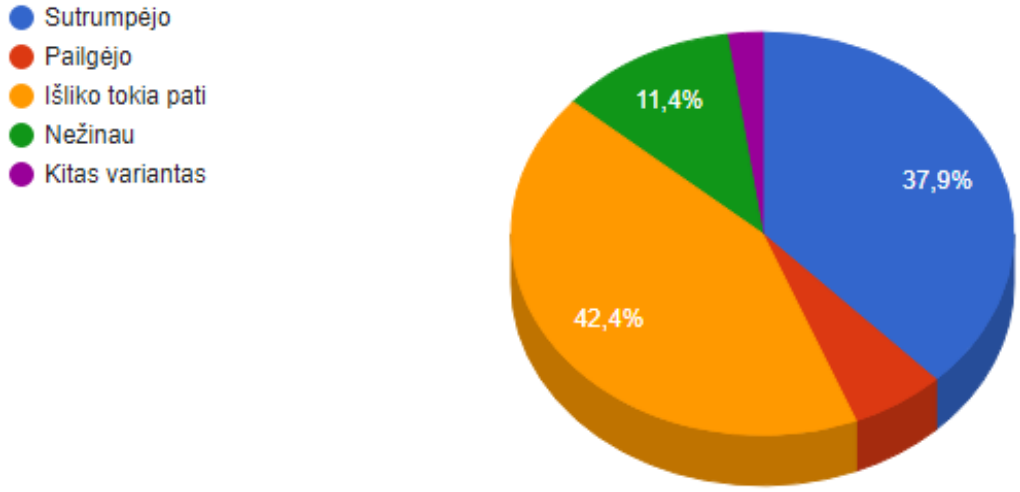
5 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS

Paklausti, ar įsteigus IBPS, ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis (žr. *6 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS*), dauguma respondentų (79,5 %) atsakė, kad ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, 8,3 % respondentų teigė, kad ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas netapo greitesnis, 10,6 % respondentų nurodė, kad nežino, o 1,5 % respondentų neatsakė į šį klausimą.

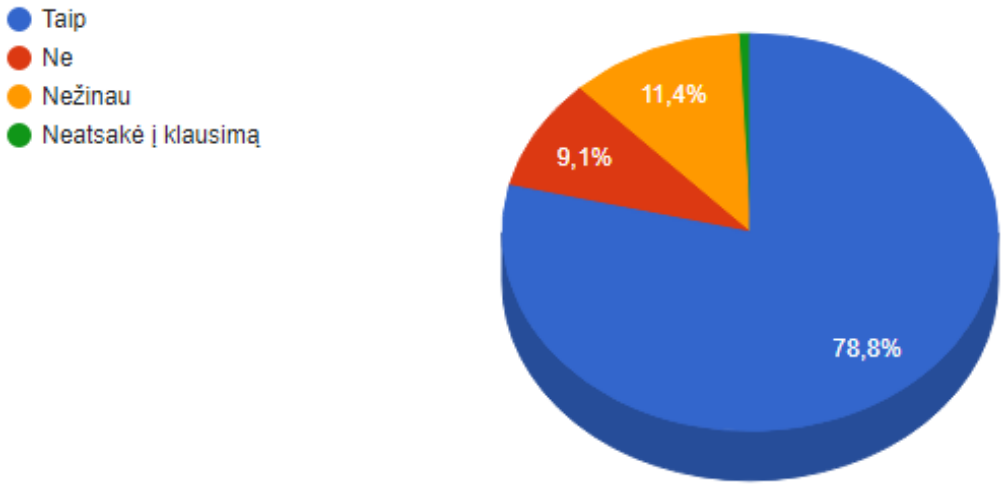
6 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS

Paklausti, kaip įsteigus IBPS pasikeitė atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė (žr. *7 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS*), beveik pusė (42,4 %) respondentų nurodė, jog ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė išliko tokia pati, 37,9 % respondentų nurodė, kad ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė sutrumpėjo, 6,1 % respondentų teigė, kad ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė pailgėjo, 11,4 % respondentų teigė nežinantys ir 2,3 % nurodė, kad IBPS įsteigimas ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmei įtakos nepadarė.

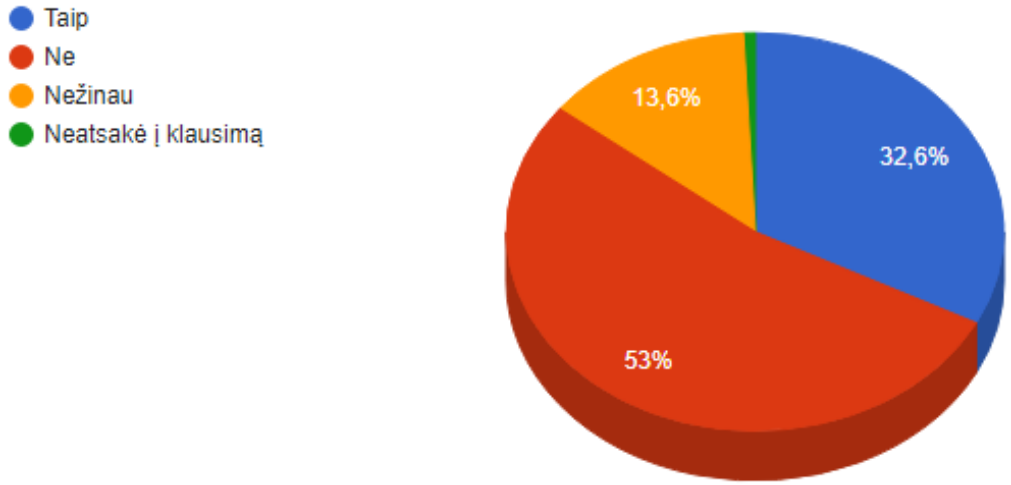
7 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS

Paklausti, ar įsteigus IBPS, palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas (žr. *8 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas, įsteigus IBPS*), respondentai beveik vienbalsiai (78,8 %) atsakė, kad pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas palengvėjo, 9,1 % respondentų teigė, kad pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas nepalengvėjo, 11,4 % respondentų teigė, kad nežino ir 0,8 % neatsakė į šį klausimą.

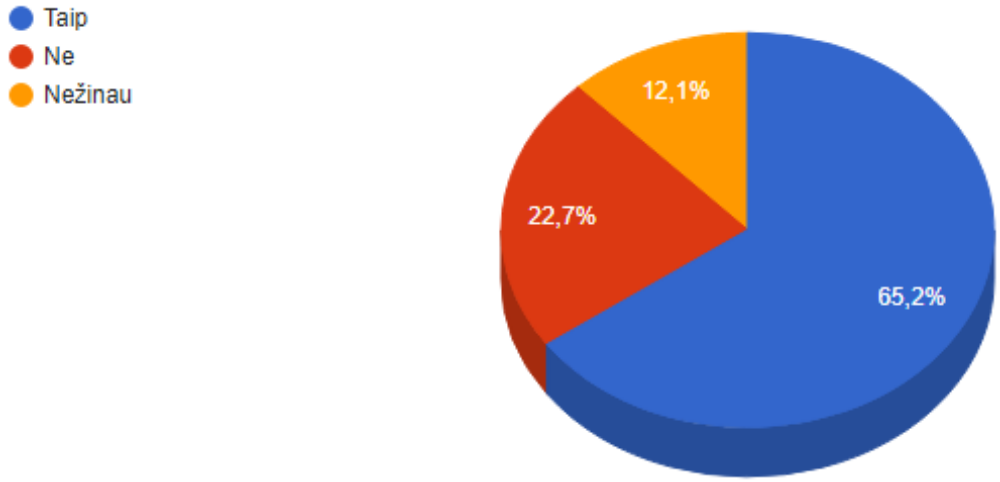
8 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas, įsteigus IBPS

Uždavus klausimą, ar įsteigus IBPS turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos (žr. *9 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS*), daugiau nei pusė (53 %) respondentų atsakė, kad popierinė ikiteisminio tyrimo medžiagos forma turėtų likti, 32,6 % respondentų teigė, kad popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos turėtų nebelikti ir 13,6 % respondentų teigė neturintys nuomonės, o 0,8 % respondentų neatsakė į šį klausimą.

9 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS

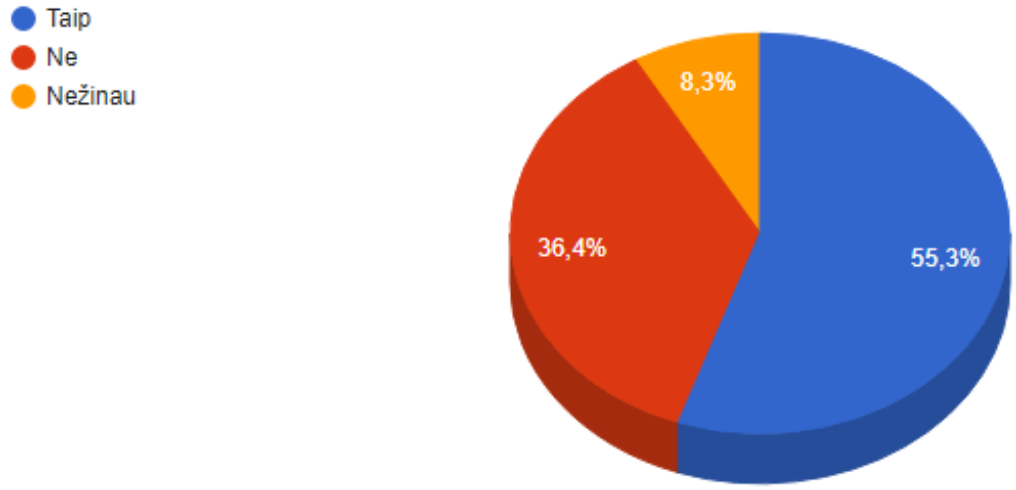
Paklausus ar įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu prokuroru (žr. *10 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru, įsteigus IBPS*), dauguma respondentų (65,2 %) atsakė, kad su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru tapo lengviau komunikuoti, 22,7 % nurodė, kad komunikuoti lengviau nepasidarė ir 12,1 % respondentų teigė neturintys nuomonės.

10 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru, įsteigus IBPS

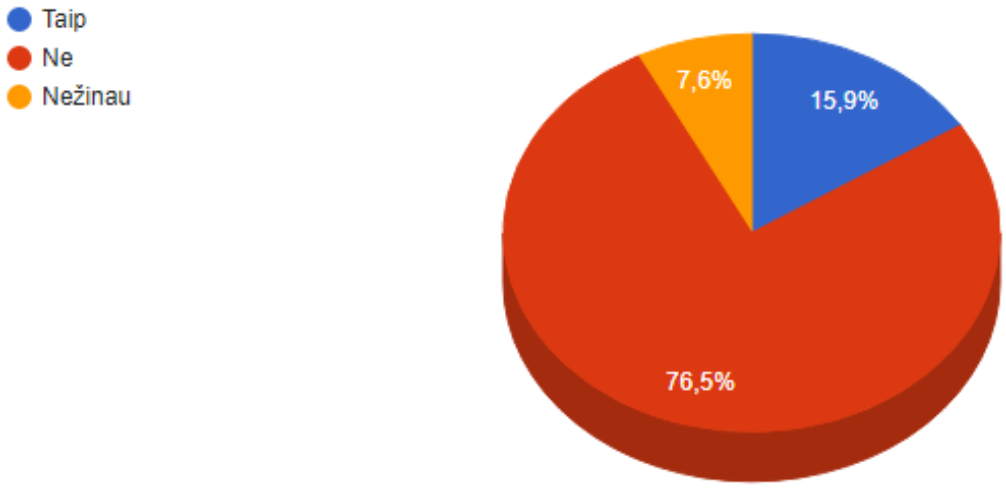
Uždavus klausimą, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą (žr. *11 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą*), dauguma atsakiusiųjų (55,3 %) nurodė, kad teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą, 36,4 % respondentų nurodė, kad teritoriniai policijos komisariatai kriminalinės žvalgybos atlikti neturėtų ir 8,3 % respondentų teigė neturintys nuomonės.

Rezultatai apie policijos pareigūnų požiūrį į IBPS funkcijas varijuoja. Beveik tolygiai pasiskirstė apklausoje dalyvavusių pareigūnų požiūriai į atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmę, taip pat ir į ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmę įsteigus IBPS (nedidelis skirtumas tarp teigiančių, jog trukmė sumažėjo ar išliko tokia pati). Tačiau atsižvelgiant į kitas IBPS funkcijas, matomas daugumos apklaustųjų teigiamas požiūris, jog IBPS įsteigimas palengvino darbą tiriant nusikalstamas veikas: palengvėjęs komunikavimas su ikiteisminį tyrimą atliekančiu prokuroru, greitesnis ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas, palengvėjęs pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas. Taip pat daugumos apklaustų tyrėjų nuomone, popierinė ikiteisminio tyrimo medžiagos forma turėtų išlikti, nepriklausomai nuo IBPS įsteigimo. Manytina, jog popierinę ikiteisminio tyrimo medžiagą yra patogiau skaityti, lengviau analizuoti, sugretinti byloje surinktus įrodymus.

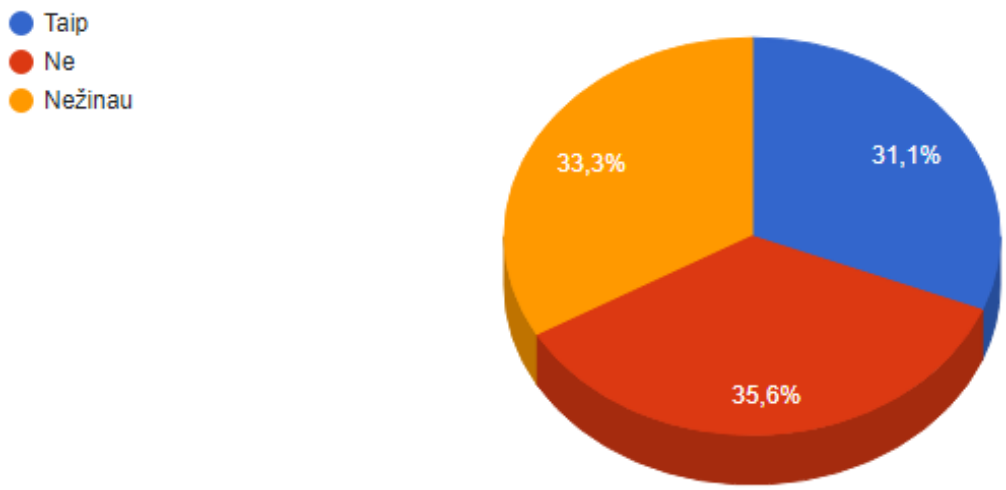
11 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą

Paklausus, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą (žr. *12 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą*), daugiau, kaip trys ketvirtadaliai (76,5 %) respondentų nurodė, jog teritoriniai policijos komisariatai neturėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimo, 15,9 % respondentų nurodė, kad teritoriniai policijos komisariatai turėtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą ir 7,6 % respondentų teigė neturintys nuomonės.

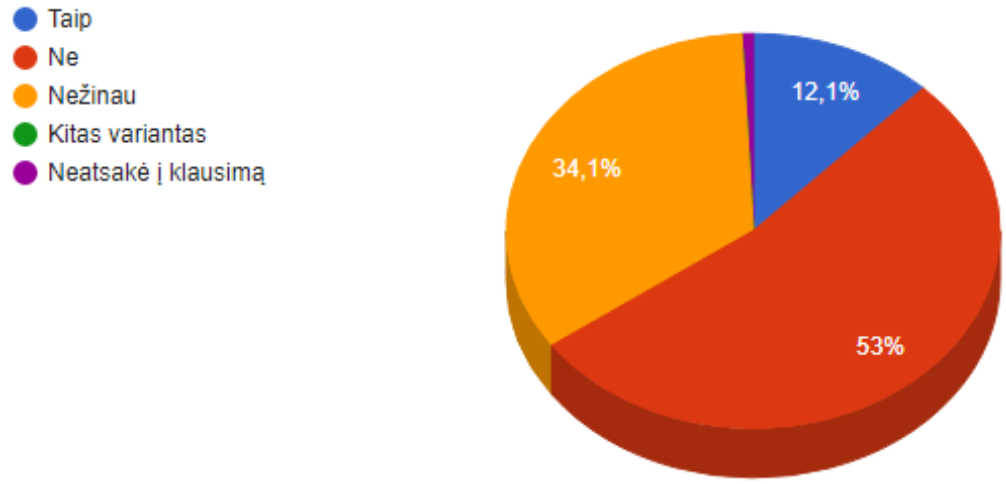
12 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą

Uždavus klausimą, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas buvo efektyvintas kriminalinės policijos darbas (žr. *13 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas buvo efektyvintas kriminalinės policijos darbas*), respondentų požiūriai pasiskirstė beveik vienodai. Vieni teigė, kad kriminalinės policijos darbas tapo efektyvesnis (31,1 %), kiti nurodė, kad kriminalinės policijos darbas netapo efektyvesnis (35,6 %), o 33,3 % respondentų teigė neturintys nuomonės.

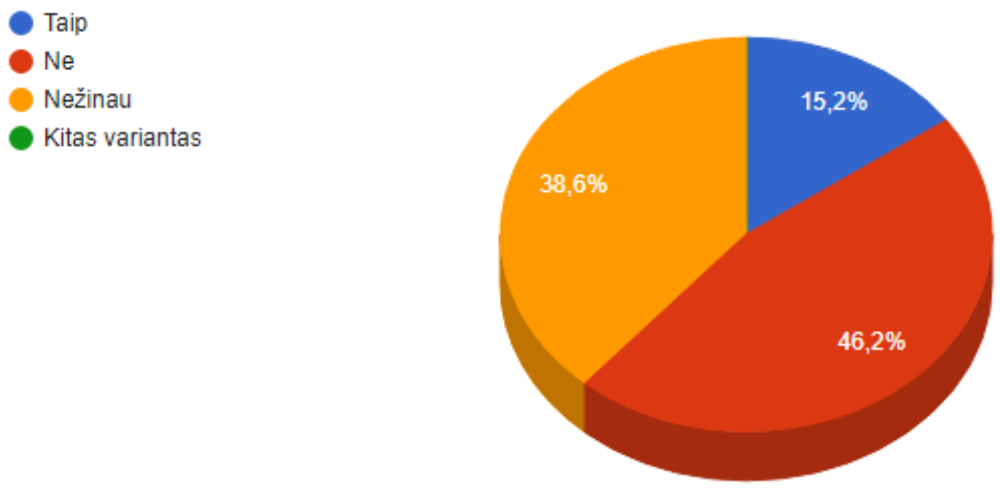
13 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas buvo efektyvintas kriminalinės policijos darbas

Paklausus nuomonės, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija tapo geresnė (žr. *14 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija tapo geresnė*), dauguma respondentų (53 %) atsakė, kad nusikalstamų veikų prevencija netapo geresnė, 34,1 % respondentų atsakė, kad neturi nuomonės, 12,1 % atsakė, kad prevencija tapo geresnė ir 0,8 % respondentų į šį klausimą neatsakė.

14 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija tapo geresnė

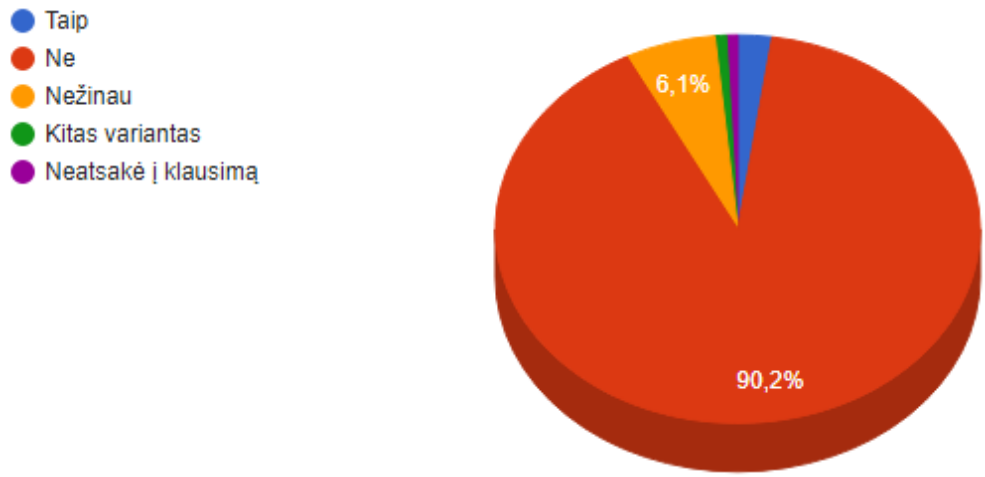
Taip pat paklausus, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas pagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas (žr. *15 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas pagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas*), beveik pusė respondentų (46,2 %) nurodė, kad nusikalstamų veikų ištyrimas nepagerėjo, 38,6 % nurodė neturintys nuomonės ir tik 15,2 % respondentų nurodė, kad nusikalstamų veikų ištyrimas pagerėjo.

15 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas pagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas

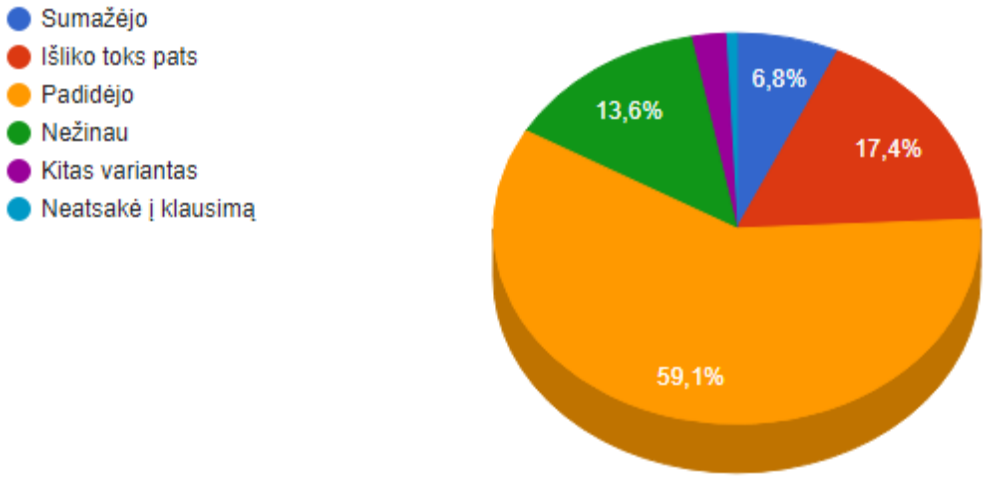
Pateikus klausimą, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis (žr. *16 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis*), respondentai beveik vienbalsiai, t. y. 90,2 % nurodė, kad nusikalstamų veikų tyrimas netapo efektyvesnis, 6,1 % respondentų nurodė neturintys nuomonės, 2,3 % respondentų teigė, kad nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis, 0,8 % respondentų neatsakė į šį klausimą ir 0,8 % respondentų nurodė, jog viešosios ir kriminalinės policijos sujungimas buvo blogiausia, kas galėjo nutikti policijai.

Vertinant apklausos metu gautus rezultatus apie centralizuotą kriminalinę žvalgybą, manytina, jog policijos pareigūnai šią pertvarką vertina iš dalies teigiamai. Nors dauguma respondentų ir teigia, jog įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija ir ištyrimas netapo geresni, nei iki tol, tačiau mano, jog kriminalinę žvalgybą turėtų atlikti ir teritoriniai policijos komisariatai. Dėl to, ar teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti ir sunkių bei labai sunkių nusikaltimų tyrimą, daugiau, kaip trečdalis apklaustųjų teigia, jog tokių nusikaltimų teritorinių policijos komisariatų darbuotojai tirti neturėtų. Respondentų požiūriai į kriminalinės policijos darbo efektyvumą, centralizavus kriminalinę žvalgybą, pasiskirstė beveik tolygiai – trečdalis respondentų mano, jog po pertvarkos kriminalinės policijos darbas netapo efektyvesnis ir beveik tiek pat teigiančių, jog darbas tapo efektyvesnis.

16 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis

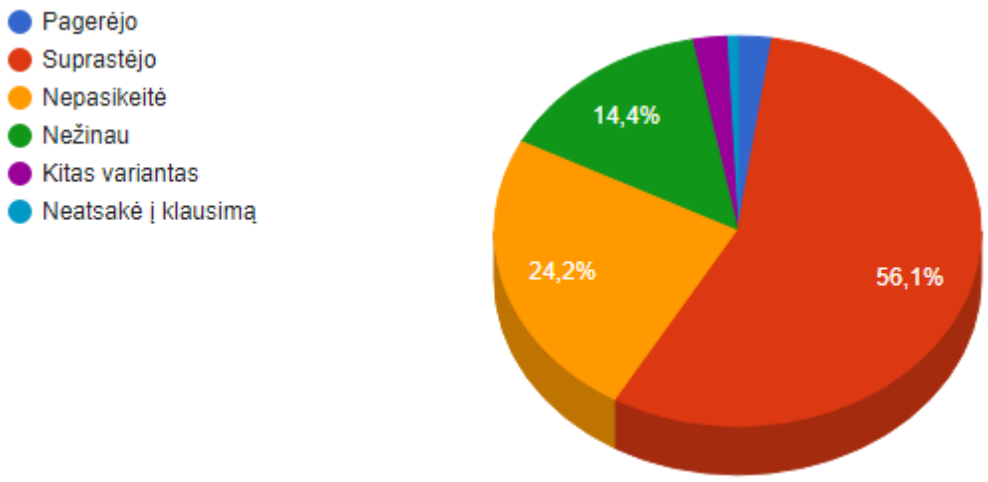
Uždavus klausimą, kaip pasikeitė ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvis, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją (žr. *17 paveikslas. Ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvio pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją*), dauguma respondentų (59,1 %) nurodė, kad darbo krūvis padidėjo, 17,4 % respondentų nurodė, kad darbo krūvis išliko toks pats, 6,8 % respondentų teigė, jog darbo krūvis sumažėjo, 13,6 % respondentų neturėjo nuomonės, 2,3 % respondentų nurodė, kad sumažėjo dėl to, kad ikiteisminį tyrimą atliekantiems pareigūnams nebereikia tirti tų bylų, kuriose nėra aiškus galimai nusikalstamą veiką padaręs asmuo, tačiau krūvis padidėjo, nes sumažėjo ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų, o 0,8 % respondentų į šį klausimą neatsakė.

17 paveikslas. Ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvio pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją

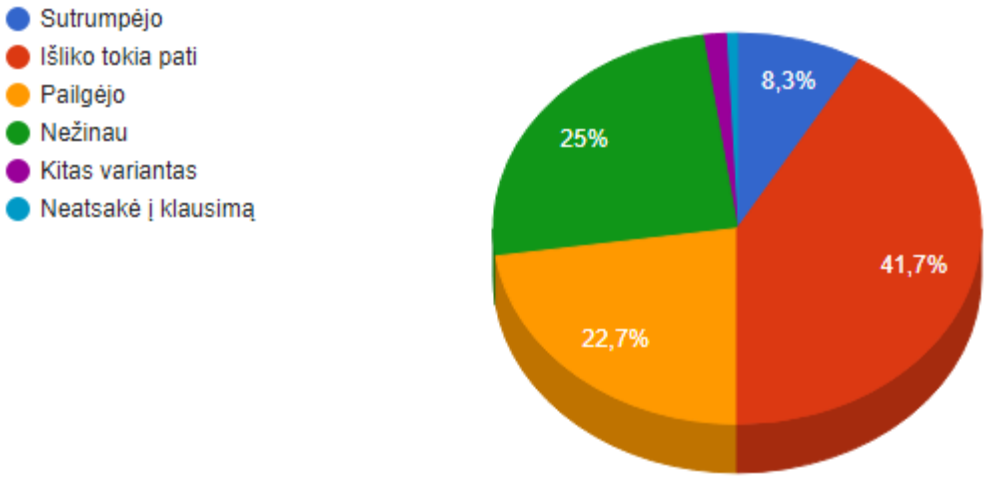
Paklausti, kaip pasikeitė ikiteisminių tyrimų kokybė, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją (žr. *18 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją*), dauguma respondentų (56,1 %) atsakė, kad ikiteisminių tyrimų kokybė suprastėjo, 24,2 % respondentų teigė, jog kokybė nepasikeitė, 14,4 % respondentų nurodė

neturintys nuomonės šiuo klausimu, 2,3 % respondentų nurodė, jog iš pradžių suprastėjo, bet palaipsniui išsilygina arba, kad priklauso nuo situacijos, o 0,8 % respondentų į šį klausimą neatsakė.

18 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose

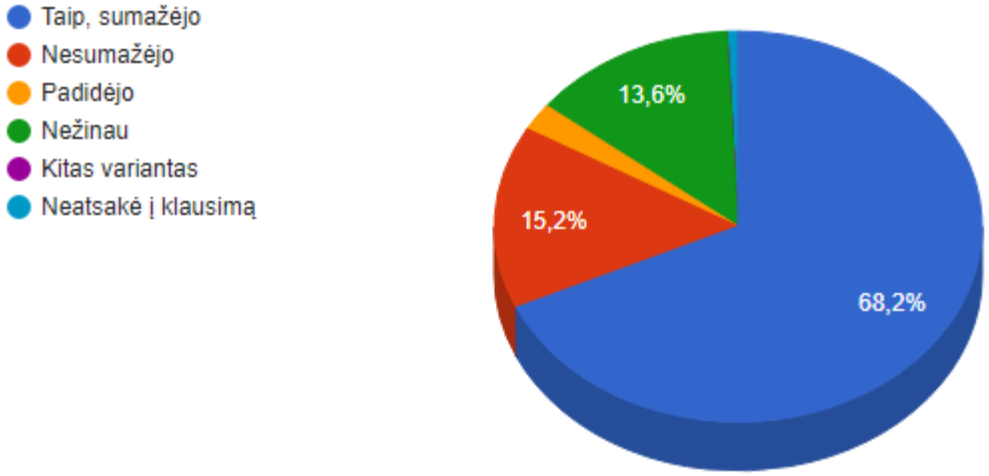
Uždavus klausimą, kaip pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją (žr. *19 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose*), dauguma respondentų (41,7 %) nurodė, jog ikiteisminių tyrimų atlikimo trukmė išliko tokia pati, 25 % respondentų teigė neturintys nuomonės, 22,7 % respondentų teigė, jog ikiteisminių tyrimų trukmė pailgėjo, 8,3 % respondentų nurodė, kad ikiteisminių tyrimų trukmė sutrumpėjo, 1,5 % respondentų pateikė savo variantą nurodydami, jog „įvairiai, priklauso nuo situacijos“ arba „ikiteisminio tyrimo terminai išliko tokie patys dėl prokurorų spaudimo“, o 0,8 % respondentų į šį klausimą neatsakė.

19 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose

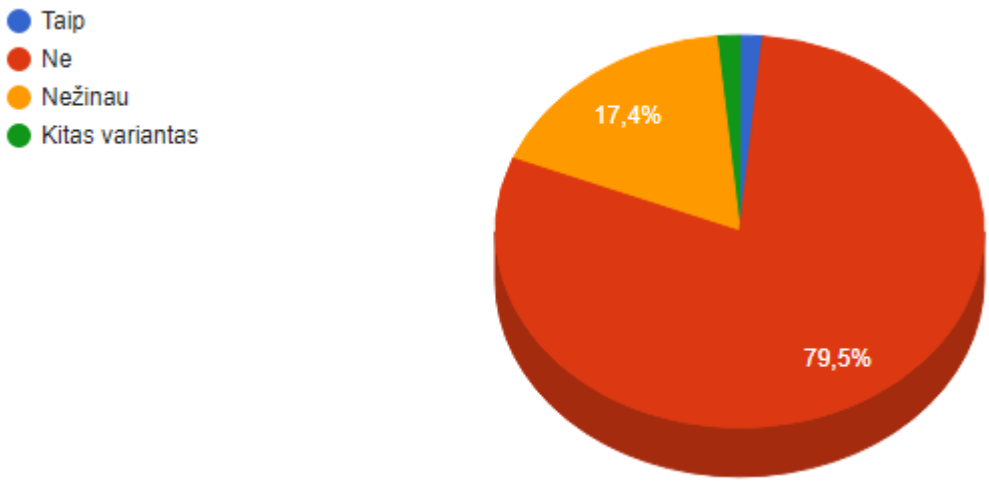
Paklausus nuomonės, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo (žr. *20 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir*

kriminalinę policiją nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo), dauguma respondentų (68,2 %) atsakė, kad nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo, 15,2 % respondentų teigė, kad nusikalstamų veikų ištyrimas nesumažėjo, 13,6 % respondentų teigė nežinantys, 2,3 % respondentų teigė, jog ištyrimas padidėjo ir 0,8 % respondentų į šį klausimą neatsakė.

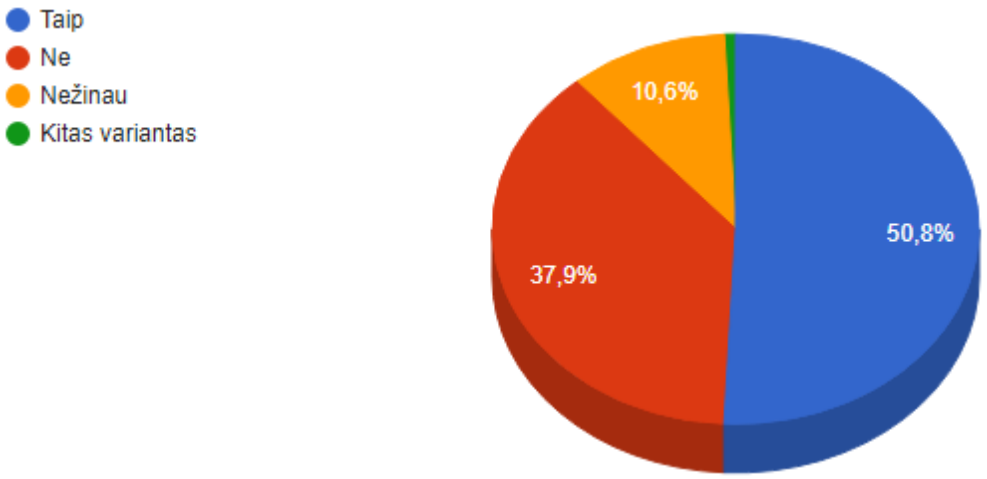
20 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo

Uždavus klausimą, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei kriminalinės policijos pareigūnams dirbant teritorijoje, palengvėjo nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas (žr. *21 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei kriminalinės policijos pareigūnams dirbant teritorijoje, palengvėjo nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas*), didžioji dalis respondentų (79,5 %) teigė, jog nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas nepalengvėjo, 17,4 % respondentų teigė neturintys nuomonės, 1,5 % respondentų nurodė, kad nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas palengvėjo, o 1,5 % respondentų nurodė, jog nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas pasunkėjo.

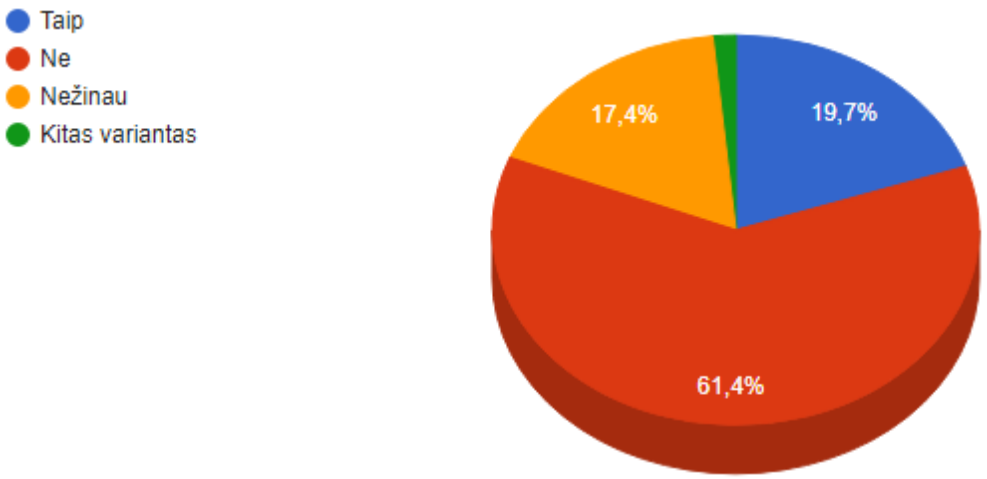
21 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei kriminalinės policijos pareigūnams dirbant teritorijoje, palengvėjo nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas

Uždavus klausimą, ar ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją smarkiai pasikeitė (žr. *22 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika smarkiai pasikeitė*), dauguma respondentų (50,8 %) atsakė, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika smarkiai pasikeitė, 37,9 % respondentų nesutiko, kad darbo specifika smarkiai pasikeitė. 10,6 % respondentų nurodė neturintys nuomonės ir 0,8 % respondentų nurodė, kad iš esmės darbo specifika nepasikeitė, tik atsirado daugiau pareigų ir darbų, ne tik procesinių veiksmų atlikimas ikiteisminiame tyrime.

22 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika smarkiai pasikeitė

Paklausus nuomonės, ar pagerėjo nusikalstamų veikų prevencija, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei visuomenei matant daugiau policijos pareigūnų gatvėse (žr. *23 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei visuomenei matant daugiau pareigūnų gatvėse, pagerėjo nusikalstamų veikų prevencija*), dauguma respondentų (61,4 %) teigė, jog nusikalstamų veikų prevencija nepagerėjo ir tik 19,7 % respondentų teigė manantys, kad prevencija pagerėjo. Taip pat 17,4 % respondentų teigė neturintys nuomonės šiuo klausimu ir 1,5 % respondentų teigė nematantys, kad gatvėse pareigūnų būtų daugiau.

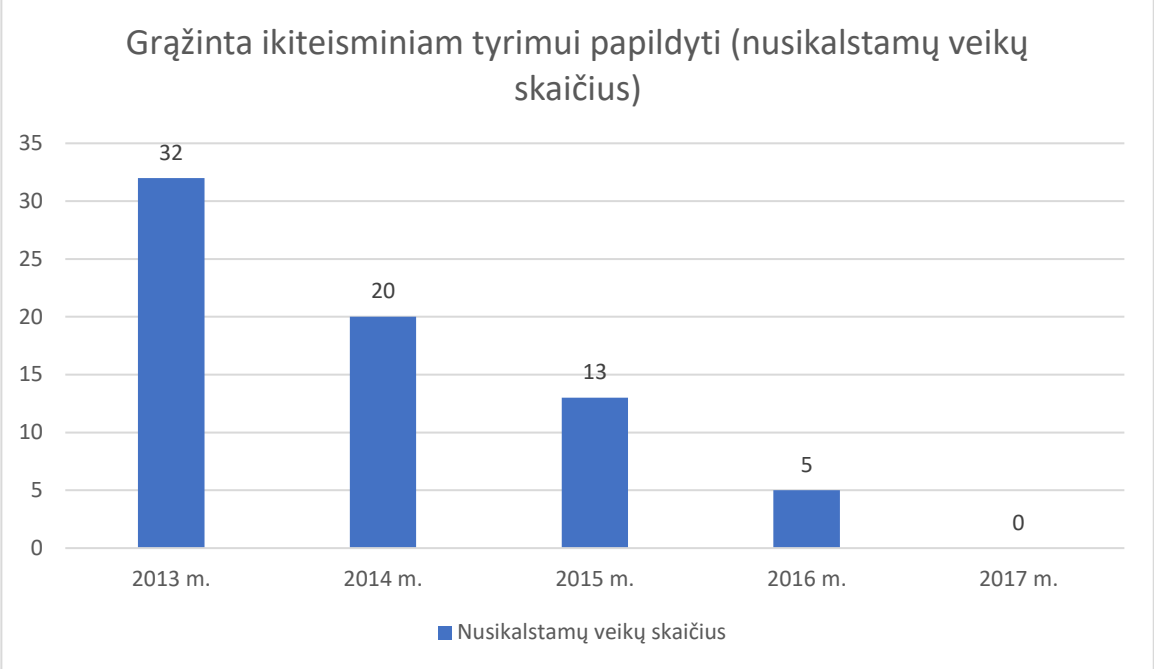

23 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei visuomenei matant daugiau pareigūnų gatvėse, pagerėjo nusikalstamų veikų prevencija

Įvertinus apklausos metu gautus duomenis, teigtina, kad respondentai neigiamai vertina viešosios ir kriminalinės policijos skyrių sujungimą komisariatuose, nes jų nuomone, įvykdžius šią reformą nusikalstamų veikų tyrimas netapo efektyvesnis, padidėjo darbo krūvis. Manytina, kad darbo krūvis tiriant nusikalstamas veikas galėjo padidėti dėl to, jog dalis policijos pareigūnų, iki reformos atlikusių ikiteisminį tyrimą, dabar didžiąją savo darbo laiko dalį turi praleisti patruliuodami ir vykdydami kitas jiems pavestas užduotis. Pažymėtina, jog dėl padidėjusio darbo krūvio ir, daugumos respondentų nuomone, nepasikeitusios (41,7 %) ar pailgėjusios (22,7 %) ikiteisminių tyrimų trukmės, galėjo suprastėti atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė, kaip ir teigia dauguma (56,1 %) apklausoje dalyvavusių tyrėjų. Taip pat dauguma respondentų teigia, jog po reformos daugiau policijos pareigūnų patruliuojant gatvėse, nusikalstamų veikų prevencija nepagerėjo, o nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas nepalengvėjo. Manytina, jog tiems tyrėjams, kurių pagrindinė funkcija po reformos įgyvendinimo išliko atlikti ikiteisminį tyrimą, jų darbo specifika pasikeitė nežymiai, o tiems tyrėjams, kurie po reformos privalo didžiąją darbo laiko dalį praleisti teritorijoje – priešingai. Taip pat dauguma (68,2 %) respondentų teigia, jog sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, sumažėjo nusikalstamų veikų ištyrimas, ką patvirtina ir oficialios statistikos duomenys (žr. *2.4. Darbo organizavimas sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose*).

Apibendrinant, galima teigti, jog iš pastaruoju metu vykdomų policijos reformų, susijusių su nusikalstamų veikų tyrimu, policijos pareigūnai teigiamai vertina tik IBP sistemos įsteigimą. Taip pat iš dalies teigiamai vertinamas NVRS įsteigimas, nes dalis apklausoje dalyvavusių policijos pareigūnų mano, jog įsteigus NVRS padalinį, sumažėjo jų darbo krūvis, tačiau suprastėjo ir gaunamų iš NVRS ikiteisminių tyrimų su atliktais pirminiais ikiteisminio tyrimo veiksmais, kokybė. Taip pat didžioji dalis apklausoje dalyvavusių respondentų mano, kad ikiteisminių tyrimų kokybė suprastėjo ir teritoriniuose policijos komisariatuose sujungus viešosios ir kriminalinės

policijos skyrius ir vietoje jų įsteigus veiklos skyrius. Siekiant moksliškai patikrinti šią respondentų nuomonę, buvo analizuojamas 5 metų grąžintų ikiteisminiam tyrimui papildyti nusikalstamų veikų skaičius (žr. 4 diagrama. *Grąžintų ikiteisminiam tyrimui papildyti nusikalstamų veikų skaičiaus statistika*). Nustatyta, kad 5 metų laikotarpiu grąžintų ikiteisminiam tyrimui papildyti nusikalstamų veikų skaičius tendencingai mažėja nuo 32 nusikalstamų veikų 2013 m. iki 0 nusikalstamų veikų 2017 m.[109]

4 diagrama. Grąžintų ikiteisminiam tyrimui papildyti nusikalstamų veikų skaičiaus statistika

(*Šaltinis: Policijos departamento 2018-01-19 Pažyma dėl policijos veiklos Nr. 5-IL-545*)

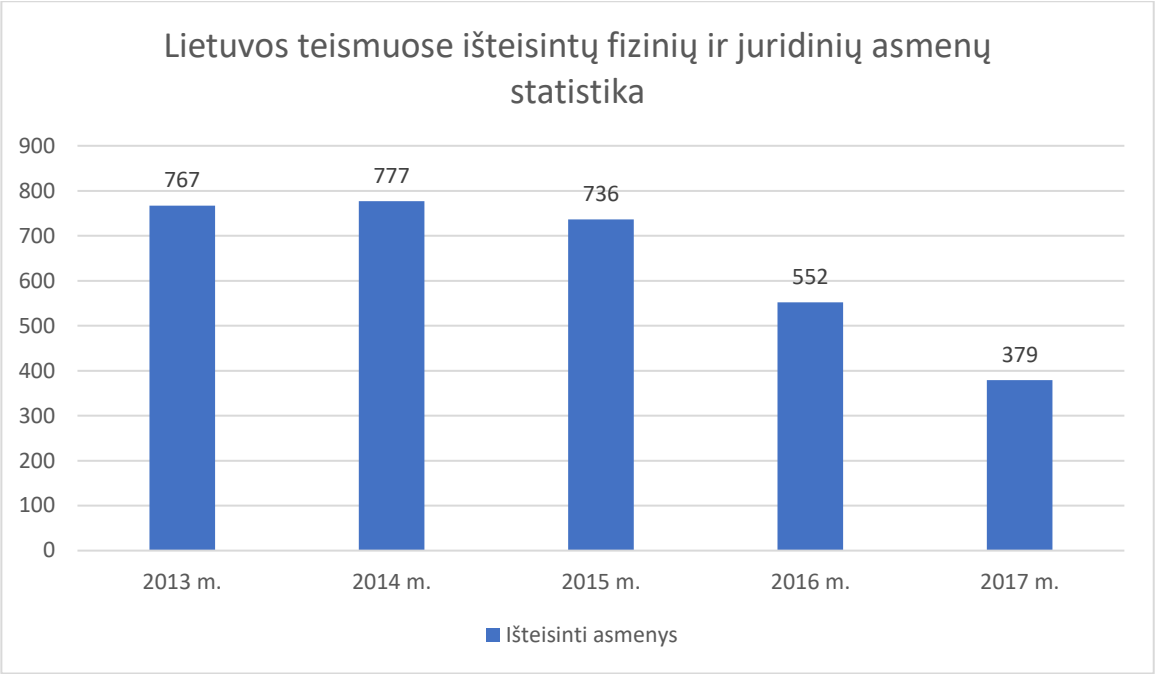
Taip pat buvo analizuojama Lietuvos teismų priimtų išteisinamųjų nuosprendžių 5 metų statistika (žr. *5 diagrama. Lietuvos teismuose išteisintų fizinių ir juridinių asmenų statistika*). Nustatyta, kad Lietuvos teismuose išteisintų asmenų skaičius taip pat sumažėjo paskutiniais metais. 2013 m. buvo išteisinti 767 fiziniai ir juridiniai asmenys[110], 2016 m. – 552 asmenys[111], o 2017 m. – 379 fiziniai ir juridiniai asmenys[112]. Iš to galime teigti, kad net jeigu ikiteisminių tyrimų kokybė ir suprastėjo po policijos veikloje įvykdytų reformų, tačiau tai galutiniam rezultatui įtakos nedaro.

[109] *supra* note, 8.

[110] „Teismų veiklos apžvalga 2015 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2016/04/teismu_ataskaita_2015_su-turiniu_sumazinta.pdf.

[111] „Teismų veiklos apžvalga 2016 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., http://www.teismai.lt/data/public/uploads/2017/03/teismu_veiklos_apzvalga_2016.pdf.

[112] „Teismų veiklos apžvalga 2017 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf.

5 diagrama. Lietuvos teismuose išteisintų fizinių ir juridinių asmenų skaičiaus dinamika

(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal teismų veiklos 2015–2017 m. apžvalgos duomenis*)

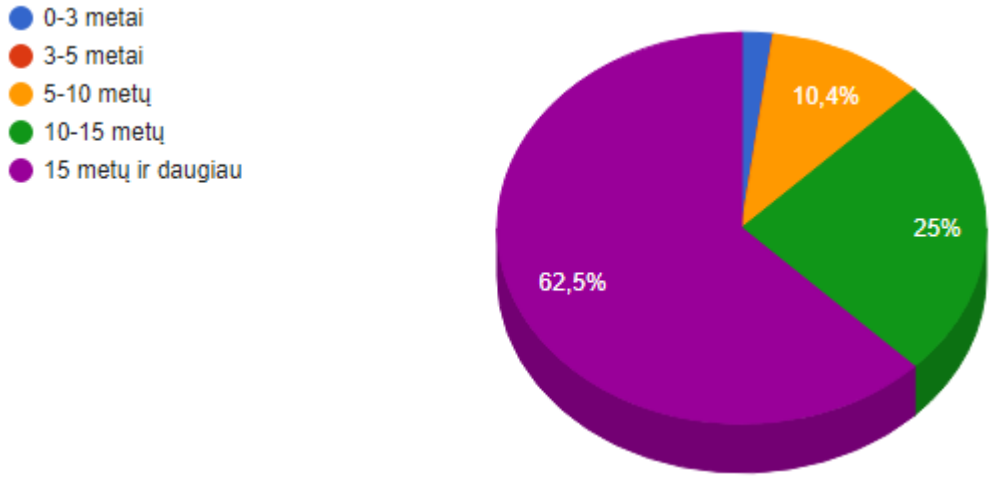
3.2. Prokurorų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas

Siekiant išsiaiškinti Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose dirbančių prokurorų, nuomonę apie pastaruoju metu Lietuvos policijos veikloje vykdomas reformas nusikalstamų veikų tyrimo srityje, 2018 m. kovo mėnesį buvo sudaryta apklausa, kurią sudaro 12 klausimų. Apklausos atlikimas taip pat buvo neviešas. Anoniminės apklausos atlikimo nuoroda prokurorams buvo išsiųsta elektroniniu paštu: Kauno apygardos prokuratūros prokurorams (išskyrus Kauno apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokurorus) ir Kauno apygardos prokuratūros Kauno apylinkės prokuratūros prokurorams (išskyrus Kauno apygardos prokuratūros Kauno apylinkės prokuratūros 5-ojo skyriaus prokurorus ir dalį 6-ojo skyriaus prokurorų, vadovaujančių ikiteisminiams tyrimams, atliekamiems Jonavoje, Kaišiadoryse ir Kėdainiuose).

Siekiant išsiaiškinti, kiek prokurorų dirba Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose, buvo bendrauta su Kauno apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotoju Rimu Bradūnu, kuris nurodė, jog Kauno apygardos prokuratūroje šiuo metu dirba 173 prokurorai. Tačiau verta paminėti, jog šį skaičių sudaro ir prokurorai iš Marijampolės apylinkės prokuratūros (26 prokurorai), Alytaus apylinkės prokuratūros (26 prokurorai) ir Viešojo intereso gynimo skyriaus (7 prokurorai), taip pat 15 prokurorų iš Kauno apylinkės prokuratūros 5-ojo ir 6-ojo skyrių, atsakingų už Jonavos, Kaišiadorių ir Kėdainių teritorijas. Visi šie išvardyti prokurorai į atliekamo

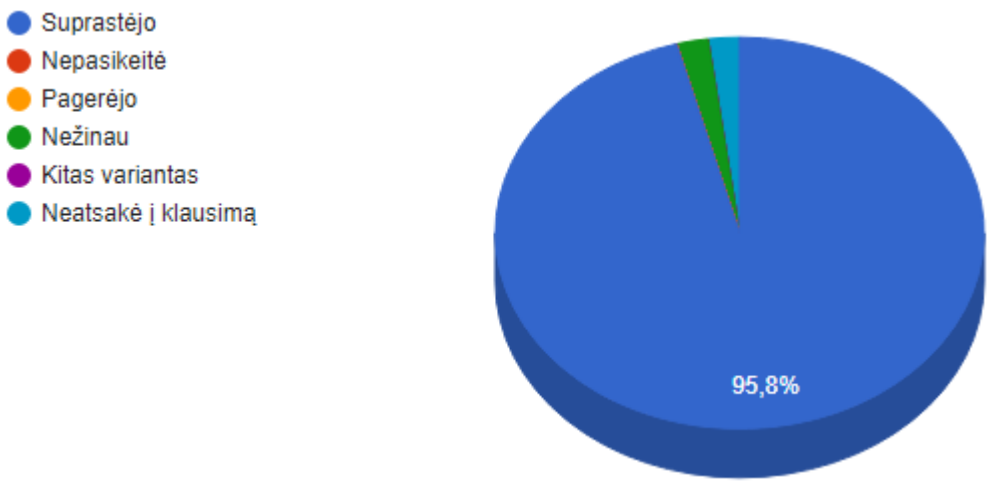
tyrimo apimtį nepatenka. Nustatyta, kad Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose dirba 99 prokurorai.

Tyrimo atlikimo metu buvo gauti 48 respondentų atsakymai. Daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių prokurorų (62,5 %) nurodė, jog jų tarnybos prokuratūroje trukmė yra daugiau nei 15 metų. 25 % apklausoje dalyvavusių prokurorų nurodė, jog dirba prokuratūroje nuo 10 iki 15 metų, 10,4 % apklausoje dalyvavusių prokurorų nurodė, jog jų tarnybos prokuratūroje trukmė nuo 5 iki 10 metų, o likusieji 2,1 % apklausoje dalyvavusių prokurorų parodė, kad jų tarnybos prokuratūroje trukmė yra nuo 0 iki 3 metų (žr. *24 paveikslas „Tarnybos prokuratūroje trukmė“*).

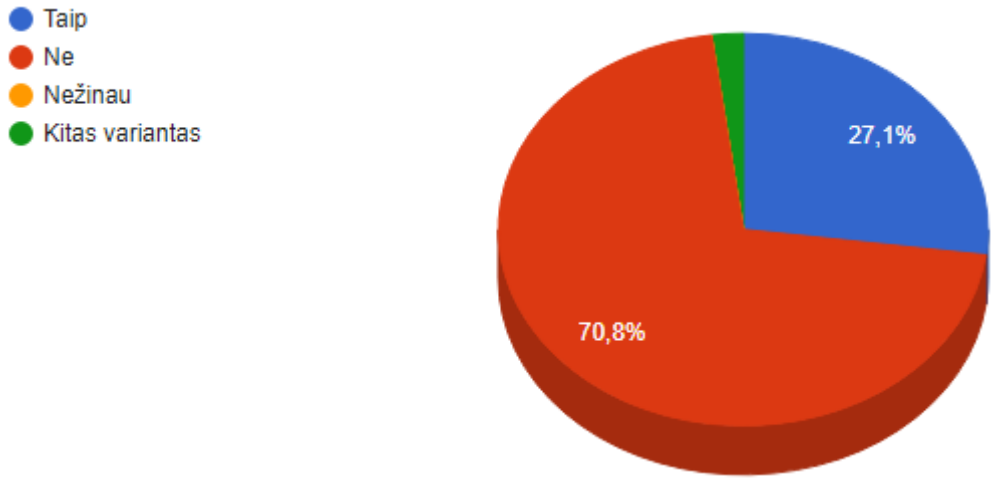
24 paveikslas. Tarnybos prokuratūroje trukmė

Uždavus klausimą, kaip pasikeitė surinktos ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybė įsteigus NVRS padalinį (žr. *25 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį*), 95,8 % apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, jog atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė suprastėjo, 2,1 % apklausoje dalyvavusių respondentų teigė neturintys nuomonės šiuo klausimu ir 2,1 % apklausoje dalyvavusių respondentų į šį klausimą neatsakė.

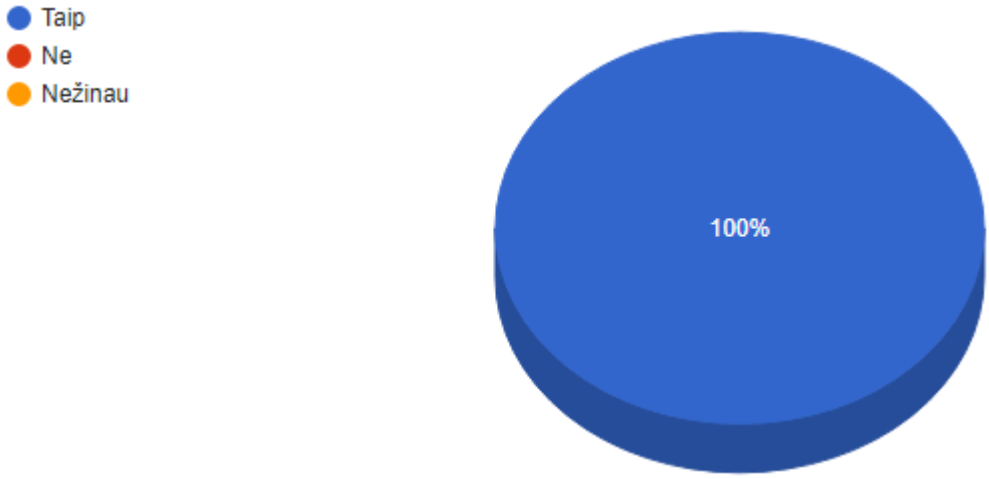
25 paveikslas. Surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų) kokybės pasikeitimai, įsteigus NVRS padalinį

Siekiant nustatyti respondentų požiūrį į tai, ar įsteigus IBPS sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė (žr. *26 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS*), beveik 3 ketvirtadaliai respondentų (70,8 %) nurodė, jog ikiteisminių tyrimų nesutrumpėjo, daugiau nei ketvirtadalis respondentų (27,1 %) respondentų nurodė, jog ikiteisminių tyrimų trukmė sutrumpėjo ir 2,1 % respondentų nurodė, jog jų nuomone ne IBPS įsteigimas turėjo įtakos ikiteisminio tyrimo trukmei, o ikiteisminio tyrimo tyrėjų ir prokurorų sąmoningumas baigti ikiteisminį tyrimą per kuo trumpesnius terminus.

26 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė, įsteigus IBPS

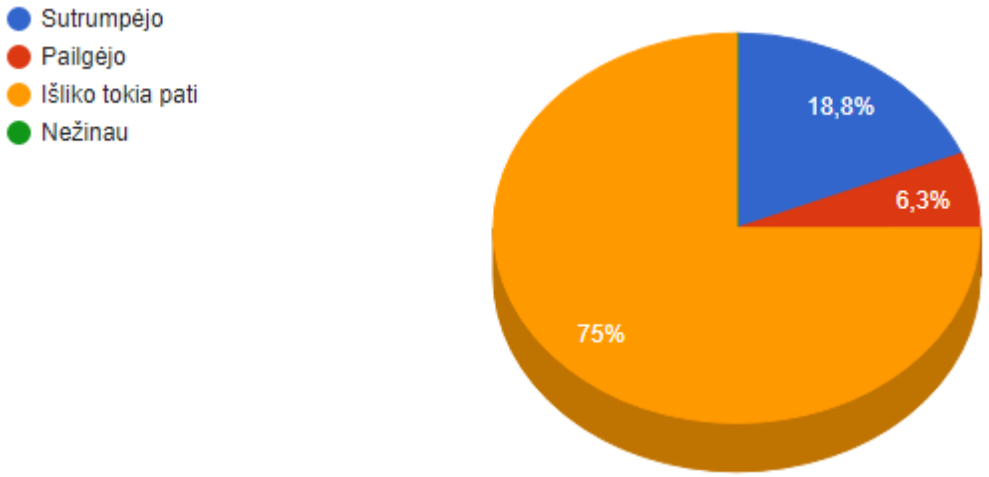
Uždavus klausimą, ar įsteigus IBPS ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis (žr. *27 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS*), visi 100 % apklausoje dalyvavusių prokurorų nurodė, kad taip, įsteigus IBPS ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis.

27 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis, įsteigus IBPS

Siekiant nustatyti respondentų požiūrį į tai, kaip pasikeitė atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė, įsteigus IBPS (žr. *28 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS*), dauguma respondentų (75 %) teigė, jog įsteigus IBPS ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė išliko tokia pati, 18,8 % nurodė, jog įsteigus IBPS ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė sutrumpėjo ir 6,3 % respondent teigė, jog įsteigus IBPS ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė pailgėjo.

Manytina, jog toks respondentų atsakymų pasiskirstymas buvo dėl to, kad įsteigus IBPS, patys ikiteisminio tyrimo veiksmai ir jų atlikimo protokolai nepakito. Pasikeitė tik protokolų užpildymas, kadangi IBP sistema dalį protokolų laukų užpildo automatiškai pagal tuo metu ikiteisminio tyrimo byloje esančius duomenis.

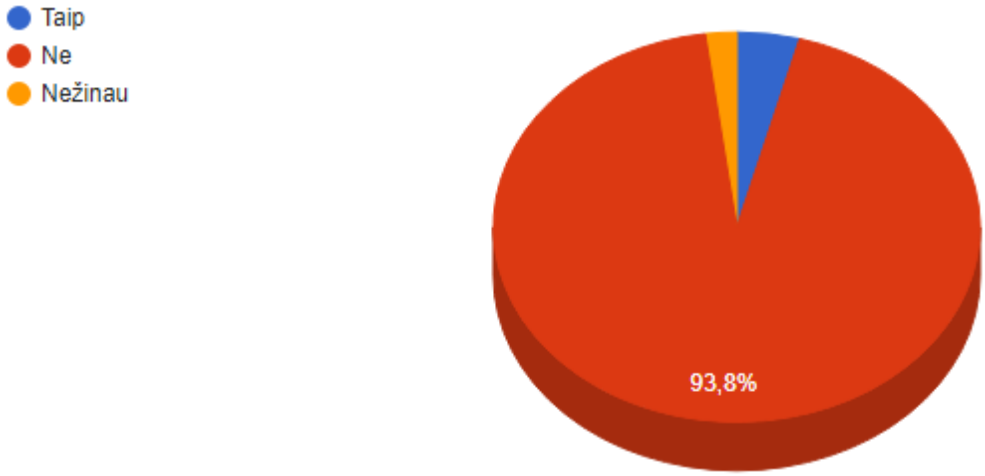

28 paveikslas. Atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės pasikeitimai įsteigus IBPS

Paklausus respondentų požiūrio į tai, ar įsteigus IBPS turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos (žr. *29 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS*), beveik visi (93,8 %) apklausoje dalyvavusių prokurorų teigė, jog popierinė ikiteisminio tyrimo medžiagos forma

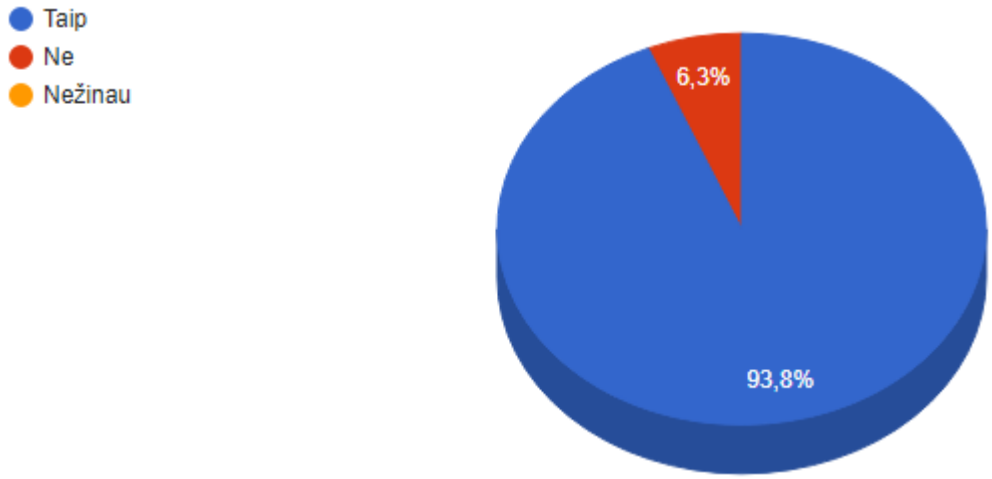
neturėtų būti panaikinta, 4,2 % apklausoje dalyvavusių prokurorų teigė, jog popierinė forma turėtų būti panaikinta, o 2,1 % apklausoje dalyvavusių prokurorų šiuo klausimų neturėjo nuomonės.

Kaip jau minėta šiame darbe (žr. *2.2. Darbo organizavimas atliekant ikiteisminį tyrimą*), ikiteisminio tyrimo metu IBP sistemoje sudarant elektroninę bylą, joje esantys elektroniniai dokumentai privalo būti išspausdinami ir įdedami į popierinį ikiteisminio tyrimo bylos variantą. Manytina, kad toks respondentų požiūris susiformavo dėl to, kad popierinę ikiteisminio tyrimo bylą yra patogiau skaityti. Be to, dažnai atliekant pirminius ikiteisminio tyrimo veiksmus įvykio vietoje, o neretai ir kitus ikiteisminio tyrimo veiksmus, kurie atliekami ne darbo kabinete, pvz. krata, parodymų patikrinimas vietoje ir pan., bei pildant šių veiksmų atlikimo protokolus, jie yra užpildomi rašant ranka, vėliau protokolus skanuojant ir patalpinant IBP sistemoje skanuotas protokolų kopijas. Jei būtų panaikinta popierinė ikiteisminių tyrimų bylų forma, tuomet iškiltų problema, kur, įkėlus į IBP sistemą, dėti ranka užpildytus atliktų ikiteisminio tyrimo veiksmų protokolų originalus.

29 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos, įsteigus IBPS

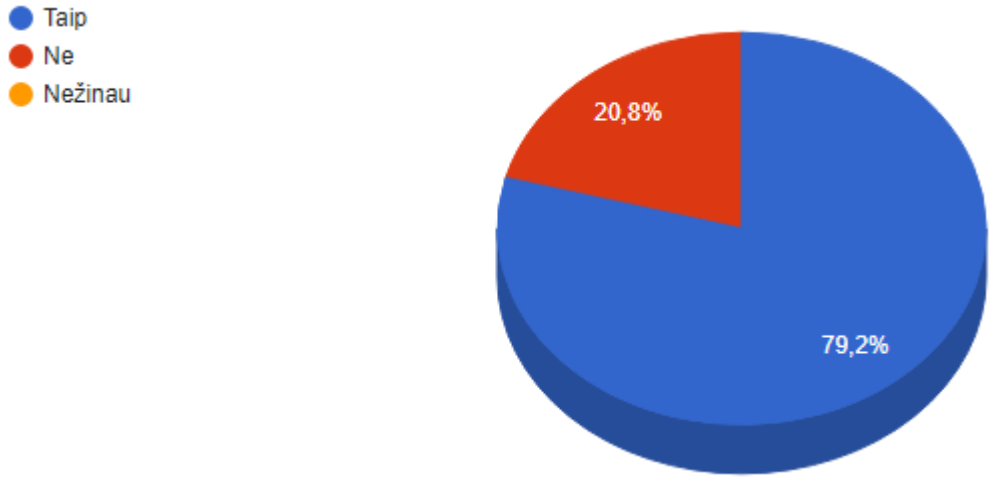
Uždavus klausimą prokurorams, ar jų požiūriu, įsteigus IBPS, tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju (žr. *30 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju*), dauguma (93,8 %) apklausoje dalyvavusių prokurorų pasisakė, jog įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su tyrėju, o 6,3 % prokurorų teigė, kad įsteigus IBPS su tyrėju komunikuoti nepasidarė lengviau.

30 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju

Tačiau paklausus požiūrio į tai, ar įsteigus IBPS, tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui (žr. *31 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui*), apklausoje dalyvavusių prokurorų nuomonės išsiskyrė labiau. 79,2 % apklausoje dalyvavusių prokurorų teigė, jog po IBPS įsteigimo tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui, o likę 20,8 % apklausoje dalyvavusių prokurorų pasisakė, kad lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui nepasidarė.

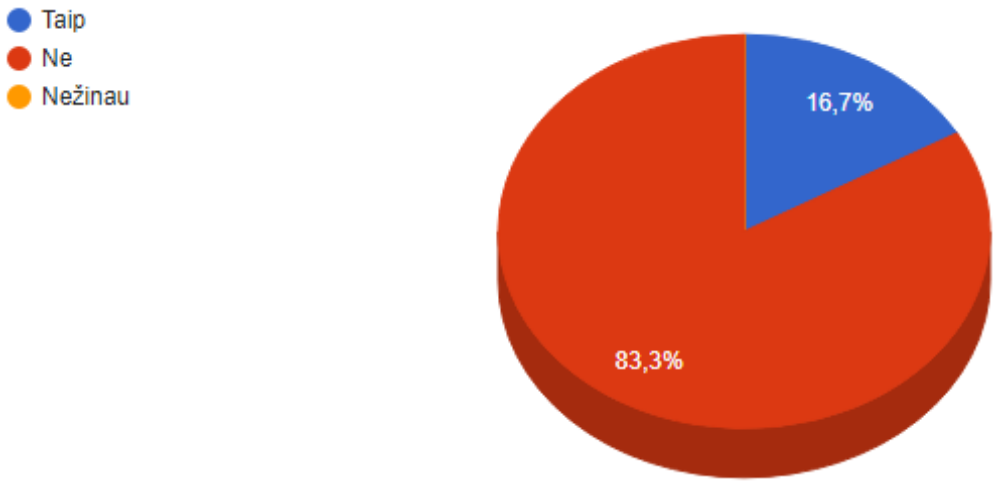
Manytina, kad įsteigus IBPS prokurorams tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju dėl to, kad prokuroras bet kuriuo metu gali prisijungti prie IBP sistemos ir matyti kokie ikiteisminio tyrimo veiksmai jau yra atlikti konkrečiame ikiteisminiame tyrime, pateikti savo pastabas, sukurti tyrimą atliekančiam tyrėjui užduotis ir nurodymus, kelti naujas ikiteisminio tyrimo versijas ir pan., net jei popierinė ikiteisminio tyrimo byla yra pas tyrėją. Tokiu būdu sparčiau atliekamas ikiteisminis tyrimas. Dėl tos pačios priežasties, manytina, kad daugumai prokurorų pasidarė ir lengviau kontroliuoti bei vadovauti ikiteisminiam tyrimui po IBPS įsteigimo.

31 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar įsteigus IBPS tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui

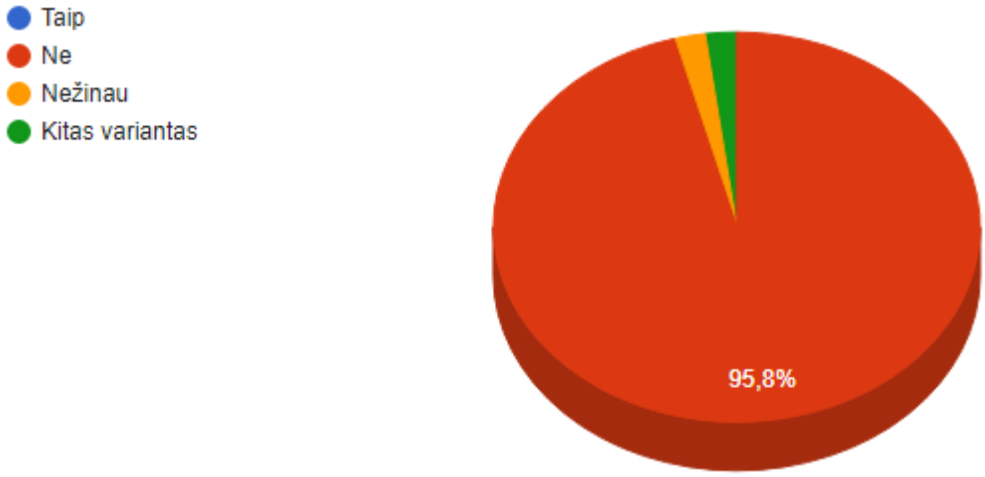
Apklausoje dalyvavusių prokurorų požiūriai taip pat išsiskyrė ir uždavus jiems klausimą ar teritorinių policijos komisariatų darbuotojai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą (žr. *32 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritorinių policijos komisariatų darbuotojai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą*). Dauguma atsakiusiųjų (83,3 %) pasisakė, kad teritorinių policijos komisariatų darbuotojai neturėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimo, o likę 16,7 % atsakiusiųjų nurodė, kad turėtų.

Dauguma prokurorų, teigdami, jog sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimo neturėtų atlikti teritorinių policijos komisariatų darbuotojai yra linkę manyti, jog sunkiausių nusikaltimų tyrimą turėtų atlikti specializuotų padalinių pareigūnai. Manytina, kad toks prokurorų požiūris yra pagrįstas, kadangi teritorinių policijos komisariatų darbuotojams, neatliekantiems kriminalinės žvalgybos, tikėtina, būtų kur kas sunkiau, o kai kuriais atvejais ir visiškai neįmanoma išaiškinti tokio pobūdžio nusikaltimų.

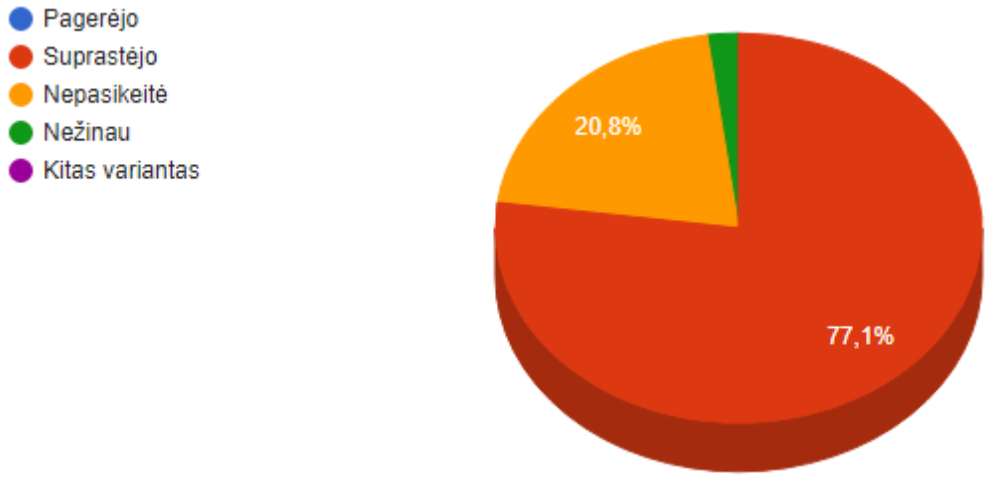
32 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar teritorinių policijos komisariatų darbuotojai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą

Uždavus klausimą, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikaltimų tyrimas tapo efektyvesnis (žr. *33 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis*), beveik vienbalsiai (95,8 %) respondentai atsakė, kad sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, nusikalstamų veikų tyrimas netapo efektyvesnis, 2,1 % respondentų teigė neturintys nuomonės šiuo klausimu, o likę 2,1 % respondentų nurodė, kad jiems netenka matyti rezultato, kadangi dirba su specifinėmis bylomis.

33 paveikslas. Respondentų požiūris į tai, ar sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis

Taip pat, paklausus, kaip pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė sujungus viešąją ir kriminalinę policiją (žr. *34 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose*), didžioji dalis (77,1 %) respondentų atsakė, kad ikiteisminių tyrimų kokybė suprastėjo, 20,8 % respondentų teigė, jog ikiteisminių tyrimų kokybė nepasikeitė, o likę 2,1 % teigė neturintys nuomonės.

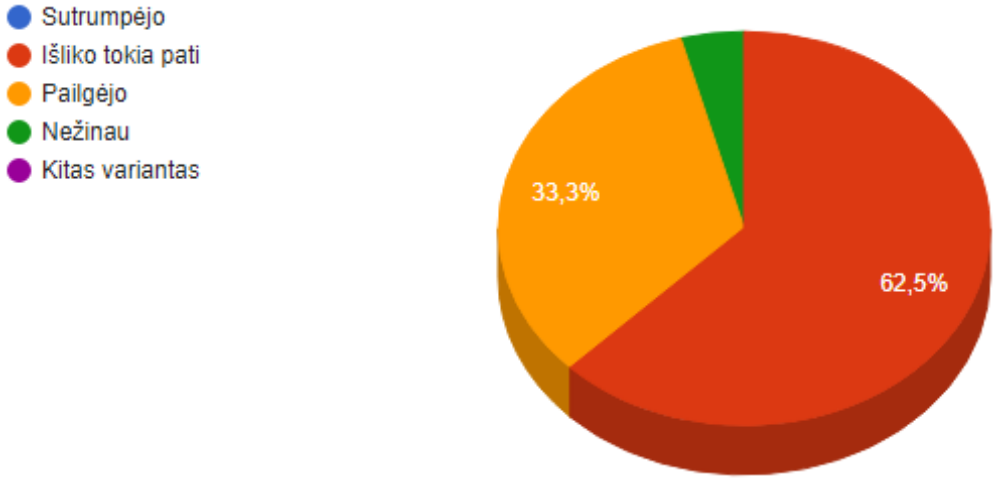

34 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose

Uždavus klausimą, kaip pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją (žr. *35 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose*), dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų (62,5 %) teigė, jog ikiteisminių tyrimų trukmė išliko tokia pati, 33,3 % respondentų teigė, kad ikiteisminių tyrimų trukmė pailgėjo, o 4,2 % respondentų teigė neturintys nuomonės šiuo klausimu.

Manytina, kad sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose, atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė galėjo suprastėti dėl to, kad daliai policijos pareigūnų, po šios

pertvarkos pradėjus dirbti daugiausiai nebe kabinete, o patruliuojant gatvėse, pareigūnai ikiteisminiams tyrimams nebegali skirti tiek pat laiko, nes privalo vykdyti ir kitas funkcijas. Dėl tos pačios priežasties galėjo susidaryti ir toks prokurorų požiūris į atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmę, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose.

35 paveikslas. Atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmės pasikeitimai, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją komisariatuose

Apibendrinant galima teigti, jog tiek policijos pareigūnų, tiek prokurorų apklausų metu gauti rezultatai yra panašūs, t. y. tiek policijos pareigūnai, tiek ir prokurorai labiausiai teigiamai vertina IBPS įsteigimą dėl greitesnio ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimo, palengvėjusio tarpusavio komunikavimo, tačiau ir policijos pareigūnai, ir prokurorai nelinkę atsisakyti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos. Taip pat tiek tyrėjai, tiek prokurorai mano, jog įsteigus NVRS suprastėjo atliekamų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją suprastėjo atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė, nors, iš šiame darbe atliktos analizės (žr. *3.1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų požiūrio į Kauno AVPK pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse įvertinimas*) matome, jog galutiniam rezultatui suprastėjusi ikiteisminių tyrimų kokybė įtakos nedaro.

IŠVADOS

Atsižvelgiant į darbe iškeltus uždavinius bei atlikus tyrimą gali būti darytinos šios išvados:

1. Išnagrinėjus darbo organizavimo formas paaiškėjo, kad kiekviena organizacija, siekianti sėkmingai įgyvendinti savo užsibrėžtus tikslus bei didinti savo darbo rezultatus, privalo atsižvelgti į bendras organizacijos valdymo funkcijas bei svarbiausią iš jų – planavimą, kuris suprantamas, kaip organizacijos tikslų iškėlimas ir priemonių jiems įgyvendinti pasirinkimas. Lietuvos policija, siekdama labiau priartėti prie visuomenės bei gerinti piliečių pasitikėjimą ja, keičia valdymo modelį iš autokratinio į demokratinį valdymo modelį, pagal kurį orientuojamasi į visuomenės saugumo užtikrinimą, į nukentėjusį asmenį, stengiantis jį apsaugoti ir jam padėti.

2. Išanalizavus 2014–2017 m. Lietuvos policijos veikloje vykdomas pertvarkas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse, darytina išvada, kad įsteigus naujus policijos padalinius (NVRS, Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas) policijos darbas buvo optimizuotas, sumažėjo ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo krūvis, pagerėjo sunkių ir labai sunkių nusikaltimų ištyrimas, operatyviau atliekami pirminiai ikiteisminio tyrimo veiksmai, tačiau padidėjo ir pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų nekokybiško atlikimo tikimybė. Įsteigus IBPS ir pradėjus naudoti elektroninius dokumentus, ikiteisminio tyrimo subjektų darbas palengvėjo, ikiteisminių tyrimų kontrolė tapo efektyvesnė, pagreitėjo procesinių prievartos priemonių sankcionavimas. Sujungus viešąją ir kriminalinę policiją teritoriniuose komisariatuose, padaugėjo visuomenei labiau matomų policijos pareigūnų skaičius gatvėse, pagerėjo reagavimo į gyventojų pranešimus laikas, tačiau suprastėjo tokių nusikalstamų veikų, kaip vagystės, ištyrimas. Pabrėžtina, kad bendras visų nusikalstamų veikų ištyrimo skaičius išlieka stabilus. To priežastis yra nuolat didėjantis ikiteisminių tyrimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius, kuriuose nusikalstamą veiką galimai padaręs asmuo dažniausiai būna aiškus.

3. Įvertinus policijos pareigūnų ir prokurorų, dirbančių Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose, požiūrį į vykdomas reformas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse, galima daryti išvadą, kad iš 4 šiame darbe analizuotų reformų grandžių, policijos pareigūnai teigiamai vertina tik IBPS įsteigimą ir iš dalies teigiamai – NVRS bei Kriminalinės policijos žvalgybos valdybų įsteigimą, o viešosios ir kriminalinės policijos skyrių sujungimą – vertina neigiamai. IBPS vertinamas teigiamai dėl greitesnio ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimo, sutrumpėjusios ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmės, palengvėjusio pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimo ir atlikimo bei palengvėjusio komunikavimo su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru. Iš dalies teigiamai vertinamas NVRS įsteigimas dėl suprastėjusios atliktų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybės, sumažėjusio darbo krūvio dėl NVRS pareigūnų priimamų

nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ir dalies ikiteisminių tyrimų atlikimo. Taip pat iš dalies teigiamai respondentų vertinama Kriminalinės policijos žvalgybos valdybų įsteigimo reforma, nes daugumos požiūris į šią pertvarką yra, kad kriminalinę žvalgybą turėtų atlikti ir teritoriniai policijos komisariatai. Vertinant visos apklausos duomenis, darytina išvada, kad centralizavus kriminalinę žvalgybą kriminalinės policijos darbas netapo efektyvesnis ir nepagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas bei prevencija. Neigiamai respondentų vertinama policijos reforma, kurios metu buvo sujungti viešosios ir kriminalinės policijos skyriai dėl padidėjusio ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvio, suprastėjusios ikiteisminių tyrimų kokybės ir sumažėjusio nusikalstamų veikų ištyrimo.

Prokurorų atliktos apklausos rezultatai rodo, kad prokurorų požiūriu į vykdomas reformas, teigiamai taip pat vertintinas tik IBPS įsteigimas, o kitos reformos, t. y. kriminalinės ir viešosios policijos skyrių sujungimas bei NVRS įsteigimas vertintinos neigiamai dėl suprastėjusios ikiteisminių tyrimų veiksmų kokybės. Tačiau sistemiškai analizuojant gautus duomenis ir palyginus juos su oficialia statistika, padaryta išvada, kad nors ir tiek policijos pareigūnai, tiek ir prokurorai teigia, jog įsteigus NVRS ir sujungus viešosios ir kriminalinės policijos skyrius suprastėjo atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė, tačiau galutiniam rezultatui, t. y. nusikalstamos veikos visapusiškam ištyrimui tai įtakos neturi. Tai rodo kasmet mažėjantis Lietuvos teismuose priimtų išteisinamųjų nuosprendžių skaičius bei taip pat kasmet mažėjantis skaičius iš teismų grąžintų bylų ikiteisminio tyrimo papildymui.

4. Šio darbo metu buvo siekiama patvirtinti arba paneigti 4 ginamuosius teiginius, iš kurių 3 pasitvirtino:

a) IBP sistema palengvino nusikalstamų veikų tyrimo darbą ikiteisminio tyrimo subjektams. Nors ne visi literatūros analizės metu išnagrinėti IBPS privalumai buvo vertinami teigiamai ir atliktų policijos pareigūnų ir prokurorų apklausų metu, tačiau respondentų nuomone jie nebuvo vertinami ir neigiamai. Pavyzdžiui dauguma prokurorų pasisakė, jog įsteigus IBPS ikiteisminių tyrimų trukmė išliko tokia pati, o penktadalis atsakiusiųjų teigė, jog įsteigus IBPS ikiteisminių tyrimų trukmė sutrumpėjo. Iš to galima daryti išvadą, jog prokurorai IBPS įsteigimą atskirais aspektais vertina arba teigiamai, arba neutraliai, todėl teigtina, kad šis ginamasis teiginys pasitvirtino ne tik autoriaus atlikto tyrimo metu, tačiau ir atliekant literatūros analizę.

b) NVRS įkūrimas apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų sudėtyje sumažino darbo krūvį policijos padaliniams, tiriantiems nusikalstamas veikas. Atliekant literatūros bei statistikos analizę buvo nustatytos NVRS padalinių prioritetinės kryptys bei šių skyrių įsteigimo privalumai ir trūkumai. Atlikus tyrimą apklausoje dalyvavę tyrėjai iš dalies teigiamai vertino NVRS padalinius, kadangi pusė respondentų parodė, kad įsteigus NVRS sumažėjo jų pačių darbo krūvis, tačiau tokia pati dalis respondentų nurodė, jog įsteigus NVRS taip pat suprastėjo ir gaunamų

ikiteisminių tyrimų su NVRS atliktais pirminiais ikiteisminio tyrimo veiksmais, kokybė. Be to trečdalis apklaustųjų teigė, jog įsteigus NVRS jų darbo krūvis nepakito. Todėl darytina išvada, jog ginamasis teiginys dėl sumažėjusio darbo krūvio, įsteigus NVRS, pasitvirtino.

c) Kriminalinės žvalgybos centralizavimas pateisino policijos ir visuomenės lūkesčius dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų prevencijos ir tyrimo. Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai yra patys didžiausi teisės pažeidimai, visuomet sukeliantys rezonansinį atgarsį visuomenėje, todėl jų tyrimas yra prioretizuojamas. Centralizavus kriminalinę žvalgybą ir po reformos ją atliekant tik specializuotų policijos padalinių pareigūnams, naujai įkurti kriminalinės žvalgybos padaliniai buvo aprūpinti techninėmis priemonėmis, ko iki tol nebuvo galimybės padaryti, kai kriminalinę žvalgybą atlikdavo visi policijos komisariatai. Atlikus statistikos analizę, nustatyta, kad centralizavus kriminalinę žvalgybą, kasmet pradėjo mažėti užregistruotų bei didėti ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius. Todėl darytina išvada, kad ginamasis teiginys pasitvirtino dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų prevencijos ir tyrimo centralizavus kriminalinę žvalgybą.

d) Nauja forma organizuojant darbą – įkūrus veiklos skyrius komisariatuose vietoje kriminalinės ir viešosios policijos skyrių, optimizuotas darbas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse (didesnį dėmesį skiriant nukentėjusiajam nuo nusikalstamų veikų bei gatvėse patruliuojant didesniam policijos pareigūnų skaičiui). Atliktos mokslinės literatūros analizės metu nustatyti viešosios ir kriminalinės policijos sujungimo reformos tikslai, t. y. gerinti atliekamų ikiteisminio tyrimų kokybę, mažinti jų trukmę, suvienodinti tyrėjų darbo krūvius, dvigubai padidinti gatvėse patruliuojančių policijos pareigūnų kiekį. Darbo autoriaus atlikto empirinio tyrimo metu gauti rezultatai, kuriais remiantis, manytina, kad šie reformos tikslai pasiekti nebuvo. Dauguma respondentų teigė, jog įvykdžius reformą nusikalstamų veikų tyrimas netapo efektyvesnis, tyrėjų darbo krūviai padidėjo, todėl manytina, kad dėl šios priežasties ikiteisminių tyrimų kokybė suprastėjo, o tyrimų trukmė išliko tokia pati, arba nežymiai pailgėjo. Taip pat pažymėtina, jog reformos įgyvendinimo metu ir po jos įgyvendinimo suprastėjo nusikalstamų veikų, tokių, kaip vagystės ištyrimas. Todėl teigtina, kad ginamasis teiginys dėl optimizuoto darbo nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse, įkūrus veiklos skyrius komisariatuose vietoje kriminalinės ir viešosios policijos skyrių, nepasitvirtino.

PASIŪLYMAI

1. Vertinant tai, kad baudžiamoji atsakomybė yra laikoma kraštutine priemone (*ultima ratio*) nuo įvairių teisės pažeidimų, o tai pabrėžia išskirtinę baudžiamosios, kaip sunkiausios galinčios kilti atsakomybės svarbą, manytina, jog yra aktualu pakeisti teritoriniuose policijos komisariatuose dirbančių policijos pareigūnų veiklos tvarką. Siūlytina teritorinių policijos komisariatų veiklos skyrių pareigūnams, kurių viena iš funkcijų patruliuoti aptarnaujamoje teritorijoje, pakeisti darbo organizavimo tvarką taip, kad 40–50 proc. darbo laiko jie privalėtų skirti patruliuodami teritorijoje ir vykdydami pavedimus bei kitas pareigybės aprašyme numatytas funkcijas, o 50–60 proc. darbo laiko – nusikalstamų veikų tyrimui.

2. Taip pat siūlytina teritoriniuose policijos komisariatuose ir jų padaliniuose paskirti po 3–4 veiklos skyrių pareigūnus, kuriems pagal darbo organizavimo tvarką visiškai nebūtų nustatytas darbo laikas, privalomas praleisti aptarnaujamoje teritorijoje. Siūlytina tokius policijos pareigūnus paskirti atsakingais už nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymą tose bylose, kurios nėra aiškus galimas įtariamasis.

3. Siekiant pagerinti NVRS atliekamų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybę siūlytina rengti nuolatinius NVRS ir policijos padalinių, atliekančių ikiteisminius tyrimus viršininkų susirinkimus, kurių metu siekti objektyviai įvertinti konkrečius nekokybiškų tyrimo veiksmų atlikimo atvejus. Tokiu būdu identifikuoti konkrečius atvejus, kada pirminė ikiteisminio tyrimo medžiaga surinkta nekokybiškai arba identifikuoti konkrečius tyrėjus, nustatyti priežastis dėl nekokybiškai atliktų tyrimo veiksmų ir imtis priemonių užtikrinti tolimesnę tų tyrėjų veiklos kontrolę. Nustačius priežastį, jog tyrimo veiksmai atlikti nekokybiškai dėl kompetencijos trūkumo, rengti papildomus mokymus NVRS pareigūnams, siekiant įgyti papildomų žinių ir gebėjimų. Taip pat būtų aktualūs bendri mokymai visiems ikiteisminio tyrimo subjektams.

4. Siekiant įvertinti ne tik Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose dirbančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokurorų požiūrį į policijos veikloje vykdomas pertvarkas nusikalstamų veikų prevencijos ir tyrimo srityse, siūlytina analogiškus tyrimus atlikti ir kituose Lietuvos miestuose ir rajonuose. Tokiu būdu būtų galima palyginti skirtingose teritorijose dirbančiųjų požiūrius į analizuojamus klausimus. Taip pat atlikus tyrimus būtų galimybė įvertinti ir visos Lietuvos ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokurorų požiūrį į policijos vykdytų reformų rezultatus.

LITERATŪRA

Teisės aktai:

1. „Baudžiamosios bylos duomenų tvarkymo elektronine forma ikiteisminio tyrimo metu tvarkos aprašas“, *TAR*, 1954 (2016), redakcija nuo 2018-03-14.
2. „Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos nuostatai“, *Valstybės žinios*, 115-5846 (2012), redakcija nuo 2016-01-01.
3. „Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas“, *Valstybės žinios* 89-2741 (2000), redakcija nuo 2017-11-29.
4. „Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas“, *Valstybės žinios* 37-1341 (2002), redakcija nuo 2018-01-01.
5. „Lietuvos Respublikos darbo kodeksas“, *TAR* 23709 (2016), redakcija nuo 2018-01-01.
6. „Lietuvos Respublikos Konstitucija“, *Lietuvos aidas* 220-0 (1992), redakcija nuo 2014-01-24.
7. „Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymas“, *Valstybės žinios* 122-6093 (2012), redakcija nuo 2017-01-01.
8. „Lietuvos Respublikos policijos įstatymas“, *Valstybės žinios* 90-2777 (2000), redakcija nuo 2018-03-01.
9. „Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymas“, *Valstybės žinios* 105-3019 (1999), redakcija nuo 2018-03-01.
10. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2010 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 5-V-553 patvirtinta „Policijos įstaigų operatyvaus valdymo padalinių darbo organizavimo instrukcija“, žiūrėta 2018 m. balandžio 14 d., http://www.infolex.lt/ta/137150.
11. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2014 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 5-V-890 patvirtintas „Policijos įstaigų padalinių kompetencijų atlikti ikiteisminius tyrimus aprašas“, žiūrėta 2018 m. balandžio 17 d., http://www.infolex.lt/ta/350957.

Specialioji literatūra:

12. „Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos nusikalstamų veikų registravimo skyriaus tyrėjo pareigybės charakteristika“, žiūrėta 2018 kovo 17 d., https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/Kauno%20AVPK%2020160226.pdf.
13. „Kauno policijoje – naujas padalinys“. *lrytas.lt*, sausio 5, 2015, atnaujinta sausio 17, 2018. https://lietuvosdiena.lrytas.lt/kriminalai/2015/01/05/news/kauno-policijoje-naujas-padalinys-4276164/.
14. „Kriminalinės policijos istorija“, Lietuvos policija, žiūrėta 2018 kovo 18 d., https://policija.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nusikalstamu-veiklu-atskleidimas-ir-tyrimas/kriminalines-policijos-istorija.
15. „Policija daugiau jėgų skirs žvalgybai, bus sudarytas pavojingiausių gaujų sąrašas“, *15 min*, vasario 10, 2015, žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nusikaltimaiirnelaimes/policija-daugiau-jegu-skirs-zvalgybai-bus-sudarytas-pavojingiausiu-gauju-sarasas-59-479573.
16. „Policijos Departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2017 – 2019 metų strateginis veiklos planas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 1V-318. Žiūrėta 2018 kovo 10 d. http://policija.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai.
17. „Policijos reformos grimasos: kriminalistai nesustabdė Lietuvą pašiurpinusių pusbrolių Bieliauskų gaujos, nes patruliavo gatvėse“, 15 min, kovo 14, 2018, žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/policijos-reformos-grimasos-kriminalistai-nesustabde-lietuva-pasiurpinusiu-pusbroliu-bieliausku-gaujos-nes-patruliavo-gatvese-56-937828.

18. „Reforma retina pareigūnų gretas“, *lzinios*, birželio 20, 2014, žiūrėta 2018 kovo 20 d., http://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/47923/reforma-retina-pareigunu-gretas.
19. „TED“ organization, Ideas worth spreading, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.ted.com/about/our-organization.
20. „Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato 2-ojo veiklos skyriaus vyresniojo tyrėjo pareigybės aprašymas“, žiūrėta 2018 kovo 21 d., https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/Vilniaus%20AVPK%2020170913.pdf.
21. 2015 m. Lietuvos policijos veiklos apžvalga, žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://policija.lrv.lt/uploads/policija/documents/files/administracine-informacija/ataskaitos/2015%20policijos%20veikla.pdf.
22. Adamonienė, Rūta. *Statutinių Tarnybų Vadyba: Mokomoji Knyga*. Vilnius: Registrų Centras, 2015.
23. Bakanauskas, Arvydas, ir Povilas Zakarevičius. *Organizacijų Vadyba: Vadovėlis*. Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas, 2011.
24. Bendrinės lietuvių kalbos žodynas. Žiūrėta 2018 m. kovo 3 d. http://bkz.lki.lt/?id=5471.
25. Burda, Ryšardas, Rolandas Krikščiūnas, Eglė Latauskienė, Hendryk Malevski, ir Snieguolė Matulienė. *Kriminalistikos taktika ir metodika: mokomasis leidinys nuotolinėms studijoms; Lietuvos Teisės Universitetas*. Vilnius: Lietuvos Teisės Universiteto Leidybos Centras, 2004.
26. Butavičiūtė, Toma, ir Laima Ruibytė, „Piliečių pasitikėjimo policija veiksniai ir jų analizė“, *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka (15): Mokslinių straipsnių rinkinys*, 15 (2015): 38-49.
27. *Ekonomikos terminai ir sąvokos: mokomasis žodynas* (Vilniaus pedagoginis universitetas, Vilnius, 1999): 32, http://www.biblioteka.vpu.lt/elvpu/15260.pdf.
28. Fedosiuk, Oleg. „Baudžiamoji atsakomybė kaip kraštutinė priemonė (ultima Ratio)“. *Jurisprudencija: Mokslo darbai = Jurisprudence: Research Papers* 19, no. 2 (2012): 715-738.
29. Fürst, Maria. *Psichologija*. Vilnius: LUMEN, 1998.
30. Kardelis, Kęstutis. „Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai: Edukologija ir kiti socialiniai mokslai“ (Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2016).
31. Koltko-Rivera, Mark E. „Rediscovering the Later Version of Maslow's Hierarchy of Needs: Self-Transcendence and Opportunities for Theory, Research, and Unification”. *Review of General Psychology* 10 (2006): 302-317. http://academic.udayton.edu/jackbauer/Readings%20595/Koltko-Rivera%2006%20trans%20self-act%20copy.pdf.
32. Lietuvos policijos vystymosi gairės 2016–2020 m., žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://www.youtube.com/watch?time_continue=733&v=Ao8lkYYkP4E.
33. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Valstybinio audito 2012 m. gruodžio 20 d. ataskaita Nr. VA-P-40-8-17, „Ar sudarytos prielaidos efektyviai organizuoti ikiteisminio tyrimo procesą?“ 5, žiūrėta 2018 m. kovo 21 d., https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=2796.
34. MacLean, Roger „Tandem project: developing cultural intelligence in police technology students using cultural / ethnic mentors“, *European police science and research bulletin* 11, (2014/15): 17–20.
35. Meško, Gorazd ir Branko Lobnikar „Police reforms in Slovenia in the past 25 years“, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 008 (2018): 3, https://academic.oup.com/policing/advance-article/doi/10.1093/police/pay008/4850524?searchresult=1.
36. Navickienė, Žaneta, Ingrida Kairienė, ir Edvinas Žuravliovas, „Nauji veiklos modeliai Lietuvos kriminalinės policijos veikloje“, *Visuomenės saugumas ir darni plėtra: Visuomenės saugumo aktualijos ir probleminiai klausimai: Kolektyvinė monografija*, 2017.

37. Navickienė, Žaneta, ir Edvardas Šileris. „Overview of the present criminal police reform in Lithuania: from structural changes towards efficiency of activities“, *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka (15): Mokslinių straipsnių rinkinys*, 15 (2015): 97-114.

38. Navickienė, Žaneta, ir Edvinas Žuravliovas. „Įvykio vietos apžiūra Lietuvoje: problematika ir efektyvaus veiklos modelio diegimo paieškos“. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka (18): Mokslinių straipsnių rinkinys*, 18 (2017): 140-164.

39. Navickienė, Žaneta. *Ikiteisminio Tyrimo Organizavimo Modelis Kriminalistikos Taktikoje*. Vilnius: Baltijos Kopija, 2011.

40. Piesliakas, Vytautas. *Lietuvos Baudžiamoji Teisė*. 2-oji Patais. Ir Papild. Laida. ed. Vilnius: Justitia, 2009.

41. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2018 m. sausio 19 d. pažyma dėl policijos veiklos Nr. 5-IL-545, 16, žiūrėta 2018 kovo 27 d., http://policija.lrv.lt/uploads/policija/documents/files/administracine-informacija/ataskaitos/Policijos%20veikla%202017%20metais.pdf.

42. Policijos sistemos valdymo tobulinimo komisijos posėdžio 2014 m. sausio 31 d. protokolas Nr. 5-IL-140.

43. Posiege, Petra ir Birgitta Steinschulte-Leidig, *Bürgernahe Polizeiarbeit in Deutschland* (Bundeskriminalamt Wiesbaden, 1999), https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/Publikationsreihen/Forschungsergebnisse/1999BuergernahePolizeiarbeitInDeutschland.pdf?__blob=publicationFile&v=2.

44. Raipa, Alvydas, ir Vainius Smalskys. „Policijos personalo rengimo vadybiniai ir istoriniai aspektai“. *Viešoji politika ir administravimas*, 18 (2006): 78-85.

45. Raipa, Alvydas, Vainius Smalskys, Vidmantė Giedraitytė, ir Saulius Nefas. *Šiuolaikinio viešojo administravimo pagrindai: vadovėlis*. Teisinė Literatūra. Vilnius: Registrų Centras, 2016.

46. Rita Stundienė, „Prokuratūros kolegijos posėdyje aptarta ikiteisminių tyrimų mirties priežasčiai nustatyti praktika“, Lietuvos Respublikos prokuratūra, 2007 gruodžio 21 d., http://prokuraturos.lt/lt/naujienos/ikiteisminiai-tyrimai-ir-viesojo-intereso-gynimas/prokuraturos-kolegijos-posedyje-aptarta-ikiteisminiu-tyrimu-mirties-priezasciai-nustatyti-praktika/741.

47. Rory Vaden, „How to multiply your time”, TEDxDouglasville, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.youtube.com/watch?v=y2X7c9TUQJ8.

48. Rory Vaden‘s bio, žiūrėta 2018 kovo 28 d., https://www.southwesternconsulting.com/roryvaden/bio/.

49. Stoner, James Arthur Finch, R. Edward Freeman, ir Daniel R. Gilbert. *Vadyba*. 4-asis Leid. ed. Kaunas: Poligrafija ir Informatika, 2006.

50. Šlapkauskas, Vytautas. „Bendrosios viešojo saugumo būklės tyrimo metodologijos gairės“. *Visuomenės saugumas ir darni plėtra: Visuomenės saugumo aktualijos ir probleminiai klausimai: Kolektyvinė monografija*, 10-32. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2017.

51. Tarasevičius, Petras. „Techninių priemonių naudojimo kriminalinėje žvalgyboje teisėtumo problemos“, *Teisė*, 105 (2017): 84-99, http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2017~1515510771547/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content.

52. *Tarptautinių žodžių žodynas*. 3-as Patais. Leid. ed. Vilnius: Alma Littera, 2004.

53. Tidikis, Rimantas Jonas, „Socialinių mokslų tyrimų metodologija“ (Vilnius: LTU Leidybos centras, 2003).

54. Usačiovas, Vytautas. *Policijos institucijų sistema pasaulyje* (Kaunas: MILEDA, 2009), 43.

55. Verslo žinios žodynas, žiūrėta 2018 m. kovo 17 d., http://zodynas.vz.lt/Darbo-nasumas.

56. Vilniaus AVPK, Kauno AVPK, Klaipėdos AVPK, Šiaulių AVPK, Panevėžio AVPK, Alytaus AVPK, Marijampolės AVPK, Utenos AVPK, Telšių AVPK, Tauragės AVPK

2017 metų veiklos planai, patvirtinti Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 5-V-633.

57. Visockas, Evaldas. „Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje“. *Teisės problemos* 2, 92 (2016): 88-116, http://teise.org/wp-content/uploads/2017/02/Visockas-2016-2.pdf.

Šaltiniai:

58. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2013 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2117&datasource=5765&page=1.

59. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2014 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2683&datasource=6887&page=1.

60. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2015 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1479&datasource=4515&page=1.

61. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2016 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1550&datasource=4657&page=1.

62. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2017 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=7019&datasource=20349.

63. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas 2013–2017 m., žiūrėta 2018 kovo 19 d., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

64. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie ikiteisminio tyrimo įstaigose užregistruotas nusikalstamas veikas https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

65. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę 2016 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1564&datasource=4685&page=5.

66. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę 2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6770&datasource=18926.

67. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, duomenys apie nusikalstamų veikų tyrimo trukmę, https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1?year=2017&period=1-12&group=162.

68. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2013 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2143&datasource=5816&page=7.
69. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2014 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2709&datasource=6938&page=7.
70. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2015 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1504&datasource=4565&page=7.
71. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2016 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=1565&datasource=4687&page=7.
72. „Nusikalstamumo ir ikiteisminių tyrimų statistika“, užregistruota ir ištirta nusikalstamų veikų 2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6803&datasource=19384.
73. „Teismų veiklos apžvalga 2015 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2016/04/teismu_ataskaita_2015_su-turiniu_sumazinta.pdf.
74. „Teismų veiklos apžvalga 2016 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., http://www.teismai.lt/data/public/uploads/2017/03/teismu_veiklos_apzvalga_2016.pdf.
75. „Teismų veiklos apžvalga 2017 m.“, žiūrėta 2018 balandžio 14 d., https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2018/04/d1_galutine-ataskaita-10.pdf.
76. Informatikos ir ryšių departamento duomenys apie užregistruotas ir ištirtas nusikalstamas veikas įstaigose, atliekančiose ikiteisminius tyrimus, 2013–2014 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=2709&datasource=6938&page=7.
77. Informatikos ir ryšių departamento duomenys apie užregistruotas ir ištirtas nusikalstamas veikas įstaigose, atliekančiose ikiteisminius tyrimus, 2016–2017 m., https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/ataskaitos-1/nusikalstamumo-ir-ikiteisminiu-tyrimu-statistika-1/view_item_datasource?id=6803&datasource=19384.

ANOTACIJA

Kasmet mažėjant policijos pareigūnų skaičiui, o policijos vykdomoms funkcijoms nesikeičiant, atsiranda poreikis perskirstyti policijos pareigūnų vykdomas funkcijas ir jas sujungti. Be jau minėtų jungiamų policijos vykdomų funkcijų, taip pat yra siekiama pagerinti ir visuomenės pasitikėjimą policija, kuriai koncentruojantis nebe į nusikalstamą veiką padariusį asmenį, o į nukentėjusįjį, stengiamasi efektyvinti policijos veiklą vykdant pokyčius.

Šio darbo tikslas buvo išanalizuoti policijoje įdiegtas naujas veiklos organizavimo formas nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityje bei numatyti tolesnes veiklos tobulinimo kryptis. Atsižvelgiant į tai, kad atliktų tyrimų duomenimis ne visos policijos vykdomos reformos nusikalstamų veikų ir prevencijos srityse vertinamos teigiamai, darbe pateikiami, autoriaus nuomone, tobulintini policijos reformų aspektai.

Reikšminiai žodžiai: *nusikalstamų veikų tyrimas, nusikalstamų veikų prevencija, policijos reformos, policijos veiklos efektyvinimas*.

ANOTACIJA ANGLŲ KALBA

Even though police functions stay the same as it used to be, its workforce has been gradually downsizing. Accordingly, there is a need to efficiently combine and distribute the functions performed by police officers. One of the signs that police activities are constantly evolving is an implementation of ongoing reforms which should help to increase public trust by placing a focus on victims, rather than offenders.

Based on completed research results, reforms not always seen as making a strictly positive impact. As a result, the objective of this paper was to analyze recent investigation and prevention of criminal offenses systems same as to foresee further directions of activity improvement. However, based on completed research results, reforms not always seen as making a strictly positive impact. As a result, the objective of this paper was to analyze recent investigation and prevention of criminal offenses systems same as to foresee further directions of activity improvement.

Keywords: *criminal investigation, prevention of criminal acts, police reforms, increasing the effectiveness of police activity*.

SANTRAUKA

Kandratavičius A. Naujų darbo organizavimo formų diegimas nusikalstamų veikų tyrimo kontekste / Magistro baigiamasis darbas. Vadovė: doc. dr. Žaneta Navickienė. – Kaunas: Mykolo Romerio Universitetas, Viešojo saugumo fakultetas, 2018. – 80 p.

Darbo organizavimo formos – tai, kokiomis formomis, arba kaip yra organizuojamas darbas. Naujos darbo organizavimo formos yra reikalingos, jų pagalba yra tobulėjama, tie patys darbai atliekami greičiau, arba sutaupant resursus. Siekiant pasiekti šio darbo tikslą, tyrimo metu analizuojamos tyrimui reikšmingos sąvokos, tiriama mokslinė literatūra, analizuojamos naujai įdiegtos darbo organizavimo formos, naudojamos nusikalstamų veikų tyrimo ir prevencijos srityse. Taip pat vertinami įdiegtų reformų nusikalstamų veikų tyrime praktiniai aspektai, kurie darbe pateikiami per ikiteisminio tyrimo subjektų: policijos tyrėjų ir prokurorų prizmę.

Atlikus empirinius tyrimus (Kauno miesto ir Kauno rajono teritorijose dirbančių tyrėjų ir prokurorų apklausas), nustatyta, kad ne visos naujai įdiegtos darbo organizavimo formos, užkardant ir tiriant nusikalstamas veikas respondentų vertinamos teigiamai. Tiek tyrėjai, tiek ir prokurorai sutinka, jog įsteigus Integruotą baudžiamojo proceso informacinę sistemą pagerėjo tarpusavio komunikavimas tarp tyrėjo ir prokuroro, palengvėjo ikiteisminių tyrimo kontrolė bei pagreitėjo sankcionavimas. Taip pat tiek tyrėjų, tiek ir prokurorų požiūriai sutampa dėl to, kad įsteigus Nusikalstamų veikų registravimo skyrių suprastėjo atliekamų pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų kokybė, tačiau pareigūnų nuomone, po Nusikalstamų veikų registravimo skyriaus įsteigimo sumažėjo tyrėjų darbo krūvis. Apie kriminalinės žvalgybos reformą policijos pareigūnų nuomonės išsiskiria – didžioji dalis (55,3 proc.) apklausoje dalyvavusių policijos pareigūnų teigia, jog kriminalinę žvalgybą turėtų atlikti ir teritoriniai policijos komisariatai, tačiau taip pat teigia, jog įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas kriminalinės policijos darbas netapo efektyvesnis (35,6 proc.), nusikalstamų veikų prevencija (53 proc.) ir nusikalstamų veikų ištyrimas (46,2 proc.) netapo geresni. Kriminalinės ir viešosios policijos skyrių sujungimą tiek prokurorai, tiek tyrėjai vertina neigiamai dėl padidėjusio darbo krūvio, sumažėjusio nusikalstamų veikų, ypač vagysčių ištyrimo, suprastėjusios ikiteisminių tyrimų kokybės.

SANTRAUKA ANGLŲ KALBA

Kandratavičius A. Implementation of New Forms of Work Organization in the Context of the Investigation of Criminal Offences / Master Degree paper. Supervisor doc. dr. Žaneta Navickienė. – Kaunas: University of Mykolas Romeris, Faculty of Public Security, 2018. – 80 p.

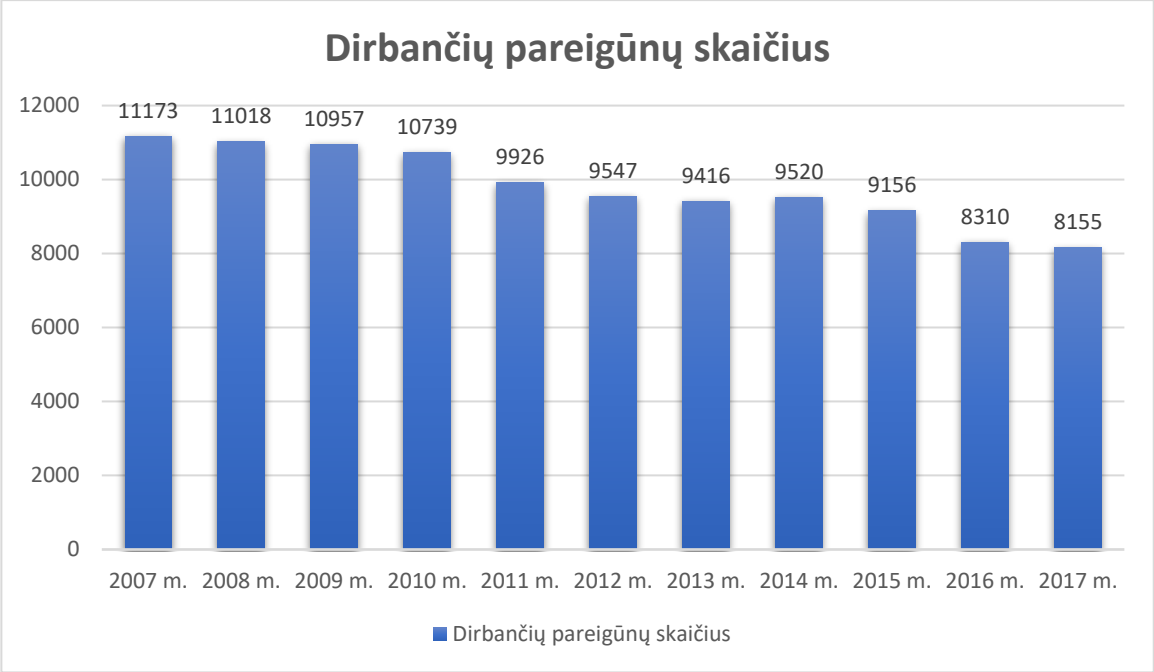
Work organization forms are understood as work management models. Execution of new work organization forms is necessary for advancements, such as repetitive labor automation or more efficient resources management. Aiming to achieve the purpose of the study, the author analyzed the concepts relevant to the research, scientific literature and newly introduced forms of work organization in relation to the use of the investigation and prevention of criminal offenses. The practical aspects of the implemented reforms in criminal investigations are also assessed, which include the prism of pre-trial investigation entities: police investigators and prosecutors.

Empirical studies (surveys of investigators and prosecutors working in the Kaunas city and Kaunas district) have revealed that not all new forms of work organization designed for investigation and prevention of criminal offenses have been evaluated positively. On one hand, both investigators and prosecutors agree that the establishment of the Integrated Criminal Procedure Information System improved mutual communication between the investigator and the prosecutor, control of pre-trial investigation become simpler and sanctioning accelerated. On the other hand, the attitudes of both investigators and prosecutors coincide with the fact that even though the establishment of the Criminal acts Registration Unit decreased the workload of investigators, it also reduced the quality of the initial pre-trial investigation activities. Police officers' opinion about the criminal intelligence reform stand out - most of them (55.3%) claim that criminal intelligence should also be carried out by territorial police departments. Additionally, the study reveals, that after the establishment of the Criminal Police Intelligence Council the criminal police work did not become more effective (35.6%), whilst the prevention of criminal offenses (53%) and the investigation of criminal acts (46.2%) did not improve. As a result of increased workload, reduced quality of pre-trial investigations and the downsized number of the theft investigation, both prosecutors and investigators consider the merger between criminal and public police units negatively.

PRIEDAI

1 priedas.

Diagrama. Lietuvos policijoje dirbančių pareigūnų skaičiaus dinamika

(*Šaltinis: sudaryta autoriaus, pagal Policijos departamento duomenis*)

2 priedas

POLICIJOS PAREIGŪNŲ, ATLIEKANČIŲ IKITEISMINĮ TYRIMĄ APKLAUSOS ANKETA

1. Jūsų tarnybos policijos sistemoje trukmė:

- 0–3 metai
- 3–5 metai
- 5–10 metų
- 10–15 metų
- 15 metų ir daugiau

2. Ar Jūsų padalinyje vykdoma kriminalinė žvalgyba?

- Taip
- Ne

3. Kaip, Jūsų nuomone, įsteigus NVRS padalinį pasikeitė surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių IT veiksmų) kokybė?

- Suprastėjo
- Nepasikeitė
- Pagerėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

4. Kaip, Jūsų nuomone, įsteigus NVRS padalinį ir jo pareigūnams pabaigiant dalį IT pagreitinto proceso tvarka arba priimant nutarimus atsisakyti pradėti IT, pasikeitė tyrėjų darbo krūvis?

- Sumažėjo
- Nepasikeitė
- Padidėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

5. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus Integruotą baudžiamojo proceso informacinę sistemą - IBPS, sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

6. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS, ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis?

- Taip
- Ne
- Nežinau

7. Kaip, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS, pasikeitė atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė?

- Sutrumpėjo
- Pailgėjo
- Išliko tokia pati
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

8. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS palengvėjo pavedimų kitoms policijos įstaigoms formavimas ir atlikimas?

- Taip
- Ne
- Nežinau

9. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos?

- Taip
- Ne
- Nežinau

10. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiu prokuroru?

- Taip
- Ne
- Nežinau

11. Ar, Jūsų nuomone, teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti kriminalinę žvalgybą?

- Taip
- Ne
- Nežinau

12. Ar, Jūsų nuomone, teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą?

- Taip
- Ne
- Nežinau

13. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas buvo efektyvintas kriminalinės policijos darbas?

- Taip
- Ne
- Nežinau

14. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas nusikalstamų veikų prevencija tapo geresnė?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

15. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus Kriminalinės policijos žvalgybos valdybas pagerėjo nusikalstamų veikų ištyrimas?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

16. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

17. Kaip, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją pasikeitė ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų darbo krūvis?

- Sumažėjo
- Išliko toks pats
- Padidėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

18. Kaip, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė?

- Pagerėjo
- Suprastėjo
- Nepasikeitė
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

19. Kaip, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė?

- Sutrumpėjo
- Išliko tokia pati
- Pailgėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

20. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų ištyrimas sumažėjo?

- Taip, sumažėjo
- Nesumažėjo
- Padidėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

21. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei kriminalinės policijos pareigūnams dirbant teritorijoje palengvėjo nusikalstamas veikas padariusių asmenų nustatymas?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

22. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo specifika smarkiai pasikeitė?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

23. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją bei visuomenei matant daugiau pareigūnų gatvėse, pagerėjo nusikalstamų veikų prevencija?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

3 priedas

PROKURORŲ APKLAUSOS ANKETA

1. Jūsų tarnybos prokuratūroje trukmė:

- 0–3 metai
- 3–5 metai
- 5–10 metų
- 10–15 metų
- 15 metų ir daugiau

2. Kaip, Jūsų nuomone, įsteigus NVRS padalinį pasikeitė surinktos pirminės ikiteisminio tyrimo medžiagos (atliktų pirminių IT veiksmų) kokybė?

- Suprastėjo
- Nepasikeitė
- Pagerėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

3. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus Integruotą baudžiamojo proceso informacinę sistemą - IBPS, sutrumpėjo ikiteisminių tyrimų trukmė?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

4. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS, ikiteisminio tyrimo veiksmų sankcionavimas tapo greitesnis?

- Taip
- Ne
- Nežinau

5. Kaip, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS, pasikeitė atliekamų ikiteisminio tyrimo veiksmų trukmė?

- Sutrumpėjo
- Pailgėjo
- Išliko tokia pati
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

6. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS turėtų nebelikti popierinės ikiteisminio tyrimo medžiagos formos?

- Taip
- Ne
- Nežinau

7. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS tapo lengviau komunikuoti su ikiteisminį tyrimą atliekančiu tyrėju?

- Taip
- Ne
- Nežinau

8. Ar, Jūsų nuomone, įsteigus IBPS tapo lengviau kontroliuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui?

- Taip
- Ne
- Nežinau

9. Ar, Jūsų nuomone, teritoriniai policijos komisariatai turėtų atlikti sunkių ir labai sunkių nusikaltimų tyrimą?

- Taip
- Ne
- Nežinau

10. Ar, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją nusikalstamų veikų tyrimas tapo efektyvesnis?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

11. Kaip, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų kokybė?

- Pagerėjo
- Suprastėjo
- Nepasikeitė
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

12. Kaip, Jūsų nuomone, sujungus viešąją ir kriminalinę policiją pasikeitė atliekamų ikiteisminių tyrimų trukmė?

- Sutrumpėjo
- Išliko tokia pati
- Pailgėjo
- Nežinau
- Kitas variantas (įrašykite)

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

2018-04-
Vilnius

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universitetas), Viešojo saugumo fakulteto, Teisės ir policijos veiklos programos

Studentas Augustinas Kandratavičius, patvirtinu, kad šis rašto darbas magistro baigiamasis darbas „Naujų darbo organizavimo formų diegimas nusikalstamų veikų tyrimo kontekste“:

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Man žinoma, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už akademinės etikos pažeidimą.

_____	Augustinas Kandratavičius
(parašas)	*(vardas, pavardė)*